

ΝΕΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

ΑΘΗΝΑΙ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1939 ΑΡΙΘ. 24

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Πρόεδρος
ΕΠ. ΧΑΡΙΛΑΟΣ πρώην ύπουργός

Αντιπρόεδρος
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Αντιστρατήγος

Ι Δ Ρ Υ Τ Α Ι

ΑΓΓΕΛΟΣ ΓΕΩΡΓΑΤΟΣ—ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ—ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ—ΝΙΚΟΛΛΟΣ ΔΡΙΤΣΑΣ—ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ—ΠΕΤΡΟΣ ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ—ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΝΕΛΟΠΟΥΛΟΣ—ΑΡ. ΚΟΥΖΗΣ—Κ. ΜΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΣ—ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΜΕΤΑΞΑΣ—ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ—ΜΙΧΑΗΛ ΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ—ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΣΤΑΘΑΤΟΣ—ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΣ.

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑΙ, ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 78 — ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 32-633

ΝΕΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 78

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 5

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1939

ΕΤΟΣ 20^{ον}

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 24

— ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 32-633 —

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡΧ. 60

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «Η ΤΕΧΝΗ»
Πλατεία Αγ. Θεοδώρων Σουλωνίου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ν. Π. Αποστολόπουλος — Άλ. Ίατρίδης — Ν. Χαρίλαος.

(Τò περιοδικόν διαμετέεται άπέναντι τρίτων διά της σφραγίδος αυτού και διά της υπογραφής ενός των μελών της Συντακτικής Επιτροπής)

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Χριστουγεννιάτικο Διήγημα, υπό Ξένης Άλεξού. Άνατολίτικα Σχέδια εις ανάγλυφα της Νεαπόλεως, υπό Οττανίο Μορισάνι, κατά μετάφρασιν Έλένης Π. Ψημένου. Ή Βηθλεέμ, υπό Η. Απαθοπούλου. Χριστούγεννα, ποίημα Κ. Μ. Γερνίου. Άλέξανδρος Κουμουνδούρος, Ιστορικόν σημείωμα Ν. Η, Άποστόλου. Ή κατάληψις Ήπειρου και Θεσσαλίας τò 1881, υπό Ν. Ι. Κοκίδου, αντιστρατήγου. Άπό την Ίστορίαν των Άθηνων (ήθη έθιμα, παραδόσεις) υπό Δ. Α. Γέροντα. ΧΡΟΝΙΚΑ. Έσωτερικά και έξωτερικά γεγονόδια του λήξαντος μηνός. Αι Άνασκαφαί Μεσσηνίας υπό Άλεξ. Θ. Φιλαδελφέως. Ή κίνησις της Σχολής Βιομηχανικών Σπουδών. Τò περί Κανάρη έργον του κ. Γρηγορίου. Ή κίνησις της Σιβιτανιδείου. Αι Βάκχαι. Μαρία Μ. Καζούλη. Εύθυμη Ζωή.

ΝΕΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

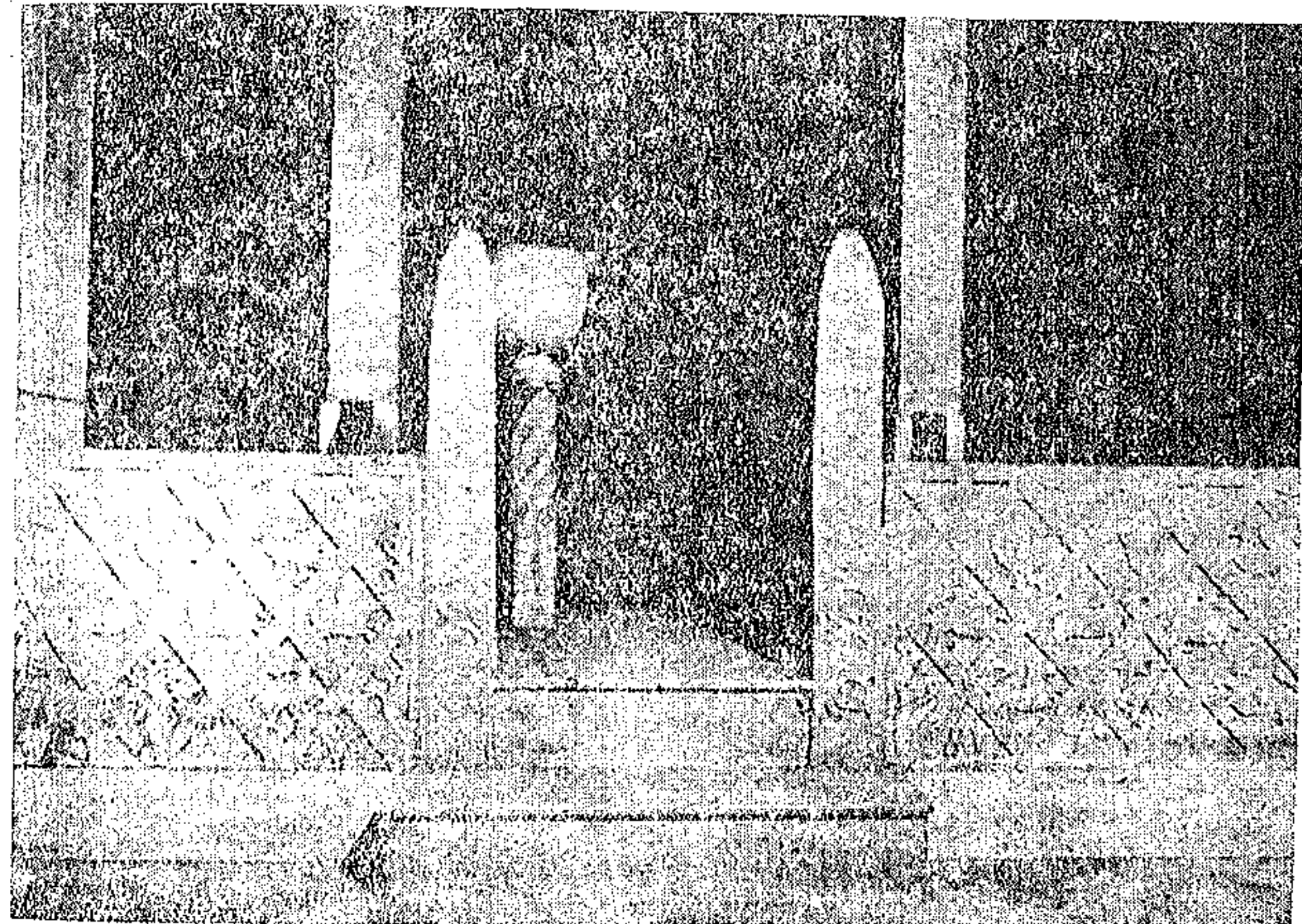
ΑΘΗΝΑΙ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 24

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1939

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 78

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 32-633

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΕΠΙ ΑΝΑΓΛΥΦΩΝ ΤΗΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ

(Εικών σχετική προς την έν έπομέναις σελίδαις δημοσιευομένην μελέτην του έπιφανούς Έταλοφ έπιστήμονος κ. Ο. Μορισάνι όστις άνήκει έκ μητρòς εις την έλληνικήν οικογένειαν Καροπάγου. Ο κ. Μορισάνι έγραψαν την μελέτην αυτήν ειδικòς διά ταύτα «Νέους Δρόμους». Τήν μετάφρασιν ανέλεβεν η κ. Έλένη Π. Ψημένου.)

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Βρέχει, ή καταιγίδα ολοένα αυξάνει και ή μαυρίλα σκεπάζει τὰ πάντα. Λές πώς ο ουρανός θέλει νά ξεπλύνη τήν γή ἀπ' ὅλης τῆς ἁμαρτίας της, γιά ν' ἀνατείλη τό φῶς τοῦ θά σόση τίς πονεμένες ψυχές.

Ἡ θλίψις πρέπει νά φύγη καί φεύγει διωγμένη ἀπό τή Θεία Δύναμι.

Πέφτουν οἱ σταγόνες βαρεῖς. . . .

Πέφτουν τὰ ψεύτικα πέπλα τοῦ σκεπάζεται ὁ κόσμος γιά νά κρύψη τό πρόσωπό του ἀπό τήν ἀσχημία.

Μπροδς σ' αὐτή τή φοιχτή γύμνια τοῦ τρέμει ἀπό ντροπή, ἡ λάμψις στέκεται μιὰ στιγμή οἷον νά φοβᾶται!

Καί τότε ἀρχίζει ἡ φοιχτή πάλη.

Ἡ νύκτα τινεῖ ὅλα τὰ θέλητρα τῆς ἡδονῆς, μέ τὰ βαρεῖά καί πλούσια κοσμήματα βαίνει μέ σιγανὰ βήματα.

Μεσ' τόν πλοῦτο, τὰ φῶτα, τίς τιμές βαίνει.

Τίποτε δέν εἶναι ἀρκετό γι' οὐτήν. Ἀγριάζει καί πουλά τὰ πάντα' ὅτι βαστά στὰ χέρια της, φαίνεται μηδαιμό. Βαίνει ἡ λογική στό βάθος τῆς καρδιάς της καί βαίνει νά ἀρπάξῃ περισσότερο.

Πιάνει, πιάνει ὅλα τὰ χρυσάφια. Ἐπιασε τό τέλος!

Βουτᾶ στίς χαρῆς κι' αἰφνίδια αἰσθάνεται παγωμένη! . . .

Νόμισε ὅτι τὰ εἶχε ὅλα καί δέν αἰσθάνεται τίποτε. . .

«Ὁ δρόμος πρέπει ν' ἀλλάξῃ, φωνάζει! Ποῦ εἶναι τό Φῶς»;

Γιά νά δῆς τό φῶς, τῆς λέγει ἡ ψυχή, πέταξε τοὺς πολύτιμους λίθους, τίς τιμές, καί ἀφῆσε ἐλεύθερος τίς πονεμένες ψυχές τοῦ πατᾶς μέ τό γέλοιο στὰ χεῖλη.

Ἀκολούθησέ με, ἀν θέλῃς.

Ἡ γυναίκα βαίνει στᾶς δοχᾶς μέ βῆμα σιγανό, ἀσυνείθιστη οὐ τέτοιο δρόμο. Ἐρημικό τό μονοπάτι, φωτισμένο μόνο μέ τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ.

Προχωροῦσε ἀργά. . . ὁ θόρυβος τῆς πόλεως ἦταν πολύ μακρῶ. Ἀνβαίνει τό μονοπάτι καί οἱ πέτρες πληγώνουν τὰ πόδια της.

Βαίνει τό σκληρό δρόμο γιά νά βρῆ εἰς εἶνο τοῦ τῆς λείπει.

Καί φθάνει στό δάσος μέ τὰ «Χρυσά φροῦτα».

Τεῖνει τὰ χέρια καί κόβει μερικά. Τό χρυσάφι εἶναι τόσο διαφορετικό ἀπ' ἐκεῖνο τοῦ ἦταν συνειθισμένη.

Τὰ φροῦτα ἔπεφταν μόνατων στὰ χέρια της κι' αἰσθάνεται τήν θεία Δωρεά στήν παγωμένη καρδιά της.

Βαστά τὰ «Χρυσά Φροῦτα», καταβαίνει χαρούμενη τό μονοπάτι. Πέτρες δέν αἰσθάνεται πιά! Καταβαίνει καί προσφέρει στήν Γῆ τό Χριστουγεννιάτικο Δῶρο.

ΟΤΤΑΒΙΟ ΜΟΡΙΣΑΝΙ

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΕΠΑΝΩ ΣΕ ΝΕΑΠΟΛΙΤΑΝΙΚΑ ΑΝΑΓΛΥΦΑ

Ἡ πολιτική βυζαντινὴ κυριαρχία ὡς καί ἄλλαι ξέναι τοιαῦται, ἡ ἐπέκτασις τῶν θαλασσίων σχέσεων ὅλων τῶν λιμένων τῆς νεαπολιτανικῆς παραλίας μετὰ τῆς Ἀνατολῆς, ἡ συρροή διαφόρων συνηθειῶν ποικίλως εὐαισθητῶν, δικαιολογῶν εἰς τὴν νεαπολιτανικὴν τέχνην τῶν πέριξ τοῦ χιλιοστοῦ ἔτους αἰώνων—παρὰ τό σύγχρονον ἐγκυκλοπαιδικὸν ρεῦμα τοῦ πλαισιώνει—μίαν ἰδιαιτέραν ἐμφάνισιν, εἰς τὴν ὁποῖαν δύναται τίς νά εὕρῃ σχέσιν, σχέδια καί ἐμπνεύσεις κοινὰς ὡς καὶ τὰ σημεῖα τὰ πλέον ἁσύμφωνα τοῦ μεσογειακοῦ λεκανοπεδίου. Ὁ κλασικὸς κοίκος, ἀναντιροήτως ἐν παρακμῇ εὐρισκόμενος, μετασηματισθεὶς εἰς τὴν Ἀνατολήν διὰ νέων τολμηρῶν προσωπήσεων, εἶναι πάντοτε ἡ βάση τῆς ἐκχωρίου τέχνης: ἐπ' αὐτοῖς ἐμφυλλοχωροῦν τὰ νέα στοιχεῖα, τὰ προσορισμένα νά δημιουργήσων πρᾶσις ἐκλεκτικῆς τεχνικῶν γνώσεων καί εἰκονογραφικῶν σχεδίων μετὰ τῶν ὁποίων, ἡ ἐμπνευσις θὰ δυνηθῇ, πολὺ ἀργότερον, νά σηλέξῃ, ἵνα ἀναπτύξῃ τὰς ἀπόψεις τῆς μεσημβρινῆς πλαστικῆς, ἀνακαλύπτουσα συνέχειαν τεχνικὴν καί λυρικὴν, ὑπνεύσαν σχεδόν, ἀλλὰ πάντοτε παροῦσαν, κατὰ τὴν ὀλιγοστήν παραγώνην τῶν στιγμῶν αὐτῶν καθ' ἃς ἡ γλυπτικὴ φαίνεται νά ἔχῃ ὑποστῆ μιαν ἐκλειψιν. Ἡ ἔξ Ἀνατολῆς αὕτη προσκόμισις ἐφῆθασεν εἰς Νεάπολιν κατὰ δύο διαφόρους τῶν δρόμους: διὰ τῆς πολιτικῆς ὁδοῦ καί διὰ τῆς ἐμπορικῆς ὁδοῦ.

Ἡ περίοδος τοῦ δουκάτου, ἡ ὁποία κατὰ τὰς πολλαπλὰς καί ἐνίοτε σκοτεινάς της περιπετείας διατηροῦν σχεδὸν ἀνέπαφον τὸ βυζαντινὸν χρῶμα, ἐπηρεάζεται σθεναρῶς εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς τέχνης, ἐκ τῶν ὁποίων ὀλίγα παραμένουν σήμερον. Καί ἡ πολιτικὴ κυριαρχία, σχετιζομένη μέ τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις, μεταφέρει μετ' ἐνότητος πλῆθος ἐμπόρων καί τεχνιτῶν οἱ ὁποῖοι δέν ἀργοῦν νά ἐγκατασταθῶν ἐπὶ τόπου θοναζόμενοι καί δημιουργοῦντες μικρὰς βιομηχανίας (1) εἰς τὰς ὁποίας καταστίζονται ἐντόπιοι τεχνίται, φυσικὰ ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τό εἶδος τῆς διδασκαλίας τοῦ δέχονται, καί διὰ τὴν ὁποῖαν εἶναι ἤδη προδιατεθειμένοι νά κατηχηθῶν ἀπὸ παραδόσεις ἑλληνικῆς καί ἑλληνιστικῆς, ἐποχῆς, αἱ ἂν ὁποῖαι δέν ἐπέφεραν εἰς αὐτοὺς νά ἀνακαινισθῶν, εἶναι ἐντούτοις ἀρκετὲς διὰ νά συνκοσμήσων μιαν ἐπίθμισιν τεχνικῆς ἱκανότητος.

Ἐισχωρεῖ τοιαυτοτρόπως ἡ ἐπίδρασις τῆς βυζαντινῆς τέχνης, διὰ τοῦ πολυπληθοῦς της χαρακτηριστικῆς, ἀναμειγμένης διὰ στοιχείων κλασικοελληνιστικῶν καί διὰ τῆς ἀλεξανδρινῆς ἀπεργασίας, τῶν ἀνατολικῶν στοιχείων, σταθεροποιουμένων εἰς ἓνα οὐδέμιον ὃ ὁποῖος ἔχει ἀπικτήσῃ πλέον ἴδιαν ἀνεξέλεγκτον φυσιογνωμίαν καί ἥτις ἐπανευρίσκειται, μέ γενικότερους χαρακτηρισμούς, παντοῦ ὅπου ἔγει ἐπιβληθῆ ἡ πολιτικὴ καί πνευματικὴ κυριαρχία τοῦ κόσμου, ἥς προϊσταται τὸ Βυβάντιον. Ἀλλὰ τὰ ἀνατολικά στοιχεία (αἰγυπτιακὰ, περσικὰ, ἀραβικὰ, κοπτικὰ) δέν φθάνουν εἰς Νεάπολιν παρὰ μόνον διὰ μέσου τῆς βυζαντινῆς ἀπεργασίας: εἰς

(1) = Παντεῖαι: Ἡ μεσαιωνικὴ κρίσις τοῦ Ἀράβι, ἐκ τοῦ «Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῶν νεαπολιτανικῶν ἐπαρχιῶν» νέα σειρά XX (L I X) 1934. Καί Μπερτώ: αἱ τέχναι τῆς μουσουλμανικῆς ἀνατολῆς εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἰταλίαν ἐκ τοῦ «Mélanges d'archéologie et d'histoire de l'école Française de Rome» XV, 1896, σ. 419.

ἀντίθεσιν πρὸς τὴν Ραβέννα ὅπου ὁ ρυθμὸς ἔχει χαρακτῆρα ὁμοιογενῆ, καθότι ἡ προέλευσις εἶναι μοναδική, ἐπειδὴ εἰς τὰς μεσημβρινὰς πόλεις ἢ ἐπαφὴ μὲ τὴν Ἀνατολὴν εἶναι μᾶλλον ἀμεσος. Οἱ μικρότεροι λιμένες τοῦ λεκανοπεδίου, ἀπὸ τοῦ Ἀμάρι μέχρι τοῦ Γκαέτα, ἀπὸ τὴν Σορρεντινὴν χερσόνησον μέχρι τῶν γειτονικῶν νήσων, ἔχουν μίαν συγκοινωνίαν συνεχῆ καὶ ἐπωφελῆ, ἢ ὅποια καθίσταται εὐκόλως ὁ φορεὺς πολυμαθείας: εἶναι οὕτω ἐμφανεῖς ἐδῶ οἱ διάφοροι πολιτισμοὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἀπὸ τοῦ περσικοῦ μέχρι τοῦ κοπτικοῦ, ἀπὸ τοῦ αἰγυπτιακοῦ μέχρι τοῦ ἀραβικοῦ, οἱ ὅποιοι, ἀπὸ τὰ κέντρα ταῦτα ἐξαπλοῦνται πρὸς τὸ ἑσωτερικόν. Καὶ ὁ τρόπος ὁ πλέον ζωντανὸς καὶ εὐκόλος εἰσαγωγῆς ἐνὸς ρυθμοῦ προμηθεύεται ἀπὸ τὰ ἐμπορεύματα τὰ πλέον ζητούμενα, τὰ πλέον εὐκόλως μεταφερόμενα, ἀπὸ τὰ ὑφάσματα. Ἀκόμη καὶ σήμερον, μεταξὺ τῶν θησαυρῶν τῶν μοναστηριῶν, εὐρίσκονται πρὸς ἀπῆδειξιν τῆς συνεχοῦς ταύτης συναλλαγῆς, ἀνατολίτικα ὑφάσματα ἀκόμη ξωηρά, εἰς χρωματισμοὺς καὶ εἰς σχέδια. Καὶ τὰ εἶδη αὐτὰ δὲν καταφθάνουν μόνον εἰς αὐτούσια ἀντίγραφα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ λάθρομπορίᾳ (1) τόσον ὥστε μεθύστερον, δημιουργεῖται μία ἐγκύριος βιομηχανία ἢ ὅποια ἀποσκοπεῖ νὰ ἱκανοποιήσῃ ζητήσεις διαρκῶς αὐξανομένας, καὶ ἢ ὅποια σὺν τῷ χρόνῳ ἀρχίζει νὰ παραγάγῃ ὑφάσματα κοινὰ καὶ πολυτελείας ἀντάξια τῆς φήμης ἢς ἐξ ἀρχῆς προήλθον. (2)

Αὕτη εἶναι λοιπὸν ἡ ὁδὸς διὰ μέσου τῆς ὁποίας τὰ ἀνατολίτικα στοιχεῖα, ἐμπιστευθέντα εἰς τὴν ἀπαλὴν ὀλισθηρότητα τῆς μετάξης, φθάνουν εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη, ἀνακαταγαγόμενα ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὕλης ἢ ἐνίοτε, ἐπὶ τῆς σκληροῦς ἐπιφανείας τῆς πέτρας, διασταυρούμενα καὶ συνδυαζόμενα μὲ ἐμπνεύσεις καὶ μὲ σχήματα πάσης ἄλλης προελεύσεως καὶ φύσεως, καὶ παραχωροῦντα ἐπομένως εἰς τινα ἄλλα προϊόντα ἀρχαίας τέχνης, πλαισιωμένα ὑπὸ τοῦ γενικοῦ κύκλου τοῦ ἐπικρατοῦντος βυζαντινισμοῦ, ἕνα ἐντελῶς ἰδιαιτέρον χαρακτῆρα, πλούσιον ἀπὸ τόνους καὶ λαμπρότητα, ὁ ὁποῖος ἐπανευρίσκειται, μὲ μίαν ἀποκαλυπτικὴν συνέχειαν, εἰς ἐποχὰς καλὴ προγενεστέρας καὶ ἤδη εἰσχωρησάσας εἰς τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν φύσιν τῆς ψυχῆς τοῦ Νεαπολιτάνου.

Ἡ ὑπαρξίς τοιούτων ἐκδηλώσεων, πιστοποιουμένη μεταξὺ τῶν μεταξωτῶν ὑπολειμμάτων, ὑφίσταται ἐξαιρετικῶς αἰσθητὴ εἰς τὴν πλαστικὴν τῆς ὁποίας ἐναπομένον ὀλίγα δείγματα, δημιουργημένα μὲ τὰ πλέον κοινὰ σχήματα τῆς ἐποχῆς, εἰς τὰ ἀνάγλυφα, τὰ διεσκορπισμένα εἰς μουσεῖα ἢ καὶ ἐκκλησιαστικὰ μετασχηματισθείσας διαδοχικῶς εἰς διαφόρους ρυθμοὺς, μεταξὺ τῶν ὁποίων σήμερον, ἀπομονωμένον καὶ περιέργον, ἀπομένει τὸ τεμάχιον τῆς σκαλισθείσης πέτρας, μοναδικὸν τεκμήριον σκοτεινῶν, ἀλλὰ φιλέργων στινμῶν τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης. Καὶ μεταξὺ τῶν ἀναγλύφων αὐτῶν, ἀξιοσημείωτον εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχει χαραχθῆ κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα, (3) ἐπὶ μιᾷ ἐκκλησοῦλας, τοῦ Ἁγίου Ἀνσπρένο εἰς Νεάπολιν (ἕνα πενιχρὸν εἰκονοστάσιον, τὸ ὁποῖον ἔχει γίνεαι ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων ἐνὸς ρωμαϊκοῦ λουτρῶνος) καὶ ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὰ διάφορα στοιχεῖα διὰ χειρὸς ἀγνώστου καὶ ἀσήμου, ἀλλ' οὐχὶ ἀναξίου τεχνίτου, ἀφησαν καθαρὰν, ζωηρὰν ἐν-

(1) Mouneret de Villars — Αἱ συναλλαγαὶ τοῦ S. Auspreno καὶ τὰ Ἀλεξανδρινὰ ὑφάσματα ἐν Αἴγύπτῳ IV. — Ἐπίσης, Diehl. : Ἐγχειρίδιον Βυζαντινῆς Τέχνης. Παρίσι 1910 σελ. 601

(2) Χασοκὰλ εἰς τὴν ἀραβικὴν Βιβλιοθήκην τῶν Ἀμάρ. Ἡ διάδοσις τῶν σχεδίων παρὰ τοῖς βασιλευσίν μοναχοῖς. — Μιμποζ. Ὁ Πορφυροῦς Κώδιξ τοῦ Ρωξάνου, Ρώμη, 1907.

(3) Ἡ ἀκριβὴς ἡμερομηνία εἶναι ἀγνωστος, ἀποδίδονται ὅμως διάφοροι ἡμερομηνία, ὡς καὶ διὰ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐπιγραφῆς, ὅτι εἶναι ὁ 10ος αἰὼν. (Carasso : Monumenta ad neapoleitanum ducatus pertinentia. Νεάπολις, 1881, τόμ. II μέρος II, σελ. 50. Ὡς ἐπίσης τοῦ Toesca — «Ἱστορία τῆς ἰταλικῆς τέχνης, κατὰ τὸν Μεσαίωνα» — Τηρίνον, 1927, τμ. I. σελ. 436 καὶ 441 ἀρ. 21.)

δειξιν ἐνὸς πολυτίμου ἀνθολογικοῦ δείγματος τέχνης ἐγκυκλοπαιδικῆς καὶ ἐκλεκτικῆς τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης περιόδου.

Χαμηλά, ὀρθογώνια, ἐμφανιζόμενα σήμερον μὲ μίαν τοποθέτησιν μὴ ἀντιπροσωπεύουσαν ἐντελῶς τὴν ἀρχικὴν, τὰ ἀνάγλυφα αὐτὰ τοῦ εἰκονοστασίου τοῦ Ἁγίου Ἀνσπρένο τῆς Νεαπόλεως, ὁμολογοῦν τὴν τέχνην τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἀναφέρουν ἐπ' αὐτῶν τὸ ὄνομα τῶν συζύγων, οἱ ὅποιοι ἐνήργησαν διὰ νὰ γίνουν.

+ ΜΝΕΣΘΙΤΗ ΚΕ (1) ΤΟΥ ΔΟΥΛΟΥ ΣΟΥ ΚΑΜΠΟΥΛΟΥ ΚΕ (2)
ΚΟΣΤΑΝΤΙΝΑ ΒΗΟΥ ΑΥΤΟΥ ΤΟΝ ΚΤΗΣΑΜΕΝΩΝ ΤΟΝ
ΝΑΩΝ ΤΟΥΤΩΝ

«Μνήσθητε, Κύριε τοῦ δούλου σου Καμπούλου καὶ Κωνσταντίνας συζύγου του, οἱ ὅποιοι ἔκτισαν τὸν ναὸν τοῦτον».

Εἶναι χαραγμένα εἰς τὸν τοῖχον καὶ τελειώνουν ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ὅπου εὐρίσκειται μία μικρὰ στήλη σκαλισμένη μὲ κλωριά καὶ τσαμπιά σταφυλῶν, στεφανωμένη μ' ἕναν μικρὸ κῆνο στρογγυλευμένο εἰς τὴν κορυφήν. Εἶναι διηρημένα εἰς μίαν διπλὴν σειρὰν λωρίδων στολισμένων δι' ἐπισυνάψεως ρόμβων, ἕκαστον τῶν ὁποίων περιέχει ἐπὶ ἑσοπίδων ἀναγλύφων, ἕνα διακοσμητικὸν στοιχεῖον (ζῶον ἢ φυτὸν) ἐνῶ τὰ τρίγωνα, τὰ ὁποία σχηματίζονται ἐκ τῶν ρόμβων δισκορπίζονται καθέτως καὶ ὀριζοντιῶς ὑπὸ λωρίδων καὶ ἐμφανίζουν στοιχεῖα ἐπίσης διακοσμητικά, ἀλλὰ προπάντων φυτικά.

Αὐτὸς αὐτός ὁ διαχωρισμὸς εἶναι ἕνα στοιχεῖον νόθον: ἄμβωνες χωρισμένοι εἰς πλάκας μὲ μικρὸς εἰκόνας, εὐρίσκονται εἰς τὴν βυζαντινὴν τέχνην, ὁ Μονγερέ ὅμως βιβλαῖ ὅτι τὸ σχῆμα τῶν ρόμβων εἶναι περσικῆς προελεύσεως, ἀναπαραχθὲν ἐπὶ ὑφασμάτων ἀλεξανδρινῶν καὶ αἰγυπτιακῶν, καὶ ἐπὶ τῶν περσικῶν ὑπερώων.

Εἶναι ἀδύνατον ἐν τούτοις νὰ ἐξχωρίσῃ κανεὶς εἰς τὴν προνευμένην περιπτώσει τὴν ἀκριβῆ προέλευσιν ἐνὸς χωριστικοῦ στοιχείου, τὸ ὁποῖον βιβλαῖ ὁ Κόξ (3). «Ὁ ρόμβος ἔγινε ἀποδεικτὸς ἀπὸ τοῦς βυζαντινοῦς διὰ τὴν ἰκανότητά του τῆς καθαρᾶς πλαισιώσεως, καὶ ὑπὸ τῶν Περσῶν διότι ἐπιτρέπει διαρκεῖς ἐπαναλήψεις ἐπὶ τοῦ ἰδίου σχεδίου».

Ὡστε λοιπὸν διασταυρώσας ἐπὶ τῆς ὁποίας δὲν ἐπεξήγησεν ἀκόμη τὴν ἐπιτροπὴν του τὸ μουσουλμανικὸν στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον, ἀργότερον, σφόδρον τὴν γενικὴν διάταξιν τῶν εἰκόνων ἔκαμε τὸς ὑπαδιορίσεις του ἐξαγώνους—διασταύρωσις ὅμως ἢ ὅποια ἔτι καλλίτερον καθορίζεται εἰς τὸ περιεχόμενον ἐκδόστης εἰκόνας. ἐν τῇ ὁποίᾳ, ἐντεῦτοι, εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Μονγερέ, μού φαίνεται, εἰδικῶς καὶ εἰς μερικὰς εἰκόνας, τὰς ὁποίας βλέπομεν ἀκόμη ζωηρὰς καὶ ἐντυπωσιακᾶς εἰς τὴν κλασικὴν τέχνην καὶ τὴν ποιότητα τῶν εἰκονογραμμάτων τῶν πρώτων χριστιανῶν, μὴ γενομένας ἐν Ἀνατολῇ ἀλλὰ βασιζόμενας ἐπὶ σχεδίων εἰδικῶν τῆς Ρωμαϊκῆς τέχνης.

Τοιοῦτοτρόπως εἰς μερικοὺς ρόμβους, δύναται τις νὰ εἶδῃ τὸ κλασσικὸν σχέδιον τῶν δύο περιστρωφῶν καὶ εἰς ἄλλας, τὸ τοῦ ἀγγέλου πλουτισμένους μὲ λεπτομερείας αἱ ὁποῖαι σχηματίζουν μίαν ἀπὸ εἰκόνων τὰς περιέργους νεοδιασκευὰς ρυθμῶν, τῶν ὁποίων εἶναι πλουσία ἢ τέχνη τῶν μεθυστέρων ἐποχῶν, ὅπου τὸ πνευματικὸν στοιχεῖον διακινδυνεύει τὴν κατάπνιξιν εἰς ἐμπνεύσεως εἰς μίαν διάτορον ἀντίθεσιν περιεχομένου καὶ σχήματος: ἐνῶ τουναντίον εἰς ἄλλας, ὑπάρχουν ἐν πλήρει τῇ ἀκριβῇ αὐτῶν ἐκφράσει τὰ ἀνατολίτικα αὐτῶν στοιχεῖα μὲ ἴσπον καὶ πάνθημας

(1) Ἀντὶ τοῦ ΚΥΡΙΕ.

(2) Ἀντὶ τοῦ ΚΑΙ.

(3) Ὁρα Κόξ: «Τὰ μετὰξωτὰ τέχνης». Παρίσι 1924, σελ. 57.

καὶ μὲ τὴν εἰδικὴν ἐκείνην διάκρισιν τοῦ κισσοῦ ὁ ὁποῖος χωρίζει τὰς δύο τελευταίας ἀναπαραστάσεις ἀπὸ τὸ πρῶτον πλαίσιον καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάρχει σχεδὸν πάντοτε μία ἀναπαράστασις τοῦ «δένδρου τῆς ζωῆς», ἐντελῶς περσικὸν γινώρισμα καὶ ὄχι πλέον τὸ κλασικὸν σύμβολον τῆς πίστεως».

Συμβολισμὸς εἰς τὰ ἔργα αὐτὰ δὲν ὑπάρχει, τὰ σχέδια τίθενται δίχως κανόνας καὶ αἰτίαν, παρ' ὅλον ὅτι συγκεχυμένοι εἰς τὴν τέχνην, ἀποδίδομεν ἐρημηλας φαντασιακὰς αἰ ὁποῖαι δὲν ἀποβλέπουν εἰ μὴ εἰς ἀπασχόλησιν κοπιώδη καὶ ματαίαν.

Τὰ τμήματα αὐτὰ τῶν διαφόρων σχεδίων, κατόπιν διαδοχικῶν ἐπεξεργασιῶν, προτοῦ φθάσουν εἰς Ἰταλίαν, φθάνουν παρηλλαγμένα τοῦ ἐσωτερικοῦ των περιεχομένου. Δυνάμεθα οὕτω νὰ ὑποστηρίξωμεν ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐξετάσεως ὁ συμβολισμὸς δὲν ἀντιπροσωπεύει πλέον παρὰ ἐξαίρεσιν, ἐνῶ πρότερον ἦτο κανονικὴ ὑποχρέωσις. Εἰς τὸν ὅσον αἱ ἀναπαραστάσεις τείνουν πάντοτε πλέον νὰ εἶναι στοιχεῖα μιᾶς γραφῆς ἢ ὁποῖα ἐκ τοῦ χονδροειδοῦς καὶ τῆς ἀπειροῦς τεχνικῆς—μὴ ἀφειλομένης πάντοτε εἰς ὑλικὰς αἰτίας, ἀλλὰ συχνότερον εἰς μιαν ἐπιθυμίαν ἀνανεώσεως πρὸς μιαν στοιχειώδη ἐπιστροφὴν—ἀνυψοῦται κατὰ τινὰς τῶν περιπτώσεων εἰς λεπτὸν λυρισμὸν καὶ εἰς ἐσωτερικὴν ἁρμονίαν.

Ἡ ἐκλεκτικότης, ἡ συμβολικὴ ὀπτασία τοῦ ὅλου ἔργου ὅπου αἱ ἔννοιαι δὲν δύνανται νὰ ἀποδώσουν ἄλλην ἀποψιν εἰ μὴ ἀσυνδέτους παρατηρήσεις, ἐνθαρρύνουν τὴν ἀναζήτησιν τῆς σχέσεως τοῦ ὅλου ἀναγλύφου πρὸς ἄλλας αἰτίας καὶ ἐπακριβῶς εἰς μιαν ρυθμικὴν μονάδα διακοσμητικῆς ἢ ὁποῖα εὐνοεῖ τὸν συμβιβασμὸν τῶν κεχωρισμένων μερῶν.

Δύο στοιχεῖα ἀντίθετα ἰσοβαρίζουν πρὸς τοῦτο: Ἡ γεωμετρικὴ ἀκίνησις τοῦ πλαισίου καὶ ἡ κίνησις τῶν πλαισιομένων εἰκόνων. Τὸ πρῶτον ἀποτελεῖ ἕνα σταθερὸν σκελετὸν ὁποῖος ἐμποδίζει τὰς συγκαταβάσεις, τὰς πολὺ γραφικὰς εἰς τὰς ὁποίας τείνει γενικῶς ἡ βυζαντινὴ γλυπτικὴ καὶ περιέχει εἰς μιαν γλυπτικὴν μονάδα τὸ ὅλον ἀνίγλυφον μὲ μιαν συνεχῆ ὑπόμνησιν τῆς διαρκείας καὶ τῆς σταθερότητος τῆς ἕλης. Εἰς αὐτὴν κλαισιώνεται ἡ πραγματικὴ ἀναπαράστασις, ἢ ὁποῖα ἀπογυμνωμένη ἀπὸ τὰ εἰκονογραφικὰ στοιχεῖα τῆς συμβολικῆς ἐννοίας ἔτι δὲ καὶ τῆς ἐξηζητημένης οἰασθῆποτε ἐννοίας, ἐμφανίζονται, νὰ εἶναι, ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ των τὰ γραφικὰ σημεῖα, ἐμπνευμένα ἀπὸ μιαν συνεχῆ κίνησιν ἐκ τῶν ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουν εἰς τὸ κυμάτισμά των ὡς Θαλάσσια φυτὰ, τὰ στοιχεῖα τῆς χλωρίδος καὶ τὰ ὁποῖα, ὡς ἀσυναίσθητος ἀλλὰ πρὸς πλήρη ἱκανότητα τοῦ τεχνίτου, ἔνεκεν ἐκ τῆς καταλλήλου τοποθετήσεως καταλήγουν εἰς ἕνα σταμάτισμα ἀπαλὸν καὶ οὕτω ἀποφεύγουν τὴν βίαιαν σύγκρουσιν, ἢ ὁποῖα ἀφίεται εἰς τὸ πλαίσιον. Ἐννοία ἰσορροπίας εἶναι τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐκδηλώνεται εἰς πᾶν μέρος μιᾶς πλαστικῆς σκέψεως ἀναδεικνυομένης ἐντελῶς ἁρμονικῆς, διὰ τῆς παρεμβάσεως τῶν ῥόμβων, ἐλαφρῶς ἐπικλινῶν, καὶ τῶν σιηλισκίων ἐντὸς τῶν ὁποίων διαγράφεται, ἢ διακόσμησις, ἐμπνευμένη διὰ μιᾶς ἐμπνεύσεως ἀνυψωτικῆς ἢ ὁποῖα, ἀνυψωτικῶς, ἐπικοινωνεῖ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου κυκλικῶς στοιχείου τῆς διακοσμῆσεως, ὁδηγοῦσα κατὰ ἀπροειδοποίητον τρόπον πρὸς τὴν κορυφὴν, ὅπου ἡ μικρὰ πυρραμὶς τελειώνει μὲ τὴν αἰχμὴν στρογγυλευμένην καὶ ὄχι μυτερὴν ἢ ὁποῖα θὰ ἔσπαζε μὲ τὴν ὀξύτητά της, τὴν καθαρὴν ὠραίαν ἁρμονίαν τῶν περικοπτομένων γραμμῶν.

Τὰ ἀνάγλυφα, λοιπόν, ταῦτα, δὲν εἶναι μόνον ἕνα δεῖγμα ρυθμικῆς, ἀλλὰ καὶ μοναδικὴν εἰς τὸ εἶδος του ἔργον, τὸ ὁποῖον, διὰ μέσου τῆς βεβαίας χοντροκοπιᾶς ἐνὸς ἐπαγγέλματος ὄχι πλουσίου, κυρίου ὀλιγοστών μέσων καὶ ὀλιγῶν ὡς καὶ πενιχρῶν στοιχείων εἰκονογραφικῶν, ἀποκαλύπτουν μιαν ἀπλὴν λυρικὴν ἐμπνευσιν, πάντως εὐσυνείδητον, ἢ ὁποῖα δὲν ἔχει ἔτι καθορισθῆ εἰς ποῖαν ἀκριβῶς ἐποχὴν τῆς ἱστορίας τῆς μεσημβρινῆς γλυπτικῆς, ἔχει γίνε.

OTTAVIO MORISANI

Η ΒΗΘΛΕΕΜ

Τὸ σπουδαιότερον καὶ πλέον ἱστορικὸν γεγονός τῶν αἰώνων, ἀφ' ὅτου ὁ σύμπας κόσμος ὁρατὸς τε καὶ ἀόρατος ἐπλάσθη, ἔλαβε χώραν εἰς τὴν πενιχρὰν καὶ ἕως τότε ἄσημον κωμόπολιν τῆς Ἰουδαίας, Βηθλεέμ, (ἥτις ἐβραϊστὶ μὲν σημαίνει Οἶκος Ἄρτου, ἀραβιστὶ δὲ Οἶκος Κρέατος), ὄχι εἰς καλὰτα καὶ ἀνακτορικὰ διαιρησμάτα, ἀλλὰ εἰς πενιχρὸν καὶ σκυτεινὸν Σηθλαῖον, ὅπου ἐστεγάζοντο μόνον τὰ ἄλλα ζῶα καὶ εἰς τὴν φάτην τῶν ὁποίων κατεδίεξαστο νὰ ἀνακληθῆ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Κεῖστος τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς. Τοῦτο δὲ ἐγένετο, ὡς γνωρίζομεν ἐκ τῶν ἱερῶν Γραφῶν ἐν ἡμέραις Καίσαρος Αὐγούστου, ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου, ὅτις ἐξῆλθε δόγμα τοῦ Καίσαρος, ἵνα πάντες ἀπογοιφῶσιν, καὶ ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. «Ἀνέβη δέ», λέγει ἡ Γραφή, «καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρέτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶβ, ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, (διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν ἐκ Ἰού καὶ πατριᾶ Δαβὶδ,) ἀπογοιφῶσθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνησθευμένῃ αὐτῷ γυναικί, ὄψθη ἐγκύω· Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ Ἰναι αὐτοῦς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτὴν, καὶ ἔτεκεν τὸν Υἱὸν αὐτῆς τὸν πρῶτοντόκον καὶ ἔσπαργενωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτην, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι...» Τοῦτο δὲ ἐν Βηθλεέμ ἐγένετο, ἵνα πληρωθῆ τὸ ρηθὲν ὑπὸ Μιχαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· «Καὶ σύ, Βηθλεεμ, γῆ Ἰακὼβ, ὀδυνῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξηλεύσεται Ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαὸν μου τὸν Ἰσραὴλ».

Ἐβραϊστὶ δὲ ἐὰν δὲν ἀροηγείτο ἡ Γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γίνοντο τὰ Πάθη καὶ ἡ Ἀναστασις Αὐτοῦ, δι' αὐτὸ καὶ εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον ὅλο οἱ Οὐθόδοξοι καὶ Χριστιανικώτατοι βασιλεῖς τοῦ Βυζαντίου, ἔστρεψαν ἐξ εὐλαβείας τὰ ὄμματα καὶ τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπιθυμοῦντες ἵνα τιμήσωσι τὸν τόπον αὐτὸν, δι' ἀνακομιδῆς ἡρώων, Ἐκκλησίας, ἀντιξίας τοῦ μεγάλου γεγονότος καὶ ποδὲς εὐνώμονα λαοφιλίας. Τοιαύτη, λοιπόν, περικαλλῆς καὶ ἐκέρχοιο Σταυροειδῆς Βασιλικὴ Ἐκκλησία, τὸ πρῶτον ἰδρύθη ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Σηθλαίου, τὸ ὁποῖον εὐρισκεται ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἄκρου τῆς σηθρινῆς πόλεως Βηθλεέμ, ὑπὸ τῆς Θεοφωροῦσι Μητροῦς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου Ἐλένης, κοσμηθεὶς θαυμασιώτατα ὑπὸ τοῦ φιλορήστου Υἱοῦ Αὐτοῦ, τῷ 330 μ. Χ.

Ὁ Ναὸς οὗτος τῆς Βηθλεέμ διαιρεῖται εἰς δύο· εἰς τὸν ὑπερκειμενον τοῦ Σηθλαίου μὲναν Ναὸν, καὶ εἰς τὸν ὑπογειον, ἐνθα περιλαμβάνεται καὶ τὸ ἅγιον Σηθλαῖον. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ του ἀνήκει εἰς τὰς ἐκκλησίας τὰς ἐχούσας σχῆμα «Βασιλικῆς» καὶ αἵτινες δὲν φέρουσι τρούλλον. Τὸ σχῆμα αὐτῆς εἶναι σχῆμα Σταυροῦ.

Τὸν ναὸν τοῦτον ἤγαγεν εἰς μεγαλειέραν περιωπὴν πιστῶς καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου σχεδίου ὁ αὐτοκόστωρ Ἰουστινιανὸς (527—565). Ἐξ ἀμφοτέρων δὲ τῶν μερῶν τῷ εἰσέρχοντάς ὑπάρχουσι θαυμάσιοι κυλοσσιαῖοι κίονες μοιόλιθοι, κορινθιακοῦ ρυθμοῦ 48' τὸν ἀριθμὸν, ποδὲς Νότον τῶν ὁποίων ὑψύεται εἰς σχῆμα ἑκτάγωνον, ἀρχαιότατον Βαπτιστήριον. Ὅλον το ἔδαφος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἦτο κεκαλυμμένον δι' λαμπρῶν καὶ πολυτίμων μαρμάρων. Καὶ μόνον ὡς ἐκ θαύματος διέφυγεν αὐτὸς ὁ ναὸς τὰς μεγάλας καὶ ποικίλας δηώσεις καὶ καταστροφάς, τὰς ἁπλίας, δυστυχῶς, ὑπέστησαν τὰ ἄλλα ὑπὸ Προσκυήματα τῆς Ἁγίας Γῆς. Φθορὰς ὅμως οὐκ ὄλιγας ὑπέστη. Ὁ δὲ Μαουρήλ ὁ Κομνηνὸς (τῷ 1169), πολλὰ κατὰστραφέντα μέρη τοῦ Ναοῦ ἐπεσκεύασε, καὶ τὸ ὅλον οἰκοδόμημα διὰ λαμπρῶν καὶ χρυσῶν ψηφιδωτῶν ἐκόσμησεν ἐσωτερικῶς καὶ διὰ μαρμαρίων στέγης ἐκάλυψε αὐτό.

Ὡς σήμερον, ὑπεράνω τῶν κίωνων διασώζονται εἰκόνας, ἐκ πολυτίμων μωσαϊκῶν, διαφόρων ἀγίων, ἢ σκηνῶν ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας μετὰ τῶν σχετικῶν ἐπιγραφῶν αὐτῶν. Τὸ ἄλλοτε ὑπὸ λαμπρῶν μαρμάρων ἐστρωμένον δάπεδον, ἀργότερον ἐκαλύφθη ὑπὸ κοινῶν πλακῶν. Πρὸ ἐτῶν ὅμως τρεσσάρων περίπου, γεννημένων καὶ πάλιν ἐπισκευῶν, οἱ ἐργάται ἠναγκάσθησαν νὰ ἀλλάξωσι τρεθραυμένους τινὰς πλάκας. Μετὰ δὲ τὴν ἀφαίρεσιν πλακῶν τινῶν παρετήρησαν ὅτι ὑπὸ τὸ πρῶτον τοῦτο δάπεδον, ὑπῆρχε καὶ δεύτερον. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς Ἀγγλος ἀρχιτέκτων διέταξεν ἵνα ἀφαιρεθῶσι καὶ αἱ λοιπαὶ παρακλήσιοι. Καὶ τότε ἐκθαμβοὶ πάντες παρετήρησαν, ὅτι τὸ κάτωθεν τοῦ πρώτου δαπέδου ὑπάρχον, ἦτο ὅλον ἐκ μωσαϊκῶν ψηφιδωτῶν, (πιθανῶς τοῦ ΙΒ' αἰῶνος), ἀρίστης τέχνης καὶ σπουδαιότητος, μετὰ διαφόρων παρασιτάσεων. Ἀμέσως εἰδοδοποιήθη ἡ τοπικὴ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἣτις ἔλαβε τὰ κατάλληλα μέτρα ἐνσυνεννοήσει μετὰ τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν πρὸς περιφρούρησιν αὐτῶν καὶ πρόληψιν φθορᾶς, ἐκ τοῦ καθ' ἑκάστην συρρέοντος πληθύνους ἵνα ἀποθαρσύνῃ αὐτὰ. Τοῦτο ἐγένετο Πατριάρχικου Ἐπιτρόπου ὄντος ἐν Βηθλεέμ, τοῦ νῦν Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Κυρίου Τιμοθέου. Ἀφαιρεθειῶν δὲ πιασῶν τῶν πλακῶν, περιεφράχθη ὁ χώρος διὰ σιδηρῶν κυκλιδωμάτων, ἐπιτροπομένης τῆς κυκλοφορίας διὰ τοῦ ἐνθεν κακείθεν τῶν κίωνων χώρου. Τὰ περίφημα ταῦτα μωσαϊκὰ εὐρέθησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἰουστινιανοῦ τὴν ἀνήκουσαν ἡμῖν τῆς Ὁρθοδόξου. Σημειωτέον δὲ ὅτι, τὸ πλείστον μέρος τοῦ ὅλου ναοῦ τούτου, ἀνήκει ἡμῖν τοῖς Ὁρθοδόξοις, ἐκτὸς μικρῶν ἀλταριῶν, ἀνηκόντων τοῖς Ἀρμενίοις καὶ Ἰακωβίταις. Ἐπίσης μέρος τι τοῦ Ναοῦ τούτου ἔχουσι καὶ οἱ Λατίνοι.

Ἐπὶ τῶν Σταυροφόρων εὐτυχῶς ἡ Ἐκκλησία ἔμεινε ἀθικτος. Καὶ οὕτω μέχρι τῆς σήμερον διατηρήθη ἀκέραιον τὸ ἀρχικὸν σχῆμα αὐτῆς καὶ αἱ διαστάσεις.

Ὁ Ἀυτοκράτωρ Ἀλέξιος Κομνηνός (τῷ 1435) ἀνεκαίνισεν τὴν ἐξελίγη ὁροφήν τὴν διὰ μολύβδου κεκαλυμμένην. Ὁ δὲ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Σαφρόνιος δ' Β' (τῷ 1561) ἐκτίσεν τέσσαρας καμάρας ἀνὰ δύο ἐκατέρωθεν τοῦ ἀγ. Σπηλαίου ὧν αἱ δύο Ἀνατολικαί, ὄρῳνται καὶ σήμερον. Ἀλλὰ καὶ οἱ μετέπειτα Πατριάρχαι αἱ ἰδίαι ἡρῶς Δοσίθεος (τῷ 1672) παρὰ τὰς ἀντιξοῦς περιστάσεις ἀνεκαίνισεν πλεῖστα μέρη τοῦ Ναοῦ, τοὺς τοίχους καὶ δὴ τὴν στέγην, συγκροτήθεισος κατὰ τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ καὶ τοπικῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἀκολουθῶν ἐπὶ Πατριάρχου Ἀθανασίου τοῦ Γ' (1842) ἐγένοντο πλείστα ὅσα ἐπισκευαί. Ἐκτίσθη ἡ Γεραρὰ Ἀγιοταφικὴ Ἀδελφότης, συνεχίζουσα τὸ πᾶν ἄξιον, τίμιον καὶ Θεόρεστον ἔργον αὐτῆς μυριτρόπως, προφυλάσσει ἀγρύπνως, ἐπιδιόρθοι καὶ περικοσμεῖ ἐκαστοτὲ τὸν περιώνυμον καὶ περιφανέστατον τοῦτον Ἱερὸν Ναὸν τῆς τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως, διὰ τὰ δικαιώματα καὶ ἀκραιότητα τοῦ Ὁποίου πλειστάκις ἔβλεπε τὸ αἷμα αὐτῆς ἀφθόνης καὶ προθύμως. Ἀνοθεν τοῦ δεξιῦ χοροῦ τῶν ψαλτῶν εἰς τὸ ἡμέτερον Καθολικόν, σώζεται ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή

«Ἐτελειώθη τὸ παρὸν ἔργον διὰ χειρὸς Ἐφραίμ μοναχ. ἱστοριογράφου μουσεάτορος, ἐπὶ τῆς Βασιλείας Μεγαλοῦ Βασιλέως Περφυρογεννήτου τοῦ Ἐκκομνηνοῦ, καὶ ἐπὶ τὰς ἡμέρας τοῦ Μεγαλοῦ Ἡγῶς τῶν Ἱεροσολύμων Ἐκκυρίου Ἀμόρι καὶ τοῦ τῆς Ἀγίας Βηθλεέμ Ἀγιωτάτου Ἐπισκόπου Ἐκκυροῦ Ἡραοῦλ ε. (εἰ) α (εἰ) (στ) ροζ. ἐνδικτιῶνων ΠΒ'».

Καὶ ταῦτα περὶ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Βασιλικῆς τῆς Βηθλεέμ. Εἴκομεν δὲ τινα καὶ περὶ τοῦ Πανσέπτου καὶ Θεοδέγμονος Σπηλαίου.

Τὸ Πανάγιον καὶ μυμηριῶδες τοῦτο ἄντρον, ἐν ᾧ ἐτελειουργήθη τὸ Μέ-

γα τῆς Θείας Οἰκονομίας Μυστήριον, τὸ παραδοξότερον καὶ μοναδικότερον ἐξ ὅσων εἶδε ποτὲ ἡ φύσις, ὡς λίαν εὐφυῶς ὁ ἐγκωμιαστὴς λέγει :

«Θεὸς τὸ τεχθέν, ἡ δὲ Μήτηρ Παρθένος !
Τί μαῖζον ἄλλο καινὸν εἶδεν ἡ κτίσις;»

διευθύνεται ἐκ Δ. πρὸς Α., ἔχει σχῆμα ἐπιμήκουσ διόρθωνίου, μήκους 12,40 μ., πλάτους 3,90 μ. καὶ ὕψους 3 μ. Εἰς αὐτὸ κατερχόμεθα διὰ δύο κλιμάκων καμμένων ἐνθεν καὶ ἐνθεν. Καὶ ἡ μὲν πρὸς Νότον κλιμαξ ἔχει βαθμίδας 13, ἡ δὲ πρὸς Βορρᾶν, βαθμίδας 15 ἀνήκουσα τοῖς Λατίνοις. Καίτοι ὅμως τοῦτο τυγχάνει φύσει σκοτεινόν, φωτίζεται ἱκανῶς ὑπὸ τῶν πολυπληθῶν ἀκοιμητῶν κανδηλῶν.

Τὸ ἔδαφός του καλύπτεται διὰ μεγάλων μαρμαρίνων ἐρυθρολεύκων καὶ κυανολέκων πλακῶν· οἱ δὲ τοῖχοι αὐτοῦ κεκόσμηται δι' ὀρθομαρμαρώσεως. Τὰ κυριώτερα μέρη αὐτοῦ εἶνε δύο. Τὸ μέρος ἐνθα ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν, καὶ ἡ Φάτνη. Πρὸς τὸ Ἀνατολικὸν μέρος καὶ ἐντὸς κοιλώματος σχηματίζεται εἶδος τι κρύπτου ἐν ᾗ εὐρηται εἰδικῶς ὁ πανσεβάσμιος τόπος τῆς ἀκαταλήπτου Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ αὐτῆς, ὑπάρχει κυκλιτερὸς κοίλωμα, περιεπετρεμένον δι' ἀργυροῦ ἀστέρος, μετὰ λατινικῆς ἐπιγραφῆς, οὕτω ἐχρῆσης : «Ἐνταῦθα ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας ἐγεννήθη ὁ Χριστός».

Τὸ Σπήλαιον τυχόν, παραδόξως, σεβασμοῦ παρὰ πάντων τῶν ἐπιδρομέων καὶ κατακτητῶν, οὐδόπως ἀπώλεσε τὴν ὀρικὴν αὐτοῦ μορφήν, τὸ σχῆμα καὶ τὸν χαρακτήρα. Ὡς εἰς σήμερον θελήσῃ τις νὰ καταρτίψῃ τοὺς τοίχους οἵτινες καλύπτουσιν οὕτω καὶ ἀφαιρέσῃ ὅλα τὰ ἐν αὐτῷ πρόσθετα κοσμήματα, κανδήλας, λυχνίας κλπ., ἀεὶ ἀποτελοῦσι τὸν θαυμάσιον κόσμον αὐτοῦ, θὰ εὐρεθῇ ἀμέσως πρὸ τοῦ ἱστορικοῦ καὶ πενιχοῦ ἐκείνου Σπηλαίου, καὶ πρὸ τῆς γυμνῆς τῶν ἀλόγων τῶν Φάτνης, ἐν οἷς ἐγεννήθη ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου.

— Τὸ δὲ ἕτερον μέρος, ὅπερ καίτοι μεσημβρινοδυτικῶς, περιλαμβάνει τὴν τὴν Ἀγίαν Φάτνην, εἰς ἣν κατερχόμεθα διὰ τριῶν βαθμίδων. Ἀνήκει δὲ τοῦτο τοῖς Λατίνοις, οἵτινες ἄναντι ταύτου ἔχουσι μικρὸν Ἀλτάριον, ὅπερ καλοῦσιν Ἀλτάριον τῶν Μάγων, διότι, καθὼς οὕτω λέγουσιν, ἐνταῦθα προσήνεγκον οἱ τρεῖς Μάγοι, Βαλτασάρ, Σαδὼκ καὶ Μελχιώρ, τὰ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν εἰς τὸ Θεῖον Βρέφος.

Τὸ πρῶτον, τὸ Ἅγιον τοῦτο Σπήλαιον, ὑπὸ τῆς μακαρίας Βασιλομήτορος Ἐλένης περιελήφθη ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς μεγάλης Βασιλικῆς, οἰκοδομηθείσης ἀνωθεν αὐτοῦ ἀκριβῶς· καὶ ὡς τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ πάντων Βασιλέως, περιεκοσμήθη βασιλοπρωτῶς. Ταύτην δὲ τὴν πολύτιμον διακόσμησιν, ἐπήρτησεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανός, κατὰ τὸν ΣΤ' μ. Χ. αἰῶνα καὶ εἶτα, κατὰ τὸν ΙΒ', διὰ λαμπρῶν μωσαϊκῶν ἐκαλλώπισεν ὁ Κομνηνός.

Τὸ Σπήλαιον τῆς Θείας τοῦ Ἰησοῦ Γεννήσεως σέβονται οὐ μόνον πάντες οἱ Χριστιανοί, ὅλων τῶν δογμάτων, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οὕτω οἱ Μωαμεθανοί. Κατὰ παράδοσιν, ἐν νυκτερινῇ πρὸς οὐρανὸν ὁδοιπορίᾳ τοῦ Μωάμεθ, λέγεται ὅτι, ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ εἶπεν εἰς αὐτόν : Κατάβηθι εἰς τὴν γῆν καὶ προσευχθήθῃ. Ἀφοῦ δὲ προσευχήθη ὁ Μωάμεθ, εἶπεν εἰς αὐτόν ὁ Ἄγγελος. Γνωρίζεις εἰς ποῖον τόπον προσευχήθῃς; Προσευχθήθῃς ἐν τῇ Βηθλεέμ. Τούτου ἐνεκεν, ὅτε Ὁμὲρ Χαττάπ ὁ Κατακτητὴς ἐκυρίευσεν τὴν Ἱερουσαλήμ, ἦλθε καὶ εἰς Βηθλεέμ· εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, προσευχήθη ἐνώπιον τῆς καμάρας, ἐνθα ἐγεννήθη ὁ Χριστός. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξέδωκε διαταγὴν, ἵνα οἱ Μωαμεθανοὶ προσεύχωνται μὲν ἐνταῦθα, οὐχὶ ὅμως πολλοὶ ὁμοῦ, ἀλλὰ ἀνὰ εἷς, ἵνα μὴ παρεμποδίζωσιν οὕτω τοὺς Χριστιανοὺς ἀπὸ τῶν τελετῶν αὐτῶν, ὅπερ ἐτήρησαν πιστῶς ἕως τῆς σήμερον.

Περὶ τὸ 130 ἔτος μ. χ., ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανός, βλέπων μετὰ πόσου ζήλου προσήρχοντο, ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς, ἵνα προσκυνήσωσι τὸν θεῖον τόπον τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ θέλων νὰ παραδώσῃ τοῦτον εἰς τὴν λήθη, διέταξεν ἵνα καθιερῶσιν εἰς αὐτὸν τὸ μυστήριον τοῦ Ἀδωνίδος. Ἀλλ' ἡ προσπάθεια αὕτη τοῦ μισοχριστοῦ αὐτοκράτορος ἐναυδάγησεν ἐν τῷ γένει νᾶσθαι, διότι καὶ πρὶν εἶ καταπαύσων οἱ κατὰ τῶν Χριστιανῶν διωγμοί, ἵδιοι, ὧ. προσέκομεν, συνέρρεον καὶ προσεκύνουν τὸ ἱερόν τοῦτο Σπήλαιον, ἀψηφῶντες πάντες τοὺς κινδύνους καὶ διωγμοὺς καὶ αὐτὸν εἶ τὸν θάνατον. Ὁ Ὠρινάνης ἔλθων εἰς Παλαιστίνην, τῷ 213 μ. Χ., γράφει: «Ἐν Βηθλεὲμ ἰδεῖν οὖν τὸ Σπήλαιον, ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ Χριστός, καὶ οἱ ὅτι ὁ τόπος ἦν περιφανὴς καὶ οἱ ἡ πρὸς τοῦ τόπου τούτου φήμη διεδόθη καὶ μεταξὺ τῶν λαῶν τῶν μὴ πιστευόντων εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν».

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ὀδοποιικοῦ τῆς Βουρδιγάλης (333 μ. Χ.), γράφει πρὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βηθλεὲμ ἀπλῶς: «δύο μίλλια πέραν τοῦ τόπου τῆς Ραχὴλ εἶναι ἡ Βηθλεὲμ, ἐνθα ἐγεννήθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἐνταῦθα ὠκοδομήθη ἔκκλησία κατὰ διαταγὴν τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου».

Τὸ οἰκοδόμημα ὅπερ ἤρξισεν ἡ Ἀγία Ἑλένη, διήρκεσε δύο αἰῶνας. Ὁ αὐτοκράτωρ ἡμῶν Ἰουστινιανός, μὴ εὐρῶν αὐτὸ ἀρκετὰ ὥριον, διέταξεν νὰ κρημνίσωσιν αὐτὸ καὶ νὰ ἀνοικοδομήσωσιν ἄλλην ἔκκλησίαν ἐπὶ τοῦ ἴδιου τόπου, ἥτις νὰ ὑπερβάλλῃ κατὰ τὴν ὠραιότητα καὶ διαστάσεις ὅλας τὰς λοιπὰς ἐν Ἱεροσολύμοις ἔκκλησιαι. Ἡ βασιλικὴ αὕτη ἐπιθύη ἀμα καὶ διαταγὴ ἐξετελέσθη, ἀλλ' ἀπὸ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἀρχαιότητα διετηρήθη ἐν μέρει τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς σχῆμα. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἀρχιεπίσκοπος δὲν ἐξέπληρωσε κατὰ γράμμα τὴν Βασιλικὴν διαταγὴν, διέταξεν ὁ Ἰουστινιανός καὶ ἀπεκεφάλισαν αὐτόν.

Οὐδεμία ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρξῃ, περὶ τοῦ ἐν λόγῳ ἀποκεφαλισμοῦ ὅστις ἐπιβ. βιαιούται καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀραβικοῦ χρονογράφου, μαρτυροῦντος ὅτι ὁ ἀποκεφαλισμὸς οὗτος, (καὶτοι Προκόπιος ὁ Καισαρεύς ἐν τῷ περὶ κτισμάτων τοῦ Ἰουστινιανοῦ συγγράμματι οὗτοῦ οὐδῶς ἀναφέρει, οὐδὲ ἂν ποιεῖται μνείας περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βηθλεὲμ καὶ συνεπῶς καὶ περὶ τοῦ ἀποκεφαλισμοῦ) εἶναι λόγος ἰσχυρός, ἵνα πεισθῶμεν ἀρκούντως, ὅτι προήλθεν ἐξ ὑπερβολικῆς δυσσεβείας τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὅστις ἀναντιροήτως εἶχε τὴν φιλαίμιον ἵνα τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἀνεγειρόμενα ἔκκλησιαστικὰ οἰκοδομήματα διαπρέπωσι κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν καλλονὴν πάντων τῶν λοιπῶν οἰκοδομημάτων.

Παράδοξον δέ, πῶς μετὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, οὐδεὶς τῶν τότε συγχρόνων οὕτω καὶ τῶν μεταγενεστέρων συγγραφέων ἀναφέρει τι σχετικὸν ἵνα μάθωμεν τίνι τρόπῳ διέστυγεν ἡ Ἐκκλησία αὕτη τὴν κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Περσῶν Κοσρόου ἐρήμωσιν, καθὼς ἐν ἀρχῇ ἀναφέρομεν. Καὶ νὰ μὲν ἐλεηλατήθη καὶ πάντα τὰ πολύτιμα ἐν αὐτῇ ἀνησπάγησαν, καθὼς καὶ ἡ στέγη ἀφηρεθῆ τότε, ἀλλὰ οἱ τοῖχοι ἔμειναν ἀκέραιοι ἐνεκα τῆς στερεότητός των, οὕτως ὥστε ἀργότερον εὐκόλως ἐπανέφερον οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ αὐτὴν εἰς τὴν προτέραν τῆς κατὰστασιν.

Παρὰ τὴν ἔλλειψιν λεπτομερῶν εἰδήσεων, ἡ θαυμάζεται κατὰ τὸν Ζ' αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Ἀρκαίου, τὸν Η' ὑπὸ τοῦ Βιλλιβάλδου καὶ τὸν Θ' ὑπὸ τοῦ Βερνάρδου. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς ΙΑ' αἰῶνος, ὅτε ἄτασαι αἱ ἔκκλησiai τῆς ἁγίας Γῆς κατηραφίσθησαν ὑπὸ τοῦ διαβοήτου ἐκείνου Χάκεμ — βι — Ἀου — Ἰλλάχ, μόνῃ ἡ ἔκκλησία τῆς Βηθλεὲμ διασώζεται ἐκ τῆς καταστροφῆς, ὡς ἐκ θαύματος. Ὁ Γάλλος χρονογράφος Ἀδεμάρ, γράφει ὅτι, «ὅτε οἱ Σαρακηνοὶ ἀπε-

πειράθησαν νὰ καταστρέψωσι, σὺν ταῖς ἄλλαις, καὶ τὴν ἔκκλησίαν τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, αἰφνης ἐξῆλθε αὐτοῖς ἀστραποβόλον ὅπερ ὡς δοτραπὴ ἐπέπεσον καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς καὶ οὐ ἦ ἔκκλησία ἔμεινε ὀβλοβήξ».

Γουλιέλμος ὁ Τύρου ἐπίσκοπος, διηγεῖται ὅτι, ὅτε οἱ Σταυροφόροι ἦλθον εἰς Ἱεροσόλυμα (τῷ 1099 μ. Χ.), οἱ κάτοικοι τῆς Βηθλεὲμ ἀπέστειλαν ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐπιτροπὴν ἀπὸ συμπολίτας των, παρακαλοῦντες αὐτοὺς ἵνα προστατεύωσι τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Βηθλεὲμ ἀπὸ τοῦ Ἀραβας, οἵτινες ἡμέρα ἢ ἡμέρα ἐπολλασιαζόντο καὶ τὴν ὁποίαν οὗτοι τοσούτως ἔσωσαν καὶ ἐξηγόρασαν διὰ σημαντικῶν χρηματικῶν ποσῶν. Πράγματι δέ, ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν Ροδοφρείδος ἐπροθυμοποιήθη καὶ ἀπέστειλε τὸν Ταγκρέδον μετὰ 100 ἰππέων, ἵνα καταλάβῃ τὴν Βηθλεὲμ. Τὴν ἐκαύριον ἡ σημαία αὐτοῦ ἐκυμάτιζεν ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας οὗτης, ἐν μέσῳ τοῦ ἐνθουσιῶτος λαοῦ καὶ τῶν ψαλμῶν τοῦ Κλήρου. Δύο ἔτη βραδύτερον (τῷ 1102 μ. Χ.) ὁ Βιλδουίνος ἐστρέφθη ἐν ἑστῆς Ἐκκλησίας τῆς Βηθλεὲμ, κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστουγέννων.

Ἀλλ' ὁ χρόνος, ἡρξισεν νὰ ἐπιδρά ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ αὕτη δεῖται ἐπισκευῶν, διότι ἡ στέγη αὐτῆς κυρίως εἶχε φθαρῆ. Καὶ τῷ 1169 ἤρξισεν ἡ ἐπισκευή, ὑπὸ τοῦ τότε οὐτοκράτορος τοῦ Βιζαντίου Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ τοῦ Πορφυρογεννήτου. Οὗτος μετὰ βασιλικῆς ὄντως γυναικωδωρίας καὶ φιλοτιμίας, ἀνσκαίνει τὴν ἐκκλησίαν, κατακοσμήσας ἀμα αὐτὴν ὅλην διὰ πολυτίμων μωσαϊκῶν, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ γράφει Ἰωάννης ὁ Φωκᾶς, ἐν τῷ περὶ Ἀγίων Τόπων συγγράμματι αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦ 1244 ἔτους, ἡ ἔκκλησία καὶ πάλιν ἄρχεται ὑποκύντουσα εἰς τὴν ἐπήρειαν τοῦ χρόνου καὶ τῶν περιστάσεων, ὁπότε ἐκλίπεται καὶ πολλὰ μάρμαρα.

Εἰς εὐρωπαϊκὰ ὀδοποιικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπαντῶμεν διάφορα διατάγματα, αἵτινα λόγῳ τοῦ περιέχειν αὐτῶν, παραθέτομεν ἐνταῦθα ἐπὶ λέξει:

«Σουλτάνος τις τῆς Αἰγύπτου εἶχεν ὀφθαλμῶν νὰ ἀφαιρέσῃ κίονας τινὰς ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, διὰ νὰ μεταχειρισθῆ αὐτὰς εἰς τινὰ ἐν Καίρῳ οἰκοδομήν· ἀλλ' αἰφνης, ἐνῶ οἱ ἐργάται προσεπάθουν νὰ ἀφαιρέσωσιν αὐτοὺς, ἐνεφανίσθη τεραστία ἐχιδνα, ἥτις κατεπτόησεν αὐτοὺς. Τοῦτο δὲ τὸ συμβάν, ἐξηανάγκασε τὸν Σουλτάνον ν' ἄλλεξῃ γνώμην. Ἄλλοι ὅμως προσθέτουν, ὅτι, ὅταν ἠθέλησαν νὰ ἀφαιρέσωσι καὶ μάρμαρα, τότε τερατώδης τις ὄφεις, ἐδάγκασεν ἐν μάρμαρον καὶ ἀμέσως τοῦτο διεσχίσθη εἰς πολλὰ τεμάχια ἢ ἐνέργεια αὕτη τοῦ δήγματος μεταβιβάσθη καὶ τεσσάρων αἰώνων μάρμαρα· τότε δὲ μόνον ὁ ὄφεις ἔπαυσε νὰ ἐμφανίζεται, ὅτε ὁ Σουλτάνος ἤλλαξε γνώμην. Τὰ ἕλην ὅμως τῶν διαβάσεων τοῦ ὄφeos, ἔμειναν ἐπὶ τῶν μαρμάρων».

Ἐν ἄλλαις ὀδοποιικοῖς, ἀναγινώσκουμεν ὅτι: «Μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν ἔξωσιν τῶν Σταυροφόρων ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης, ὁ τῆς Αἰγύπτου Σουλτάνος ἤρξαστο καταστρέφειν ἐν μέρει τὴν τῆς Βηθλεὲμ Ἐκκλησίαν καὶ ἴδια τὰ θυσιαστήρια καὶ εἰκόνας αὐτῆς· ὅτε δὲ εἶδε τὰ λαμπρὰ μάρμαρα, μετὰ τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐστρωμμένα τὸ ἔδαφος καὶ οἱ τοῖχοι τῆς ἔκκλησίας, καὶ τῶν ὁποίων ἡ τεχνικὴ συναρμογὴ παρίστατο τὸ ἔδαφος ὡς θάλασσαν κυματίζουσαν, διέταξε νὰ λάβωσι ταῦτα καὶ ἴδιως τὰ πλεῖστα τῶν θυρῶν τοῦ ἁγίου Σπηλαίου εὐρισκόμενα. Ἀλλ' αἰφνης τεραστίως τις ὄφεις μετὰ γλῶσσαν πυρίνην ἐκηδήσας ἀπὸ τοῦ ἀβλαβοῦς καὶ σίτου τοίχου, εἰς τὸν ὁποῖον οὐδὲ βελόνη ἠδύνατο νὰ εἰσχωρήσῃ, πρῶτον μὲν ἐδάγκασε τὰς πλάκας καὶ τὰς διέσχισε, μετὰ ταῦτα δὲ, μεταβάς εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην τοῦ μέρους, ὅπου λέγεται ὅτι οἱ Μάγοι προσέφερον τὸ δῶρον, ἔγινεν ἄφαντος ἐντὸς τῶν μαρμάρων, ὅπου οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ζωόφιον ἠδύνατο νὰ ἐμφανεύσῃ. Τὰ μάρμαρα ἐφ' ὧν διῆλθεν ὁ ὄφεις, ἔφερον κηλίδας τοιαύτας, ὥσανεὶ ἔβαλον εἰς αὐτὰ πεπυρακτωμένον σίδηρον, ἢ ὥσανεὶ ἐπέθηκάν ἐπ' αὐτῶν ἀνημμένα ξύλα».

Ἐν ἄλλοις πάλιν ὁδοιπορικοῖς λέγεται, ὅτι: «Μετὰ παρέλευσιν καιροῦ τινος ἤλθον οἱ Σαρακηνοὶ διὰ τὴν ἀφαιρέσασιν τοὺς πολυτίμους κίονας· ἀλλ' ἅμα ἔββαλον ἐπ' αὐτῶν τὰς χεῖρας, αἰφνης ἐνεφανίσθη ἐνώπιον αὐτῶν ἐν φρικαλέαν μαῦρον πρόσωπον· οὕτω δέ, ἐντρομοὶ γενόμενοι ἐκ τῆς φοβερᾶς ταύτης μορφῆς, ἀνεχώρησαν ἀπρακτοί. Μετὰ τινὰ καιρὸν ἄλλος πάλιν Σουλτάνος ἀπεφάσισε τὴν ἀφαιρέσασιν τὰ μάρμαρα τοῦ Ἁγίου Σπηλαίου, ἀλλ' ἅμα ἤρχισαν νὰ μετακινῶσι τὰ μάρμαρα, ἐπίβοντο ταῦτα ὡς σεσαπημένον ξύλον».

Αὐτὰ εἶναι τὰ διηγήματα τὰ ὁποῖα βλέπει τις εἰς τὰ ὁδοιπορικά. Τὸ ἱστορικῶς δικαίως βέβαιον εἶναι ὅτι κατὰ καιροῦς ἀφηρέθησαν μάρμαρα ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας Βηθλεέμ, πλὴν ἐπὶ Σουλτάν Σουλεϊμάν τοῦ Μεγάλου, ὅτι ἐπεσευσάζηκε τὸ κείμενον τοῦ Ὁμᾶρ ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ μέχρι τῆς σήμερον βλέπει τις ἐν τῇ αὐτῇ τῇ Βηθλεεμίτιδι Ἐκκλησίᾳ μεγάλα καὶ ὠραιότατα μάρμαρα πλὴν ἐσθριγμένα εἶτε ἐκ τοῦ χρόνου, εἶτε ἐκ διαφόρων κατὰ καιροῦς φυλάκων τοῦ ἱεροῦ τούτου ναοῦ οὕτινες ἐκ προθέσεως κατέστρεφον αὐτά, ὅπως, προφυλάξωσι τὸ ὅλον ἀπὸ χειροτέρας καταστροφῆς, ἐκ μέρους τῆς ἔξαγριώσεως τῶν Ἀράβων κατακτητῶν. Τοῦ χρόνου δικαίως προΐόντος ἢ στέγη τοῦ Νεοῦ Ἰσαθροῦτο καὶ πολλὰ ἐπισκευαὶ ἐγένοντο, μὴ τῶν ὁποίων ἐγένετο ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Τραπεζιουντίων Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἐν ἔτει 1435, ὅτε ἀνεκαινίσθη ἐντελῶς ἡ ὅλη μολυβδοσκεπή, μετὰ τῆς ξυλίνης ὀροφῆς.

Τὸ ἔδαφος τοῦ μὲν Καθολικοῦ ἐστρώθη διὰ μαρμάρων, τὸ δὲ τῶν κίωνων διὰ πλακῶν κοινῶν, διότι ἔνεκα τῆς πολυκαιρίας τὰ περισσότερα εἶχον φθορῇ. Τὰ περισσότερα μωσαϊκὰ ἔνεκα τοῦ χρόνου κατέπεσαν καὶ αὐτὰ, ἐκαλύφθησαν ἐξ ἐξ ἀμαρτυρίας. Ἐκτοτε ἡ Ἐκκλησία διαμένει ἢ αὐτῇ μηδεμίᾳ ἐν τῇ μεταξὺ ἐπισκευῆς ἀξίας λόγου λαβούσης χώραν.

Σπουδαιότητα ἀνακάλυψις ἐγένετο ὡσαύτως πρὸ πενταετίας ἐπιτροπεύοντος ἐν Βηθλεέμ τοῦ Σοφωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἰορδάνου καὶ νῦν Γεραροῦ Πρωθυεράρχου τῆς Σιών κ. Τιμοθέου, οἵτις ἰδιαιτέρως ἐσπούδασε ἐν ταῖς ἡμετέροις καὶ ἀλλοδαποῖς Πανεπιστημίαις τὴν Ἀρχαιολογίαν καὶ οὕτως τὰ κοινῆματα οὐκ ὀλίγα εὗρηται ἐν ταῖς Βιβλιοθήκαις καὶ ὡς πολλὰ αἱ χάριτες καὶ αἱ τιμαὶ ὀφείλονται, οὐ μόνον ἀπὸ μέρους τῆς ἱστορίας τῶν Ἱεροσολύμων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆν Ὀρθοδοξίαν ὁλόκληρον καὶ γενικώτερον ἀπὸ τῆν ἱστορίαν ἧς χουσοῖς γράμματα θέλει ἀναγράψαι τὸν Πανσεβίσιμον ὄνομα Αὐτοῦ εἰς τὰς δέλτους αὐτῆς. Καὶ τοῦτο διότι εἰς τὴν ἄσκον αὐτοῦ μελέτην καὶ διαρκεῖς ἐρεῖνας ὀφείλονται ἐξ ὁλοκλήρου ἢ ἀνακάλυψις τῆς κρύπτῆς ἐν ἧ εἶχον κρυφθῆ καὶ κρύβονται κεκαλυμμένα καὶ παραδεδομένα εἰς τὸ σκότος, ἐπὶ εἴκοσιν αἰῶνας περὶπου, τὰ ὅσα τῶν δέκα τεσσαρῶν χιλιάδων Νηπίων τῶν ὑπὸ Ἡρώδου φονευθέντων καὶ τὰ ὁποῖα ἐξ αἰτίας, τῆς Θαισιότητος Αὐτοῦ Μακαριότητος εἶδον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ τὰ ἐγνώρισεν ὁ κόπος. Ἡ κατακόμβη αὕτη ἦτο ἐντελῶς ἀγνωστος καὶ εἰς ἀπόκεντρον μέρος παρημελημένον ἐν τῷ τοῦ ἑλληνικοῦ Μοναστηρίου, τοῦ συνεχόμενου τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Βηθλεέμ, καὶ εἰς δ, καθὼς λέγεται, ἐκρίνοντο τὰ ἀπορρίματα τῆς Μονῆς. Ἀποκαθαρθεὶς ὁ χώρος διεσκευάσθη καταλλήλως ὥστε νὰ δύναται πᾶς τις νὰ βλέπῃ αὐτὰ καὶ ἀποδίδει τὸν φόρον τῆς εὐλαβείας καὶ τῆς προσκινήσεως εἰς τὰ ὅσα τῶν 14.000 Νηπίων πρώτων Μαρτύρων τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ ὧν ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία μνήμην τελεῖ τῇ 29 Δεκεμβρίου. Δι' αὐτὰ ἔκλαυσαν καὶ ἐθρήνησαν αἱ ἀτεκνωθεῖσαι μητέρες των, καθὼς ὁ μεγαλοφωνότατος Προφήτης Ἰσραὴλ προσεφώνησε λέγων· «Φωνὴ ἐν Ραμᾷ ἠκούσθη, θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρος πολὺς, Ραχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ οὐκ ἠθέλει παρακληθῆται ὅτι οὐκ εἶσι». Σημειωτέον δέ, ὅτι οἱ Λατῖνοι εἶχον ἐν τινὶ μέρει τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν ἐν Βηθλεέμ μικρὸν ἀλτάριον, λέγοντες

ὅτι οὗτος ἀκριβοῶς ἦτο ὁ τάφος τῶν θείων Βραφῶν. Ἦδη δὲ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ πραγματικοῦ τάφου, παρέμειναν ἀναυδοὶ μὴ εἰδότες τὴν νὰ εἴπωσι περὶ τῆς ψευδολατρείας τὴν ὁποῖαν ἐπὶ τόσα εἶη ἐποίουν ἐπὶ τοῦ φανταστικοῦ ἐκείνου τόπου.

Ἴδού λοιπὸν πῶς «τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ τοῖς ἐν τῇ γῆ ἐθαυμάσωσεν ὁ Κύριος». Ἡ ἀλήθεια ἐπὶ τῆς ὁποίας βασιλεύει ἡ Ὀρθοδοξία καὶ πάλιν διέλωμψεν, ὡς πάλαι ποτέ, τὸ ἄστρον τῆς Βηθλεέμ.

Αὕτη ἐν μωρικαῖς γραμμαῖς εἶναι ἡ ἱστορία τῆς περιπέτου Βηθλεεμίτιδος Ἐκκλησίας.

B. M. ΣΠΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΑ

Ἀποβραδὺς ἀπονως
Ὡς τᾶχει ἐτοιμασμένα
Ἡ μάννα τὰ μικρὰ παιδιὰ
Καὶ τᾶχει κοιμισμένα,

Γλυκεῖα καμπάνα τῆς αὐγῆς
Θὰ τ' ἀγουροῦσπνήση...
Τὴν νύκτα ἐκείνην, τὴν αὐγὴν
Ποῖς θὰ τὴν λησημονήση;

Ἀπ' τὴν στριά, ἀπ' τὰ πέλαγα
Κι' ἀπὸ τὸν κάθε τόπον,
Ποῦ παίζει τὰ παιχνίδια τῆς
Ἡ μοῖρα τῶν ἀνθρώπων,

Καμπάνα' ἀκούει ὁ δουλευτής,
Τὸν γνώριμον τὸν τόνον,
Τὸ φτεροκόπημα ἀγροικῆ
Τῶν παιδικῶν τοῦ χρόνον.

Τὸ βλέμμα δὲν ἀστράπτει πιά,
Μαυρίσανε τὰ χιόνια
Κι' ἀσπρίλα ἀπλώθη στὰ μαλλιά,
Πὸ κρύα κα' ἀπ' τὰ χιόνια.

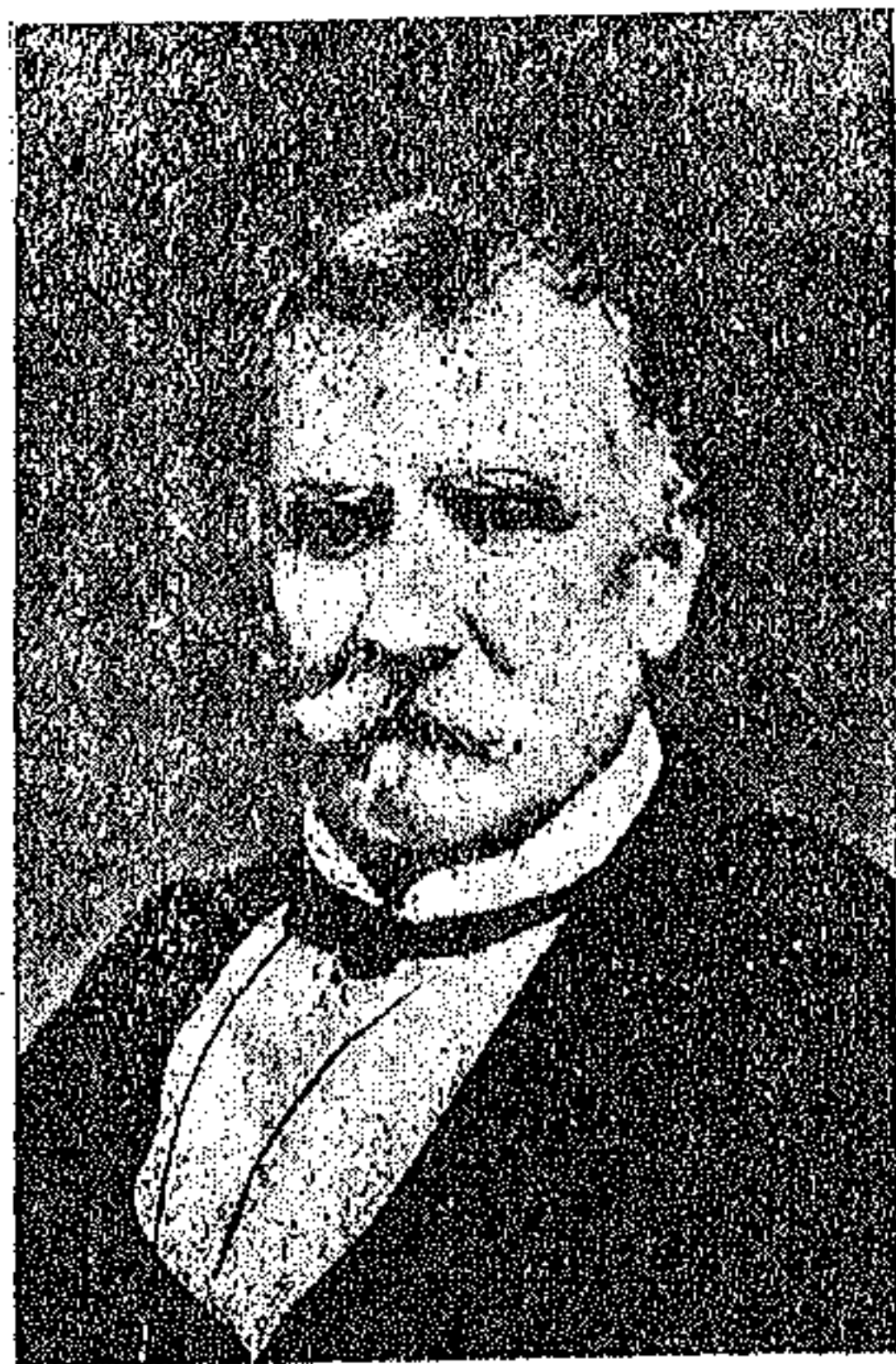
Ἀποβραδὺς ἀπονως
Τὰ μάτια εἶναι κλεισμένα...
Γλυκεῖα καμπάνα ξύπνησε
Παλάτια γκρεμισμένα.

K. M. ΓΕΡΗΝΙΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Αι εις τούς «Νέους Δρόμους» δημοσιευόμενοι μελέται τοῦ ἀντιστρατήγου κ. Νικολάου Κοκιδῆ, στηριζόμενοι ἐπὶ ἐπισημῶν κειμένων ἐν ἐκτάσει ἀναφέρουν τοῦ Ἀλεξάνδρου Κουμουνδούρου τὰς ἐνεργείας, ἀπο-

τέλεσμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ ἐδαφικὴ ἐπέκτασις τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ χρονολογικὸς πίναξ τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀλεξάνδρου Κουμουνδούρου ἔχει ὡς ἑξῆς :

1814. Γέννησις. Ἐπακολουθοῦν αἱ σπουδαὶ καὶ ἡ ἀσκητικὴ τοῦ δικηγορικοῦ ἐπὶ ἀναγκαστικῶν ἐν Καλάμαϊς.

1841. Κατέρχεται ὡς ἐδελοντὴς εἰς τὴν ἀγωνιζομένην Κρήτην.

Γίνεται κατόπιν ἰδιαιτέρως γραμματεὺς τοῦ στρατηγοῦ Θεοδώρου Γοῦβη, καὶ ἐπὶ μικρὸν διάστημα ἀντιστασιακοῦ ἐν Καλάμαϊς.

1853. Ἐκλέγεται διὰ πρώτην φοράν βουλευτὴς.

1856 Ἐκλέγεται πρόεδρος τῆς Βουλῆς.

1856—1860. Διατελεῖ ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν.

1862—1863. Διατελεῖ ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης.

1863 (Ἀπὸ 27 Μαρτίου—2 Ἰουνίου) Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν.

1864 Ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Παιδείας. (Ἀπὸ 5 Μαρτίου—16 Ἀπριλίου)

1864 Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

1865. Ἀρχεται ἡ περίοδος τῶν 10 πρωθυπουργιῶν του.

Σχηματίζει κυβερνήσιν δις τὸ 1865, τὸ 1866, τὸ 1870, τὸ 1875, τὸ 1876, τὸ 1877, τὸ 1878 δις καὶ τὸ 1880.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐτῶν αὐτῶν, παρεμβλονται εἰς τὰς πρωθυπουργίας του αἱ ἑξῆς χρονολογίαι :

1875. Ἐκλέγεται Πρόεδρος τῆς Βουλῆς.

1877 Μετέχει ὡς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῆς ὑπὸ τὸν Ναύαρχον Κανάρη «οἰκουμένης κυβερνήσεως».

Δέον νὰ σημειωθῆ ὅτι ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους μέχρι σήμερον, οὐδεὶς πολιτικός, ἐκτὸς τοῦ Κουμουνδούρου, ἐσχημάτισεν δέκα κυβερνήσεις.

Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ὑπῆρξαν βραχύβιοι. Ἀλλὰ παρ' ὅλα ταῦτα ἡ δεκάκις γενομένη ἀνοδος του εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἀποτελεῖ ἄξιον προσοχῆς γεγονός. Εἰς τὸν τέταρτον τόμον τοῦ «Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ Μπάρτι καὶ Χίρστ» ὁ κ. Στ. Παπαφράγκου, γράφει περὶ τοῦ Κουμουνδούρου τὸν ἑξῆς χαρακτηρισμόν :

«Τὰς ἀρετὰς τοῦ Κουμουνδούρου ὡς πολιτικοῦ ἀνδρὸς εὐόριστον παρ' αὐτῷ καὶ ὡς ἀτόμῳ Διεκρίνατο διὰ τὴν χάριτα καὶ τὴν γλυκύτητα τῶν τρόπων, τὴν μελιχρότητα καὶ ἀγαθότητα τοῦ ἤους, τὴν εὐγένειαν καὶ γενναϊότητα τῶν αἰσθημάτων, τὴν διαλάμπουσαν εὐφυΐαν, ἰσχυρὰ δὲ πάντα ἀντιανακλόμενα ἐξωτερικῶς εἰς μορφήν καλλιπρεπῆ καὶ πράσινα ἐπιβάλλον.»

Ὁ Κουμουνδούρος ἀπεβίωσεν ὡς ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως,

τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1893, κυβερνῶντος τοῦ Χαριλάου Τρικούπη. Ὁ μακαρίτης ἱστορικός Ἐπαμεινώνδας Κυριακίδης, εἰς τὸν δεῦτερον τόμον τοῦ ἀξιολόγου ἔργου του «Ἱστορία τοῦ Συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ», δίδει ἕναν ἐπίλογον εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς ζωῆς τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον κλείνει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου Κουμουνδούρου.

Ὁ Κυριακίδης γράφει τὰ ἑξῆς

«Ἡ ἀ' σύνοδος τῆς θ' βουλευτικῆς περιόδου ἤρξατο τὴν 18 Ἰανουαρίου 1882 διὰ βασιλικὸν λόγον ἀγγέλοντος τὸ εὐάρεστον γεγονός τῆς ἀποκτήσεως τῆς Θεσσαλίας ἡ δὲ νέα Βουλὴ, ἥτις περιελάμβανε καὶ δύο τούρκους βουλευτὰς ἐκ Θεσσαλίας μετὰ τὸς ἐξελέγξει προβάσας εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ προέδρου αὐτῆς, ἐξελέξατο τοιοῦτον τὸν ὑποψήφιον τῆς ἀντιπολιτεύσεως, Σ. Βαλαωρίτην κατ' ἀκολουθίαν δὲ Κουμουνδούρος παρητήθη καὶ ὁ Τρικούπης ἐσημάτισεν ὑπουργεῖν τῆ 3ῃ Μαρτίου. Ἐλεγον δὲ οἱ ἐκ Θεσσαλίας βουλευταὶ—ἐκτὸς τῶν δύο Τούρκων οἵτινες ἐψήφισαν μετὰ τῆς κυβερνήσεως—ὅτι κατεψήφισαν τὸν Κουμουνδούρον διότι ἀπεδέξατο τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐν Κω. πόλει συνδιασκεψῆς καὶ δὲν ἐπέμενε καὶ ὑπὲρ τῆς Ἡπείρου, ἀλλ' ἡ κατηγορία αὐτῆ δὲν ἦτο βᾶσιμος, διότι ἡ συγγμὴ τοῦ πολέμου εἶχε παράλθει ἀνεῦ χρησιμοποίησεως αὐτῆς, οἱ δὲ ἐκ Θεσσαλίας βουλευταὶ τὸ πρῶτον προερχόμενοι εἰς τὸ ἑλληνικὸν βουλευτήριον, ἤκιστα ἔπρεπε ἄμα τῆ ἐμφανίσει αὐτῶν ν' ἀναλάβωσι τὸ ἔργον τιμητοῦ. Ἦτο δὲ αὐτὴ ἡ τελευταία πρωθυπουργία τοῦ Ἀλεξάνδρου Κουμουνδούρου, διότι μετ' οὐ πολὺ ἀσθενήσας ἀπεβίωσεν τῆ 26 Φεβρουαρίου 1883. Ὁ Ἀλέξανδρος Κουμουνδούρος ὑπῆρξεν ἐν τῇ βασιλείᾳ Γεωργίου δ' οὗ Κωλέττης ἐπὶ τοῦ Ὀθωνος. Ὡς ἐκεῖνος ἀπεκλήθη ὁ στύλος τῆς τάξεως, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Κουμουνδούρος δύναται νὰ ὀνομασθῆ ὁ ἀκλόνητος φρουρὸς τοῦ καθεστώτος καὶ κατὰ περιεργον σύμπωσιν προσέβαλε ποτὲ δεινῶς ὁ Κουμουνδούρος τὸν Κωλέτην, ὅτε νέος ἔτι ἤρξατο νὰ δημοσιογραφῆ ὁ Κωλέτης διεΐδε τὸν μέλλοντα πολιτικὸν ἄνδρα, καὶ συναντήσας αὐτὸν εἶπε «θὰ γίνῃς καὶ σὺ Πρωθυπουργός» Αἱ αὐταὶ κατηγορίαι αἱ κατὰ τοῦ Κωλέτη ἐκτοξευθεῖσαι ἐλέγχθησαν καὶ ἐπανελήθησαν καὶ κατὰ τοῦ Κουμουνδούρου, ἀλλ' εἶναι ψεῦδος ὅτι ἡ συναλλαγὴ ἐκρατύνθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του, διότι ἡ συναλλαγή ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῆς νέας καταστάσεως τῆς δημιουργηθείσης μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ὀθωνος, εὐθὺν δὲ πάντας ἐξ ἴσου καὶ ὀλιγῶ ερον τὸν Κουμουνδούρον, ὅστις παρείχεν μὲν μετὰ τινος ἀφειδίαις ὑποσχέσεις, ἐξεπλήρου δ' αὐτὰς μετὰ πολλῆς τῆς γλισχρότητος. Πλεῖστα τῶν σφαλμάτων ἀπεδόθησαν αὐτῷ ὡς δῆθεν κυβερνήσαντα τὸν τόπον πλειότερον τῶν ἄλλων. Ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο εἶναι ἀληθές, διότι μέχρι τοῦ 1877 δὲν εἶχεν διοικήσει πλειότερον χρόνον τοῦ Βούλγαρη καὶ τοῦ Δεληγεώργη μόνον αἱ τελευταῖαι αὐτοῦ πρωθυπουργίαι αἱ ἀπὸ τοῦ 1877 μέχρι τοῦ 1882 ὑπῆρξαν πυκνότεραι. Διατελέσας ἡγήτης κόμματος ἐπὶ τέταρτον αἰῶνος ἐπρωθυπουργήσεν τὸ ἔθνος κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἔτη 7, μῆνας 5 καὶ ἡμέρας 22, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν ἡμέραις ἐξωτερικῶν ζητημάτων, ὅτε ἀδύνατον ἦν νὰ καταβληθῆ σκέψις περὶ ἐσωτερικοῦ ὀργανισμοῦ...

Εἰς τὸν Κουμουνδούρον ὀφείλονται τὰ πλεῖστα νομοθετήματα, αἱ πρῶται ναυτικαὶ προπαρασκευαὶ καὶ τὸ πρῶτον περὶ δασμολογίου σύστημα. Τὴν καρδίαν ἀγαθώτατος, εὐσεβῆς καὶ ἐλεήμων, ἠδύνατο νὰ καυχῆθῃ ὅτι οὐδέποτε ἠσθάνθη φθόνον, ὅτι οὐδέποτε ποταπῶς, τοὺς ἀντιπάλους ἐπολέμησεν, ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη ἐκδικητικὸς Ἐὐστροφος, ὡς ἀριστα γινώσκων τὸν χαρακτήρα τοῦ Ἑλλήνου, ὑπῆρξεν ὁ ἡγήτωρ τῆς πλειοψηφίας ἐν μέσῳ πολλῶν κομμάτων. Ἡ ἐξωτερικὴ αὐτοῦ πολιτικὴ ἀπεδείχθη ἡ καλλιτέρα, ἡ δὲ περίνοια αὐτοῦ ἐθαυμάσθη ἐν δυσχερεστάταις περιστάσεσιν. Αὐτὸς καὶ μόνος ἐποίησεν ὀνομαστὴν ἐνεργείαν ἐν Ἑλλάδι ὁ πόθος αὐτοῦ ὁ διηνεκὴς ἦτο ὁ ἐθνικὸς πόθος. Ὑπῆρξεν ὁ πεφιλημένος πολιτικός ἀνὴρ τῶν ὑποδοῦλων Ἑλλήνων. Ἐκράτει ὕψηλα τὴν ἐθνικὴν σημαίαν καὶ τὸ ἔθνος αὐτοῦ ἦτο διαρκῶς προσηλωμένον ἐκεῖθεν τῶν ὀρίων. ἤρξατο τοῦ σταδίου του τὸ 1841 ὡς ἐπαναστάτης ἐν Κρήτῃ καὶ ἐπεράτωσεν αὐτὸ ἐν μέσῳ χαρμοσύνων ἐμβαιηρίων, ἐπιπροσθέτων εἰς τὸ πενιχρὸν στέμμα τῆς πατρίδος τοῦ τὸν ἀδάμαντα τῆς Θεσσαλίας».

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κουμουνδούρου ἀρχεται νέα περίοδος εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς Ἑλλάδος, νέον κεφάλαιον εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτῆς. Εἶναι τὸ κεφάλαιον τὸ φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «Τρικούπης—Δηλιγιάννης.»

Ν. Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1881

Μελέτη Ν. Ι. ΚΟΚΙΔΟΥ ἀντιστρατήγου.

(ΠΡΟΛΟΓΟΜΕΝΑ.—Τμήματα τῆς ὅλης ταύτης μελέτης μου ἐξαχθείσης ἐκ τοῦ ἀρχείου τοῦ πατρὸς μου ὑποστρατήγου Ἱφικράτους Κοκίδου ἐδημοσίευσεν ἤδη διὰ τοῦ καλοῦ μας περιοδικοῦ «Νέοι Δρόμοι» διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 7 καὶ 8 φύλλων τοῦ Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου 1938 καὶ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13 τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1939.

Νῦν ἀρχομαι τῆς δημοσιεύσεως τῆς ὅλης μελέτης μου ἀρχόμενος τῆς ἐξετάσεως τοῦ ὅλου ζητήματος τῶν παραμεθορίων ἐπαρχιῶν Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου ἀπὸ τῆς συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ὑπογραφείσης πρὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μεταξὺ τῶν νικητῶν Ρώσων καὶ τῆς Τουρκίας κατὰ τὸ 1878 (19 Φεβρουαρίου — 3 Μαρτίου) καὶ διὰ τῆς ἐξετάσεως παντὸς ὅτι ἡ Βερολίνοιος συνδιάσκεψις περιέχει σχετικὸν περὶ τῶν ἑλληνικῶν τούτων ἐπαρχιῶν ἀπὸ τοῦ 1881.

Τὸ ὅλον πόνημά μου τερματίζεται διὰ τῆς περιγραφῆς τῶν δυσχερειῶν, αἵτινες ὑπερπηθήθησαν διὰ τὴν τελευτήν παραχώρησιν τοῦ τομέως Ζάγκου-Τυρνάβου, ὅποτε ἐχαράχθησαν τὰ μέχρι τοῦ 1897 καθορισθέντα καὶ διατηρηθέντα σύνορα.

Ὅπως μὴ μακρογορήσω θὰ δεχθῶ ὡς γνωστὰ, εἰς τοὺς τυχόν ἀναγνώστας μου, τὰ δημοσιευθέντα παρ' ἐμοῦ τμήματα τοῦ ὅλου θέματός μου, ὅπερ ὡς βάσιν ἔχει τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ πατρὸς μου καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ διατηρηθὲν καὶ διασωθὲν ἀρχεῖον τῶν κρυπτογραφικῶν πολλὰκις συνεννοήσεων τούτου, ὡς προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν τῇ Διεθνῇ τοιαύτῃ, μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Ἀλεξάνδρου Κουμουνδούρου, Προέδρου τῆς τότε Κυβερνήσεως, καὶ τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ καταλήψεως στρατηγοῦ Σκαρλάτου Σούτσου).

Μεταξὺ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ πατρὸς μου ὑποστρατήγου Ἱφικράτους Κ. Κοκίδου ἀνεῦρον σημειώσεις περὶ τῆς καταλήψεως τῆς Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας. Κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς πρώτης ἀπετέλει μέρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Σακουντζάκη, κατὰ τὴν κατάληψιν Θεσσαλίας προήδρου τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς προαχθεὶς εἰς ἀντισυνταγματάροχον κατ' ἐκλογὴν. Ἐκ τῶν σημειώσεών του, μεγάλης ἱστορικῆς ἀξίας, θὰ ἀπαιρηθῶ τὰ δημοσιεύσω ὡς προερχομένας παρὰ προσώπου ἀφ' ἐνὸς ἐν διαρκεί συνεννοήσει μετὰ τοῦ τότε πρωθυπουργοῦ Ἀλεξάνδρου Κουμουνδούρου καὶ ἀφ' ἑτέρου μετὰ τῶν μελῶν τῆς Διεθνoῦς Ἐπιτροπῆς τῆς συγκροτηθείσης πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς διευκολύνσεως τῶν συνεννοήσεων μεταξὺ τῶν ἀποχωρούντων τουρκικῶν ἀσρατευμάτων καὶ τῶν καταλαμβάνοντων ταύτην ἑλληνικῶν καὶ ὡς πρώτου ἐκτελεστοῦ τῶν διαταγῶν τῆς Κυβερνήσεως. Τὰς σημειώσεις ταύτας θὰ προσπαθῶ νὰ τακτοποιήσω, ὅπως παράσχω στοιχεῖα ἐφ' ὧν θὰ στηριχθῇ ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ διὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἦ ἀπόφασις τῆς Βερολίνοιος συνθήκης ἔλαβεν ὁσπᾶ καὶ ἐπραγματοποιήθη ἡ ἐνωσις μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος τμήματος ἀφ' ἐνὸς τῆς Ἡπείρου ἐξικνούμενον πρὸς δυσμὰς μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἀράχθου καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς Θεσσαλίας ἐχούσης ὡς ὄριον πρὸς βορρᾶν τὰ Χάσια ὄρη καὶ τὸν Κάτω Ὀλυμπον, ἦτοι σχεδὸν ὅλο- κλήρου τῆς πλουσίας κοιλάδος τοῦ ποταμοῦ Πηνειοῦ.

Ἡ προσαύξησις αὕτη τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1881 ἐφθασε διὰ μὲν τὸ τμήμα Ἡπείρου τὰ 1250 τετραγ. χιλόμετρα μετὰ 31178 κατοίκων περίκου (ἱκογραφή τοῦ 1870) τῆς δὲ Θεσσαλίας τὰ 12120 τετραγ. χιλ. (Νομαρχία Τρικινάλων 5700 καὶ Νομαρχία Λιγισσῆς 6420=12120) καὶ μετὰ 262815 κατοίκων (Νομ. Τρικινάλων 117109 καὶ Νομ. Λιγισσῆς 145706=262815) ἦτοι ἠβξάνετο ἡ Ἑλλὰς πρὸς ἐπιτοχίαν τῆς Θεσσαλίας, ἡ δὲ προσαύξησις αὕτη ἔλαβεν ἄνευ οὐδεμιᾶς θυσίας αἵματος χάρις εἰς τὴν διπλωματικότητα τοῦ Πρωθυπουργοῦ Ἀλεξάνδρου Κουμουνδούρου.

Τὸ ἀρξάμενον ἔργον κατὰ τὸ 1881 ἔδει νὰ συμπληρωθῇ ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὸ 1912—1913 διὰ θυσίας αἵματος ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ στρατηγοῦ Διαδόχου τοῦ Θρόνου Κωνσταντίνου δυνήθ ντος νὰ ἐνώσῃ μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος τὴν Ἡπείρον σχεδὸν ὀλόκληρον, καὶ τὴν Θεσσαλίαν νὰ ὀλοκληρώσῃ, ἀναλθὼν δὲ εἰς τὸν θρόνον, μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Γεωργίου τοῦ Α' ἐν Θεσσαλονικῇ, διὰ δὲ τῶν νικῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνδραναθημάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ στόλου νὰ ἀβξήσῃ τὴν ἑλληνικὴν γῆν μέχρι τῶν προθύρων τοῦ Μιναστηρίου, τῆς Γευγελῆς τοῦ ὄρους Μάλες καὶ τοῦ κάτω Νέστου μετὰ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς μεγαλονήσου Κρήτης, πλὴν τῶν Δωδεκανήσων καὶ τῶν πρὸ τοῦ Ἑλλησπόντου εὐρισκουμένων δύο νήσων Τενέδω καὶ Ἰμβρου.

Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὸ κύριον θέμα ἡμῶν κοιτάσσοντες τὰ σχετικὰ ἀόθρα τῆς τῆς συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῆς 19 Φεβρουαρίου (3 Μαρτίου) 1878 περὶ Ἑλλάδος (Ἄρ. 15) καὶ τῆς Βερολίνοιος συνθήκης τῆς 29 Ἰουνίου 1878 (Νο 9) τῆς 5 Ἰουλίου 1878 (Νο 13) καὶ τὰ 23 ἀρθροὶ καὶ 24 ἀρθρον (τῆς Βερολίνοιος συνθήκης) τὰ σχετικὰ περὶ Κρήτης καὶ Ἑλλάδος.

Καὶ πρῶτον ἡ συνθήκη τοῦ Ἁγίου Στεφάνου διὰ τοῦ 15ου ἀρθρου αὐτῆς ἀρκεῖται νὰ ἐφαρμόσῃ ἡ Τουρκία διὰ τὴν Κρήτην τὸν ὀργανισμόν τοῦ 1868 καὶ ἀναλόγως εἰς τὰς ἐπιτοχίας τῆς Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας, ἔχον ὀδολεξεί.

«Art. 15. La Sublime Porte s'engage à appliquer scrupuleusement dans l'île de Crète le Reglement Organique de 1868 en tenant compte des vœux déjà exprimés par la population indigène. Un Reglement analogue adapté aux besoins locaux sera également introduit dans l'Épire et Thessalie et les autres parties de la Turquie d'Europe pour lesquelles une organisation spéciale n'est pas prévue par le présent acte.

Ταῦτα ἦσαν τὰ μόνα ἀτινα ἡ Ρωσία ἔκρινεν δίκαιον νὰ δωθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν θυσιασθεῖσαν πολλὰκις διὰ τὰ Ρωσικὰ συμφέροντα καὶ παθούσαν τόσας προσβολὰς καὶ ἐξνικήν κατοχὴν κατὰ τὸν Κομισιῶν πόλεμον, ἐφ' ὅτου ἀντίον ἐσχηματίσθησαν μίαν μεγάλην Βουλγαρίαν ἐπὶ βλάβῃ τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκη.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρωτόκολλα τὰ συνταχθέντα ἐν Βερολίῳ πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς συνθήκης τὸ μὲν ὀπ' ἀριθ. 9 τῆς 29 Ἰουνίου 1878 ἔχει τὰ κάτωθι :

Ὁ πρόεδρος τῆς συνεδριάσεως ἀναφέρει ὅτι εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν περιέχεται ἐν πρώτοις ἡ ἐξέτασις τοῦ 15ου ἀρθρου τῆς συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ὅπερ προηγουμένως ἀνεγράψαμεν περὶ Κρήτης καὶ τῶν ὀμόρων ἐπαρχιῶν τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. Κατ' ἀπόφασιν ἡ φθεῖσαν παρὰ τοῦ Συνεδρίου ὁ πρόεδρος προσκαλεῖ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐκθέσωσιν τὰς ἀνακαινώσεις αἱ ἔχουσι τὴν ἐντολήν νὰ κάμωσιν.

Κατόπιν οἱ κύριοι Θ. Δεληγιάννης, ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀλέξανδρος Παγκαβῆς πρέσβυς ἐν Βερολίῳ, εἰσῆχθησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων. Ὁ Θ. Δεληγιάννης ὑπεστήριξεν ἀμέσως δωθέντος αὐτῷ τοῦ λόγου παρὰ τοῦ προέδρου καὶ ἀναγνώσας ἀπὸ χειρογράφου τὰ δίκαια τῆς Ἑλλάδος, τὰ ὀποῖα

θὰ βρηθῆσων, ἐὰν ἐκπληρωθῶσι, τὴν εἰρήνην εἰς τὴν Νοτιοανατολικὴν Ἑυρώπην (***) καὶ συγχρόνως ἡ Ἑλλάς θὰ ἔχῃ, τὴν ἔντασιν, ὁπωσδήποτε, ἣτις εἶναι ἀκαρτέητος ὁλως ζήσῃ, ὅπου στοιχεῖον παρωράθη κατὰ τὸν πρῶτον σχηματισμὸν αὐτῆς ὡς κράτους μετὰ τὴν ἑπανάστασιν τοῦ 1821, τέλος θὰ ἀπαλλαγῇ ἐξ ὁδῶν καταστρεφόντων τὰ οἰκονομικὰ αὐτῆς, ἔνεκα τῆς διατροφῆς προσφύγων Ἑλλήνων καταφυγόντων εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα.

(**) Τὸ θύον κρωθὸν περιέχει ἀπολεξὶ τὰ ἄνωθι «M. Delyanis exprime au Congrès la reconnaissance du gouvernement Hellenique pour l'admission des représentants grecs au sein de la haute Assemblée. S. E. espère que le Congrès voudra examiner avec la même bienveillance la cause que son Collègue et lui. ont mission de défendre. Il donne ensuite lecture de la communication suivante

«Les seuls et véritables vœux du Gouvernement Hellenique ont été toujours identiques aux aspirations de la nation entière, dont la Grèce libre ne constitue qu'une petite partie. Ces mêmes aspirations animaient le peuple Hellène quand'il entreprit en 1821, la longue guerre de son indépendance.

Quant à leur réalisation complète le gouvernement Hellenique ne saurait se faire illusion sur les nombreuses difficultés qu'elle rencontre.

La ferme résolution de l'Europe d'établir la paix en Orient sans trop ébranler l'état des choses existant indique au Gouvernement Hellenique les limites qu'il doit imposer à ses aspirations.

Ainsi le gouvernement doit limiter ses vœux et voir dans l'annexion de Candie et des provinces limitrophes au Royaume, tout ce qui pour le moment paraît être fait pour la Grèce.

Les vœux du Gouvernement du Roi ne s'opposent ni aux intérêts de l'Europe, ni à ceux de l'État voisin. Leur Satisfaction serait l'accomplissement de la volonté ferme et tenace des populations de ces provinces, et donnerait le calme et une existence tenable au Royaume.

Nous croyons que l'accomplissement des vœux ci dessus énoncés est dans les intérêts de l'Europe. Sa volonté étant d'amener et de consolider la Paix en Orient l'annexion de ces provinces serait le moyen le plus efficace et le seul possible pour écarter toutes les causes qui pourraient dans l'avenir faire périr l'œuvre pacificatrice de l'Europe. On n'aurait qu'à se rappeler le passé de ces provinces, les causes qui les ont tant de fois agitées et les moyens extrêmes auxquels ces contrées ont eu recours pour améliorer leur sort, pour être pleinement convaincu que les mêmes causes amèneraient, dans un avenir plus ou moins prochain, les mêmes tristes résultats.

D'ailleurs, l'Europe ayant vu dans la création du Royaume Hellenique une œuvre extrêmement civilisatrice, son agrandissement ne serait que le complément de cette œuvre.

L'annexion de ces provinces serait aussi dans l'intérêt de la Turquie. Elle lui éviterait dans l'avenir toute cause de troubles, qui ont tout de fois épuisé son budget, compromis ses intérêts politiques, et aigri ses relations de sa voisine, dont le Royaume Hellenique a été de tout temps si soigneux.

Quand à l'intérêt capital, que ces provinces mêmes trouveraient dans

Ἡ αὐξήσις τῆς Ἑλλάδος διὰ τῶν δρόμων ἐπαρχικῶν, προσέθηκε, θὰ εἶναι ἡ ἐκπλήρωσις ἑοργῶν ἐξόχων, ἐκπλιτιστικῶν, ὅπερ ἡ Εὐρώπη ἤρξατο μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἑπανάστασιν τοῦ 1821. Τοῦτο ἄλλως θ' ἠρησιμαύσει νὰ διακηρηθῇ, ὅπερ ἐπιθυμεῖ διακαῶς ἡ Ἑλλάς, ἡ σχέσις καλῆς γειτονίας μετὰ τῆς δρόμου ἐπιπορά-

leur annexion, il est généralement connu que, depuis un demi siècle déjà elles réclament leur union à la Grèce. Elles ont bien des fois, et hautement, manifesté ce désir. Elles n'ont pas hésité même de prendre les armes à plusieurs reprises, et d'attirer tous les malheurs de la guerre pour le réaliser. Il y a quelques mois à peine, une d'elles n'a pas été pacifiée que sur l'assurance formelle d'une grande puissance que «*la cause hellénique ne serait point lésée*», et qui cette puissance même dirait, explicitement au Congrès «*que cette pacification est due à son intervention*».

Une autre province, l'île de Candie, est encore en pleine insurrection et d'après les dernières nouvelles le sang y coule en abondance.

Ne serait ce pas une œuvre de justice et d'humanité que de satisfaire aux aspirations nationales de ces pays de combler leurs vœux, tant de fois manifestés, et de leur épargner à l'avenir les destructions et les catastrophes auxquelles ils s'exposent pour parvenir à une existence nationale?

Quant au Royaume Hellenique, toutes les manifestations des vœux nationaux des Hellènes de la Turquie ne peuvent naturellement que produire une profonde émotion dans le Royaume Hellenique.

Les origines des provinces grecques de l'Empire Ottoman y comptait par milliers un grand nombre en occupant des places distinguées dans toute les branches de l'administration, dans la marine, et dans l'armée d'autres non moins nombreux s'y distinguent par leur activité industrielle et commerciale.

Le contre coup que la nouvelle d'une insurrection hellénique en Turquie produit dans leurs cœurs, est trop puissant pour ne pas les remuer. Il pousse les uns à passer les frontières pour s'unir aux combattants; les autres à vider leurs bourses pour la cause commune. Cette commotion est vite communiquée à tous les habitants du pays quoique non originaires des provinces combattantes, et la population entière du Royaume, qui ne peut oublier ce qu'elle doit aux combats antérieurs de ces frères déshérités, ni rester impassible vis-à-vis de leur lutte et de leur délivrance, court se mettre dans leurs rangs pour les aider à reconquérir leur liberté.

Un état de choses pareil fait naître chaque fois des crises sérieuses dans le Royaume Hellenique, qui rendent très difficile la position de son Gouvernement. Ne pouvant refuser ses sympathies aux Hellènes des provinces en question unis à la Grèce libre par des liens d'histoire, d'origine et de malheurs communs ne devant afficher une indifférence qui le frustrerait de la confiance de l'Hellénisme et étoufferait les justes espérances que les hellènes de la Turquie ont de tout temps fondées sur la Grèce libre, tout Gouvernement Hellénique serait impuissant de résister au courant.

Crit-il même devoir le faire au sacrifice des intérêts les plus précieux de Royaume, il serait renversé par le courant qui entrainerait le pays tout entier dans la lutte des provinces insurgées. Dans le cas même où le gouvernement aurait la force d'opposer une digue au courant national, tous ces efforts resteraient sans effet, à cause de l'étendue et de la conformation

τείας. Αι διαρχαίαι αὐταὶ ἐζήτησαν πολλάκις τὴν καλλιτέρευσιν τῆς θέσεώς των διὰ τῆς πλήρους κινδύνων τύχης τῶν ὄπλων.

Πρὸ ὀλίγων μόλις μηνῶν μία τούτων δὲν ἠσύχασεν εἰμὴ τῇ διαβεβαίωσιν Μεγάλης Δυνάμεως ὅτι «τὸ ἑλληνικὸν ζήτημα δὲν θὰ ἀδικηθῆ». «Ἡ δὲ μεγάλη αὕτη Δύναμις θὰ δυνηθῆ νὰ δηλώσῃ εἰς τὸ Συνέδριον «ὅτι ἡ εἰρήνευσις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπέμβασιν αὐτῆς». Καὶ πράγματι ἡ σπεύσασα εἰς τὴν Θεσσαλίαν Ἑλληνικὴ δύναμις ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Σκαρλάτον Σοῦτσον ἔχοντα ἐπιτελεσθῆν τὸν μακρότην πατέρα μου, τὴν 21 Ἰανουαρίου 1818 διεστάχθη νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος παρὰ τῆς Κυβερνήσεως Ἑλλ. Κομμουνιστοῦ, ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον ὑπεροίχη ἡ μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας ἀνακοχὴ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ δύναμις προχωρήσασα μέχρι Δομοκοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπέστρεψεν ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔδαφους, κατόπιν τῆς διαβεβαίωσεως ταύτης. Κατωτέρω ὁ Θ. Δεληγιάννης προσέθηκεν: Πᾶσα Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ συνηθῆ ἔκ τῶν καθημάτων τῶν πολυπληθῶν Ἑλλήνων τῆς Τουρκικῆς Ἀυτοκρατορίας μεθ' ὧν συνδέεται τὸ Ἑλληνικὸν κράτος ἱστορικῶς, ἔκ τῆς καταγωγῆς καὶ τῶν κοινῶν δυστυχημάτων. Ἐν προίξῃ τὸ ἐναντίον θὰ χάσῃ ἡ Κυβέρνησις τὰς συμπαθείας τοῦ ἔξω τῆς χώρας ἑλληνισμοῦ.

de la ligne frontière du Royaume, qu'une armée de cent mille hommes même ne serait pas en état de garder de manière à pouvoir empêcher la sortie clandestine de volontaires.

La situation créée au Gouvernement Hellenique par ces mouvements insurrectionnels n'en est pas moins difficile et intenable sous le point de vue financier. Le budget du Royaume a bien de fois subi, et subit encore l'influence de pareils événements, aussi grande et éclatante que soit la différence de pareils événements. Aussi grande et éclatante que soit la différence entre le budget des recettes publiques dréné en 1829 par le Président de la Grèce, et celui de l'exercice de l'année dernière, il n'en est pas moins vrai que les secours pécuniaires alloués chaque fois aux réfugiés des provinces insurgées et aux combattants repatriés, et les armements motivés par cette situation anormale et par les relations tout soit peu tendues avec l'État limitrophe qui en ont été toujours la conséquence, ont bien des fois englouti plusieurs millions, augmenté la dette politique et affecté à des dépenses infructueuses la plus grande par des recettes publiques, qui, déversées au développement matériel du pays, en auraient bien plus encore augmenté les ressources et le bien être.

Si de grandes et riches nations avec lesquelles la petite Grèce ne saurait se mesurer ont toujours, en des circonstances analogues ressenti les suites onéreuses de dépenses de même nature, il est bien naturel que le pauvre Royaume Hellenique qui plus d'une fois s'est trouvé dans le cas de devoir faire face à de pareils obligations, qui aujourd'hui encore entretient sur son territoire trente mille réfugiés, et doit s'occuper de préparatifs au dessus de ses forces, il est bien naturel, que non seulement il se ressent de tout le poids de pareilles dépenses mais qu'il en soit écrasé.

Le Gouvernement de S. Majesté est pénétré de la conviction inébranlable qu'un pareil état de choses ne pourrait se prolonger. Il croit remplir un devoir qu'il ne lui est point permis de négliger en s'empressant d'exposer au Congrès cette situation et de le prier de bien vouloir y remédier en écartant les causes qui l'ont préparée.

(Εἰς τὸ προσιχὲς ἢ συνέχεια ὡς καὶ περὶληψίς τοῦ προηγουμένου.)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ἩΘΗ, ΕΘΙΜΑ, ΘΡΥΛΟΙ, ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΔΟΞΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗ-
ΤΟΣ ΔΙΑΣΩΖΟΜΕΝΑΙ ΣΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος τῆς μελέτης τοῦ κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΛΕΞ. ΓΕΡΟΝΤΑ
δικηγόρου, γενικοῦ γραμματέως τῆς «Ἐνώσεως Ἀθηναίων τοῦ Τόπου».)

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας οἱ Ἀθηναῖοι ἠγάπον τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα καὶ διετήρησαν ἰδιοσυγκρασίαν ἐν πολλοῖς ἐνθυμίζουσιν τοὺς ἀρχαίους Ἀθηναίους. Διεπόμευον ὡς οἱ ἀρχαῖοι τὴν παράβασιν τῆς συζυγικῆς πίστεως. Διετήρησαν τὸν ἀρχαιότατον ἑορταστικὸν τοῦ Κλειδονισμοῦ. Ἔβιδον εἰς τὰ Κούλουμα τὸνον Βακχικῆς ἑορτῆς. Ὡς ὑπόλειμμα τῶν ἀγροτικῶν Διονυσίων εἶχον τὴν ἑορτὴν τῆς 1ης Μαρτίου, δηλαδὴ τὴν φυσικὴν πρωτοχρονιά. Πολλὰ ἀρχαῖα μνημεῖα μετετέρασαν εἰς Χριστιανικοῦς ναοὺς. Συνεχωνεύθησαν πάλαιοι Θεοὶ μὲ ἐκπροσώπους τῆς νέας πίστεως. Τὴν παρθένον Ἀθηνᾶ διαδέχεται ἡ παρθένος Μαρία. Κατὰ τὰ ἐννεά-μερα τῆς Πανηγύρις, ὁ ὑπόβουλος λαὸς, μετέβαινε εἰς τὸ μοναστήρι τοῦ Δαφνιοῦ. Ὁ συναγεμῶς τῶν διασχίζοντων τὴν ἱερὰν ὁδὸν ἀπετέλει ἀσθενῆ ἀπομίμησιν τῶν ἀρχαίων Παναθηναίων. Ἀφ' ἑτέρου τὴν θεὰν Δήμητραν διαδέχεται ἡ πίστις πρὸς τὸν Ἅγιον Δημήτριον προστάτην τῆς Γεωργίας. Τὸν ἠρωϊκὸν Θησέα τῆς μυθολογίας, διαδέχεται ὁ Ἅγιος Γεώργιος, τὸν Ποσειδῶνα ὁ Ἅγιος Νικόλαος, ὁ δὲ Ἅγιος Ἰωάννης λατρεύεται ὡς θεραπευτῆς, διαδεχθεὶς τὸν μυθολογικὸν Ἰωνίσκον υἱὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ. Καὶ ἐνῶ οἱ ἀρχαῖοι Ἀσκληπιάδαι εἶχον σύμβολον τὸν ἱερὸν «κιονίσκον», εἰς τὰς Τουρκοκρατούμενας Ἀθήνας, βλέπομεν ἀνάλογον «κιονολατρείαν» κολωνάκια, τὰ ὅποια στήναι ἢ πρόληψις τῶν Ἀθηναίων, ὡς κιονίσκους τάφων κρυπτόντων τὰ ἐπικίνδυνα μικρόβια.)

Μήπως ὁ Ἴππιος Κολωνός δὲν ἦταν ἱερὸς φρουρὸς τῆς πόλεως; Ἐπιστεύετο μάλιστα ὡς ἀπόρρητον ἔρεισμα Ἀθηνῶν—ὅπως ὁ Σοφοκλῆς μαρτυρεῖ—μόνον καὶ μόνον, ἐπειδὴ ὅπ' αὐτόν, βαθεῖα θυμμένον, ἐκρύπτετο τὸ μεγαλύτερον ἠθικὸν μίσημα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου, ὁ δυστύχης Οἰδίπους.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν τὰ λείψανά του παρέμεναν ἀσάλευτα καὶ ἄθικτα, ὑπὸ τὸν Κολωνόν, θὰ ἔμενον καὶ ἡ πόλις ὑγιὴς καὶ ἀπρόσβλητη ἀπὸ κάθε κακόν.

Ἀναφορικῶς τέλος μὲ τὴν συχνὴν ἐφαρμογὴν, στὰς Ἀθήνας τῆς Τουρκοκρατίας, τοῦ ἔθιμου τῆς περιφορᾶς, γύρω ἀπὸ τὴν πόλιν, τοῦ ἀρότρου καὶ τὴν σύγχρονον χάραξιν ἐνδὸς κύκλου δὲν ἔχομεν παρα νὰ παρατηρήσωμεν τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα τῶν κριοφόρων ἢ μοσχόφορων θεῶν καὶ νὰ συνδυάσωμεν πρὸς τίς παραστάσεις αὐτῆς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Παυσανίου, ὁ ὅποιος λέγει ὅτι οἱ Ταναγραῖες ἀποκαλοῦσαν τὸν Ἑρμῆν κριοφόρον «ὡς Ἑρμῆς σφίσειν ἀπέτρεψε νόσον λοιμῶδη, περὶ τὸ τεῖχος κριὸν περιενεγκὼν καὶ ἐπὶ τούτῳ Κάλαιμις ἐποίησεν ἄγαλμα Ἑρμοῦ φέροντος κριὸν ἐπὶ τῶν ὤμων»

Εἶναι καὶ οἱ θρυλοὶ «μέτρον σταθμισέως» τῆς ζωηρᾶς φαντασίας ἐνὸς λαοῦ καὶ στὴν πλευρὰν αὐτὴν τὸ λεκανοπέδιον τῶν Ἀθηνῶν ἐγνώρισεν, ἀπὸ τὰ πρῶτα τοῦ βήματα, τ' ἀποτυπώματα τῆς θρυλικῆς δημιουργίας τῶν Ἀθηναίων.

Αὐτῆς οἱ ἐκδηλώσεις, ποὺ σὰν σκιᾶς κλωνίζονται στὶς κορυφάς, στὶς χαράδρας καὶ στὶς σπηλιὰς ὅλης τῆς Ἀττικῆς, δὲν κλείνουν μέσα τοὺς μόνον «παλαιὸν προαιώνιον» ἀλλὰ περιέχουν κυρίως «παλαιὸν» ποῦ μόνον στὴν ἀγκαλιὰ κάθε

πρωχης γης ανταποκρίνεται προς το ἀληθινόν νόημα της δημιουργικής ανάγκης. Ζή με κάθε λεπτομέρεια στην παράδοσιν τοῦ Ἀττικοῦ κάμπου, ὁ θρόλος της Δήμητρας καὶ οἱ περιπέτειες τῆς κόρης της Περσεφόνης. Ἡ μορφή τοῦ θρόλου ἔχει κάπως ἀλλάξει, σὴν οὐσίαν του ὅμως διατηρεῖ ὅλον τὸ ζώντανόν του χρῶμα καὶ τὴν δύναμιν τῆς πρωτοτύπου δημιουργίας.

Καὶ ἂν ἀνηφορίσωμεν πρὸς τὰ βουνὰ τῆς Ἀττικῆς καὶ στοὺς ἀναριθμήτους της λόφους, θὰ μᾶς σταματήσουν οἱ θρόλοι γιὰ νὰ μᾶς ποῦν με παρόπονον, ὅτι σήμερα πιά τοὺς ἐξεχάσαμεν, εἰδὼ μόλις χθές ἀκόμα τοὺς ἐπικαλούμεθα ὡς ὄπλον ἑλληνικὸν ἐνοντίον τῶν συκοφαντιῶν ξένων ἱστορικῶν, γιὰ ν' ἀποδειξώμεν τὸ συνεχές τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς.

Ἡ Πάρνης ἐγνώρισεν δύο ἐπίσημα στοιχεῖα: τὸν Δράκο καὶ τὸν Πᾶνον.

Ὁ πρῶτος εἶχεν ὡς καταφύγιον τὸ φρούριον τῆς Φυλῆς, ὅπου καὶ διέμενεν, ἀόρατος ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμον· κάποτε ὅμως—πληροφορεῖ ἢ παράδοσις—προσεκάλεσεν ὄλους τοὺς ἄλλους Δράκους ποὺ ἔμεναν στὰ βουνὰ καὶ στὰ λαγκάδια, γιὰ νὰ κυριεύσουν τὰς Ἀθήνας.

Στὸν θρόλον αὐτὸν παρατηρεῖ κανεὶς μίαν ὑπερφυσικὴν φανταστικὴν μεγένθυσιν τοῦ στρατηγοῦ Θρασυβούλου, ὁ ὁποῖος καθὼς ἀπὸ τὴν ἱστορίαν γνωρίζομεν, ἐξεκίνησεν ἀπὸ τὸ ἴδιον φρούριον γιὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τοὺς τριάντα τυράννους.

Ὁ δὲ νέος - Πᾶνος, ποὺ ἑκατοικοῦσεν μέσα σὴν περιφέρῃ «λυχνότρυπα», εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ θεὸς τῶν ῥασῶν Πᾶν.

Στὸν Ὑμηττόν, σὴν πῖθ βορεινὴ του κορυφῆ, ἐκεῖ ποὺ ἀκόμα σήμερα θαυμάζομεν τὴν σπηλιὰ τοῦ Λεονταρίου, ἢ φαντασία τοῦ Ἀθηναίου ἐπλάσεν τὸν θρόλον, διὰ ἀπὸ ἐκεῖ κατηφόριζεν τὸ φοβερὸ λεοντάρι, ποὺ ἐρήμωνεν τὴν Ἀττικὴν.

Οἱ κάτοικοι μάλιστα τῆς περιφέρειας τόσον τὸ ἐφοβοῦντο, ὥστε ποτὲ δὲν ἔκαναν λειτουργία σὴν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ποὺ εὕρισκετο στοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ Ὑμητιοῦ.

Κατὰ τὸν θρόλον δὲ τὸ λεοντάρι αὐτὸ κάθε χρόνον ἄρπαζε ἀπὸ μίαν κόρην καὶ τὴν κατεσπάραζεν.

Ἐπὶ τέλους ὅμως—κατὰ τὴν παράδοσιν—ὁ Ἅγιος Νικόλαος, σὴν νέος Θησεύς, τὴν ἡμέραν τῆς ὀνομαστικῆς του ἑορτῆς, ἐκτύπησεν μετὰ τὸν κεραυνὸν τὸ λεοντάρι καὶ τὸ ἐμαρμάρωσεν.

Καὶ ἀπὸ τότε ἀπηλλάγη ὁ τόπος ἀπὸ τὸν τρομερὸν αὐτὸν κίνδυνον καὶ οἱ κόρες τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς ἄρπαγῆς.

Μοῖρες καὶ Καλοκυράδες—ποὺ διεδέχθησαν τίς Ἀρχαῖες Εὐμενίδες—ἑκατοικοῦσαν σὲ κάθε πλάτωμα καὶ σὲ κάθε τρύπα τῶν Ἀττικῶν ὑψωμάτων· σὴν κορυφῆ τοῦ Ὑμητιοῦ, σὴν Πύρνα τῆς Κηφισίδος στὸ τρύπιον λιθάρι τοῦ Σταδίου, σὴν σπηλιὰ τοῦ γέρου, πῖθ ἀπὸ τὴν πνύκα, σὴν Ν. Δ. ἄκρῃ τοῦ λόφου τοῦ Φιλοπάππου· φαίνεται μάλιστα, διὰ οἱ τελευταῖες συντελοῦσαν πολὺ σὴν παντρεία τῆς ἀγάμου κόρης.

Γι' αὐτὸ ἀπὸ τὸ βράδυ ἢ γρηὴ ἔφερνε «πλακούντια μελίρρυτα»—Κουταλήτες μετὰ τὸ μέλι—γιὰ νὰ φᾶνε οἱ μοῖρες καὶ τίς προσφωνοῦσε μ' αὐτὸν τὸν τρόπον:

«Μοῖρες τῶν μοιρῶν καὶ τῆς τάδε ἢ Μοῖρα, κοπιᾶστε νὰ φᾶτε καὶ νὰ ξαναμοιράνετε τὴν τάδε ν' ἀχὴ καλὴ Μοῖρα».

Ἀλλὰ τὰ στοιχεῖα τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς συνεχείας τῶν Ἀθηναίων εἶναι ἀφθονα, τόσον ἀφθονα ὥστε οὔτε μετὰ τὴν σκέψιν κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τὰ διατρέξῃ. Καὶ ἀπὸ τὰ μερικὰ ὅμως αὐτὰ ἐφάνηκε καθαρά ἡ δύναμις τῆς ἑλληνικῆς διαδοχῆς.

Σύμπτωσις θὰ μᾶς ποῦν ἴσως· σύμπτωσις ναί, ἀλλὰ σύμπτωσις ποὺ ἐστηρίχθη στὸ βάρος τῶσων αἰώνων· καὶ ὅταν μιά ὀλόκληρη ζωὴ συνδέεται τόσο στενά μετὰ τὴν προηγουμένην τῆς δὲν προέρχεται βέβαια ἀπὸ μιά ἐπίδρασιν τυχαίαν ἢ ἀπὸ ἐνέργειαν συμπτωματικὴν.

Μετὰ τὰ ἑλληνικά τοὺς ἐφόδια αἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἐπαρουσίασαν τίποτε καινούργιον, μᾶς ἐπανέλαβαν μόνον ἀκόμα μίαν φοράν, διὰ ἡ ἑλληνικὴ ἐκδήλωσις, ὅσον καὶ ἂν ἄλλαζε κατακτητὴν, στὸ βάθος ἔμενεν πάντοτε ἡ ἴδια: ἀπλὴ καὶ ζωντανή.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΟΥ ΛΗΞΑΝΤΟΣ ΜΗΝΟΣ

3. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Δημοσιεύεται τὸ κείμενον τῶν ἀπὸ 30 Σεπτ. ἐπιστολῶν αἰτινες ἀντηλλάγησαν μετὰ τοῦ κ. Μεταξᾶ καὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἰταλοῦ Πρέσβους. Ὁ κ. Μεταξᾶς γράφει διὰ συνεκινήθη, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀπὸ τὴν οὐθόρμητον τῆς Ἰταλίας χειρονομίαν ἣτις ἀπεμάκρυνε τὸν στρατὸν τῆς ἀπὸ τὸν ἑλληνοσλαβανικὰ σύνορα, προέβη δὲ καὶ ἡ Ἑλλὰς εἰς ἀνάλογα στρατιωτικὰ μέτρα. Ἡ Ἑλληνικὴ κυβερνήσις εἶναι ἀποφασισμένη νὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ σύμφωνον φιλίας τὸ ὑπογραφέν ἐν Ρώμῃ τὸ 1928.

Ὁ κ. Πρέσβυς ἀπαντᾷ διὰ τὰ οὐτὰ σιλοθήματα καὶ ἡ αὐτὴ πρὸς τὸ σύμφωνον προσήλωσις ἐπικρατοῦν καὶ παρὰ τῆ Ἰταλικῆ κυβερνήσει.

Ἑορτασίδος τῶν 30 ἔτων ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ θιάσου Μαρτίνας Κοτοπούλη.

6. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Κυβερνητικῆ μέριμνα διὰ τοὺς ἀνέργους καπνεργάτας. Θὰ διατεθῶν 30.000.000.

Ἐπὶ τῆ συμπληρώσει διατίας ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ε.Ο.Ν. πρωθυπουργικὸν διάγγελμα τονίζει διὰ ἤδη εἰς τοὺς κόλπους τῆς εἶναι 750.000 παιδιὰ καὶ διαρκῶς ἀυξάνει ὁ ἀριθμὸς.

8. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Ἀπαγορεύεται ἡ κατοχὴ καὶ ἐμπορία εἰδῶν βιωτικῶν ἀναγκῶν παρὰ μὴ ἐμπόρων.

10. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Ὁ ἀθηναϊκὸς τύπος ἀπασχολεῖται μετὰ τὸν ραβδοσκῶπον Ρεντούλην ἰσχυριζόμενον διὰ δύναται νὰ ἀνακαλύψῃ διὰ πολῦτιμον κρύπτεται ὑπὸ τὴν γῆν.

Ἀίρεται ἡ ἀπαγόρευσις τῶν ταξειδίων εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

12. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Ἑορτασμὸς ἐπὶ τῆ τρίτῃ ἐπειρῆ τῆς Ε.Ο.Ν.

14. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Ἰδρυσις εἰδικοῦ ὀργανισμοῦ πρὸς προστασίαν τῆς ἀλιείας. Ἐκομίσθησαν ἐκ Πετροῦπόλεως, μέσῳ Ὀδησσοῦ, τὰ ὄστᾶ τῆς ἀλησμογῆτου πριγκιπίσσης Ἀλεξάνδρας συζύγου τοῦ Μεγάλου δουκὸς Παύλου καὶ θυγατρὸς τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α'.

Τὰ ὄστᾶ κατετέθησαν εἰς τοὺς τάφους τῶν ἀειμνήστων Βασιλέων ἐν Δεκελείᾳ.

Ἡ Ἑλληνὶς Πριγκίπισσα ἀπεβίωσεν ἐν Πετροῦπόλει κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1891.

15. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Ἡ Ἀσφάλεια Ἀθηναίων ἀνεκάλυψαν μυστηριώδες ὑπόγειον ὅπου ἦσαν τυπογραφικαὶ ἐγκαταστάσεις κομμουνιστῶν.

21. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Ὑπεγράφη σύμβασις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς λιγνιτοπαραγωγῆς. Ἰδρύονται ἐργοστάσια εἰς Πτολεμοῖδα.

Εἰς τὴν Μάγην βυθίζεται τὸ φορτηγὸν «Ἐμπεριρικός».

23. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Ἀνετινάχθη τὸ φορτηγὸν «Ἐλενα» ἐξωθι τῶν ἀγγλικῶν ἀκτῶν.

25. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Γεῦμα τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐπιμελητηρίου ἐτόνισεν κατὰ τὸ γεῦμα, διὰ ἡ ἀσφάλεια τῆς Ἑλλάδος ἐνισχυθεῖσα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἐπιτρέπει εἰς τοὺς θετικῶς ἐργαζομένους ἀνθρώπους νὰ ἀσχολοῦνται μετὰ τὰς παραγωγικὰς ἐργασίας.

Κατὰ τὸ γεῦμα ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἶπεν διὰ οἱ Ἕλληνες δέον νὰ εἴμεθα προπαρασκευασμένοι ψυχικῶς διὰ μακρὰν διάρκειαν τοῦ πολέμου. Δύει ὁ γενικῶς καλούμενος εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς καὶ κανεὶς δὲν γνωρίζει ποῖος κόσμος θὰ προκύψῃ. Διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν [ἐδαπανήθησαν 10 δισεκατομμύρια. Αἱ σχέσεις μας μετὰ τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν καὶ ἰδιαιτέρως μετὰ τῆς Τουρκίας ἐξαιρετικῶς φιλικὰ.

Ἐν Ἐρμούπολει τελοῦνται τὰ ἀποκάλυπτήρια τῆς προτομῆς τοῦ Κωνσταντίνου Κανάρη.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΤΟΥ ΛΗΞΑΝΤΟΣ ΜΗΝΟΣ

1. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Κατά τας τελευταίας εβδομάδας έκρίθη εν 'Αγκύρα και 'Αθήναις ή έδαφική άκεραιότης των Βαλκανικών. 'Ελλάς και Τουρκία θά εύρεθουν άπώτερον της ζώνης της πιθανής επέκτασεως του πολέμου εν τη 'Ανατολική Εύρώπη. Μόνον σημεία ένδεχουμένης έμφανίσεως νεφών ή Δοβρουτσά και ή Βεσσαραβία. 'Αγκυρα και 'Αθήναι αντιμετωπίζουν με ήρεμίαν την κατάστασιν. 'Η άποφασιστική στάσις του κ. Μεταξά έχρησίμευσεν ως ρυθμιστής των άποφάσεων άλλων κρατών.

2. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. 'Εψηφίσθη ο νόμος ο άίρων την άπαγόρευσιν έξαγωγής δπλων εκ των 'Ηνωμένων Πολιτειών.

3. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. 'Εν 'Αμερικη κατακευάζονται 4000 άεροπλάνα.

4. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. 'Αξιώσεις του Στάλιν περί συγκεντρώσεως ρωσικών στρατευμάτων εις τό νέον Πολωνικόν κράτος.

Βυθίζεται γερματικόν ύποβρύχιον από άγγλικόν άεροπλάνον.

7. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. 'Η Βασίλισσα της 'Ολλανδίας και ο Βασιλεύς του Βελγίου προσφέρονται να μεσολαθήσουν διά τόν τερματισμόν του πολέμου.

8. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Τά Βόρεια Κράτη ένισχύουν την πρωτοβουλίαν των Βασιλέων του Βελγίου και 'Ολλανδίας, ύπερ της ειρήνης.

'Εν Μονάχφ σημειοϋται έκρηξις μετα την αναχώρησιν του Χίτλερ από την αίθουσαν τελετής. 'Εν Γαλλία, έν 'Αγγλία και 'Αμερικη ή άπόπειρα κρίνεται ως σκηνοθεσία.

'Εν Γερμανία τίθεται ο πρώην διάδοχος ύπό περιορισμόν έξ άφορμής φιλαμοναρχικών έκδηλώσεων του πλήθους.

10. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. 'Εν Βελγίφ συγκεντροϋται στρατός 600.000. 'Εν 'Ολλανδία αι πρόσ τά σύνορα περιοχαί κατακλήσθησαν τεχνικώς ύπό ύδάτων.

13. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. 'Η Φιλανδία καλεί 25 κλάσεις.

'Εν Γερμανία συλλήψεις 'Εβραίων Καθολικών και Μοναρχικών.

Συγκέντρωσις 3.000.000 γερμανικού στρατού μεταξυ Βασιλείας και 'Επεν

14. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. 'Απώλεια άγγλικού άντιτορπιλικού προσκρούσαντος εις νάρκην. Καταστροφή 2 γερμανικών ύποβρυχίων από άγγλογαλικά άεροπλάνα.

Συλλαμβάνεται ο πρώην άρχηγός του Γερμανικού στρατού Μπλόμπεργκ και άλλοι ήγέται του έθνικοσοσιαλιστικού κόμματος.

15. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Ναυαγοί αι πρόσ φιλειρηνικήν παρέμβασιν προθέσεις του Βελγίου και της 'Ολλανδίας.

18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. 'Η 'Ιταλία άποφασισμένη να άντιδράση κατά πάσης άποπείρας κομμουνισμού εις την Βαλκανικήν περιοχήν.

Βυθίζεται όλλανδικόν ύπερωκεάνειον προσκρούσαν εις νάρκην.

'Η έξαγωγή χρυσοϋ εις την 'Αμερικην κρίνεται παρά του 'Ιταλικού τύπου ως αιμοραγία την Εύρώπη.

'Η Βόρειος θάλασσα πλημμυρισμένη από νάρκας.

20. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. 'Εν 'Ιταλία ζωηρά συγκίνησις διά την άπώλειαν 5 έμπορικων σκαφών.

Τά ύδατα του Ρήνου κατέκλυσαν τά χαρακώματα των έμπλεμένων εις τό Δυτικόν μέτωπον, και τοϋτο παρεμποδίζει τας επιχειρήσεις.

'Εν Γερμανία δημοσιεύονται δηλώσεις του πρίγκηπος Αύγουστου Γουλιέλμου.

Αναφορικώς πρόσ την'στάσιν του Κάιζερ Γουλιέλμου άπέναντι του Φύρερ, ο πρίγκηψ έδήλωσε τά εξής:

'Αμέσως μόλις έγνώσθη ή άπόπειρα κατά της ζωής του Φύρερ, ο πατήρ μου απέστειλε μέσω της γερμανικής έν Χάγη πρεσβείας τηλεγραφήμα πρόσ αυτόν, έκφράζων την βαθείαν του χαράν επί τη διασώσει. 'Ο Φύρερ άπήντησε πάραυτα εις τό τηλεγράφημα εύχαριστών από καρδίας τόν πατέρα μου διά τά συγχαρητήρια τά όποια του διεβίβασε.

21. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. 'Η 'Αγγλία άποφασίζει να ενεργη κατασχέσεις εις όλα τά διά την Γερμανίαν προοριζόμενα έμπορεύματα και όλας τας έξαγωγάς της.

Παρά τας άγγλικάς άκτάς καταβυθίσθη 'Ιαπωνικόν ύπερωκεάνειον, προσκρούσαν εις νάρκην.

Συνελήψθη ο 'Εσερ δράστης της άποπείρας του Μονάχου. Οι Γερμανοί

θεωροϋν άνανεμιγμένην εις την ύπόθεσιν την <'Ιτελλιτζενς Σέρβις> ής και συνέλαβον δύο άντιπροσώπους.

22. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Νέαι καταβυθίσεις πλοίων. Ζώναι θανάτου εις την Βόρειον θάλασσαν. Το 'Ιταλικόν άτμόπλοιο «Φιανόνα» και έν άγγλικόν άντιτορπιλικόν προσέκρουσεν εις νάρκην. 'Αφ' έτέρου ανακοινοϋται ότι έν γαλλικόν τορπιλλοβόλον έβύθισεν έντός τριημέρου δύο γερμανικά ύποβρύχια.

23. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Παραιτείται ή Ρουμανική Κυβέρνησις. Αί διαπραγματεύσεις με την Γερμανίαν περιήλθον εις άδιέξοδον.

Γερμανικά άεροπλάνα ρίπτουν νάρκας δι' άλεξιπτώτων εις τόν Τάμεσιν. 'Εν Γαλλία κατερρίφθησαν 6 γερμανικά άεροπλάνα.

'Εν Γερμανία άποφασίζεται να άνάπτη μόνον μία κανδήλα εις τας έκκλησίας.

24. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Καταρτισμός νέας ρουμανικής κυβερνήσεως ύπό τόν κ. Ταταρέσκο.

'Ο διεθνής τύπος άσχολεϊται με τούς ύπό των Γερμανών συλληφθέντας 'Αγγλους Στήβενς και Μπέστ. Οϋτοι ισχυρίζοντο ότι εις τά γερμανολλανδικά σύνορα έπρόκειτο να συζητήσουν με γερμανούς προτάσεις ειρήνης.

25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Αί Γερμανικά στρατιωτικά άρχαί ενεργοϋν θανατικάς έκτελέσεις Πολωνών πατριωτών.

27. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. 'Οξύνονται αι σχέσεις Ρωσίας και Φιλανδίας. 'Εντός δύο ήμερών ύπερ τά 10 πλοία έβυθίσθησαν προσκρούσαντα εις γερμανικάς νάρκας.

'Ο Βασιλεύς της 'Αγγλίας ύπέγραψεν διαταγήν ενάρξεως των άντιποίνων.

28. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. 'Η νέα Ρουμανική κυβέρνησις καθορίζει την Ρουμανικήν οϋδετερότητα.

29. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Διακοπή διπλωματικών σχέσεων Ρωσίας και Φιλανδίας. 'Ο έν 'Αμερικη πρέσβυς της 'Αγγλίας κατέθεσεν εις την βιβλιοθήκην της 'Αμερικανικής Γερουσίας τό χειρόγραφον της Μάγκνα Κάρτα (συνταγματικού χάρτου της 'Αγγλίας) ύπερ και θά μείνη εκεί ως τό τέλος του πολέμου.

30. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ. Αί Ρώσικαί δυνάμεις έπετέθησαν κατά της Φιλανδίας από ξηράς θαλάσσης, άέρος.

'Εν Γαλλία άπεβλήθησαν της αίθούσης συνεδριάσεων της Βουλής οι Κομμουνιστάι βουλευταί.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Μεταξυ των σπουδαιοτέρων ανασκαφών των συντελεσθεισών κατά τά τελευταία έτη έν 'Ελλάδι, πρέπει να μνημονευθοϋν αι ανασκαφαί της Σουηδικής. 'Αποστολής ύπό την διεύθυνσιν του κ. Νάταν Βαλμίν, εις τό χωρίον «Βασιλικών» της Μεσσηνίας όπου οϋτος άπεκάλυψεν επί τινος λόφου, «Μάλθι» καλουμένου, όλόκληρον προϊστορικόν συνοικισμόν αναγόμενον εις την 3ην και 2αν π. Χ. Χιλιετηρίδα, σχεδόν δηλ. εις την νεολιθικήν περίοδον. Την ανασκαφήν τού, την ο κ. Βαλμίν ήρχισε κατά τό έτος 1933, έπεράτωσε δε κατά τά τελευταία έτη, οτε και δαπάνη της Σουηδικής Κυβερνήσεως, ίδρυσε μικρόν Μουσείον, έπιστημολογικάτα ταξινομημένον, εις τό όποϊον ή 'Ελληνική Κυβέρνησις διώρισε και φύλακα. 'Ο Σουηδός ανασκαφεύς, οστις είναι λάτρης της νεωτέρας 'Ελλάδος και όμιλεί άπταισίως την ελληνικήν, ταυτίζει τόν λόφον «Μάλθι» πρόσ τό «Δώριον» των άρχαίων. Συγχρόνως ο κ. Βαλμίν εξέδωκεν έσχάτως όγκώδες σύγγραμμα γερμανιστί ύπό τόν τίτλον: «'Η άθριατική περιοχή κατά τούς νεολιθικούς και χαλκούς αιώνας», εις τό όποϊον διά σπουδαίων τεκμηρίων άποδεικνύει ότι πάντα τά ανατολικά παράλια του 'Αθριατικού πελάγους, επί του Ιταλικού έδάφους, ειχον ποτέ κατά τούς προϊστορικούς χρόνους κατοικηθη ύπό της αύτης φυλής, της πελαγονικής Ισως, ήτις ήτο έγκατεστημένη και επί των δυτικών άκτων της 'Ελλάδος και αύτης της Μεσσηνίας συμπεριλαμβανομένης, ως άποδεικνύεται διά της μεγάλης όμοιότητος των ποικίλων άγγείων και άλλων τεκμηρίων. 'Η πρωτότυπος αύτη έργασία έχει ιδιαιτέραν σημασίαν και ύπό έθνολογικήν έποψιν, διότι άποδεικνύει την συγγένειαν 'Ελλήνων και 'Ιταλών αναγομένην μέχρι και αυτών των νεολιθικών χρόνων!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ.

ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Αι παραδόσεις τοῦ κ. Ν. Π. Ἀποστολοπούλου ἐπὶ τῆς Βιοτεχνικῆς Ἱστορίας ἤρξαντο τὴν 24ην Νοεμβρίου.

Ὁ κ. Ν. Π. Ἀποστολόπουλος ἐπρολόγησεν τὸ πρῶτον τοῦ μαθήματος ὡς ἑξῆς: «Διὰ πρώτην φοράν ἐφέτος ἐπικοινωνῶν μετὰ τοὺς Σπουδαστάς τῆς Σχολῆς, ἐκφράζω πρὸς τοὺς κυρίους δευτεροετείς, θερμὰ συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τοῦ πρώτου ἔτους, καὶ πρὸς τοὺς κυρίους πρωτοετείς, ὅλον τὸ αἶσθημα τῆς στοργῆς μετὰ τὴν ὁποίαν ἡ Σχολὴ τοὺς ἐδέχθη εἰς τοὺς κόλπους τῆς.

Ἐγκαινιάζεται ἤδη τὸ δεύτερον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως ἔτος καὶ σημειοῦται τὸ γεγονός ὅτι αἱ παραδόσεις τῶν μαθημάτων μετεφέρθησαν ἀπὸ τὴν στέγην ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡ Σχολὴ ἐγεννήθη εἰς τὴν στέγην ταύτην τὴν σχετιζομένην μετὰ μίαν ἐξελίξιν, ἐξελίξιν εἰς τὴν ὁποίαν πολλοὶ παράγοντες συνετέλεσαν, εἰς τοὺς ὁποίους συγκαταλέγεται καὶ ἡ φιλότιμος ἐργατικότης τῶν ὑπαλλήλων τῆς Σχολῆς καὶ τοῦτο ἔχω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀναφέρω πρὸς τὸ Σεβαστόν Διοικητικόν Συμβούλιον.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν εὐρυτέραν τῆς Σχολῆς πρόοδον, περιορίζομαι νὰ σημειώσω ὅτι ἐντὸς τοῦ ἤδη ἀρξαμένου ἔτους θὰ ἀνέλθουν κατ' ἐπανάληψιν ἐπὶ τοῦ βήματος ἰούτου καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν θὰ τιμήσουν τὴν αἴθουσαν αὐτὴν, ὁ Πρόεδρος τῆς Σχολῆς καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος, μόνοι ἀρμόδιοι νὰ σχηματίζουν ἀποφάσεις ἐπὶ τῶν γενικῶν γραμμῶν τῆς προόδου τοῦ ἀνωτέρου τούτου ἐκπαιδευτικοῦ ἰδρύματος.

Καὶ ἤδη συνεχίζω τὰ μαθήματα τὰ ὁποία κατὰ τὴν παρελθούσαν ἀνοιξιν εἶχον διακοπῆ. Εἶχομεν ἀκριβῶς σταματήσει τότε εἰς τὰ πρόθυρα τῆς ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς, τὴν ὁποίαν ὑποχρέωσιν ἔχομεν νὰ χαρακτηρίσωμεν ἐν τῷ συνόλω τῆς καὶ κατόπιν νὰ ἐντοπισθῶμεν εἰς τὴν τεχνικὴν πρόοδον ἣτις προέκυψεν ἐξ αὐτῆς.

Τὴν 27ην Νοεμβρίου ἐγένετο τὸ ἐναρκτήριον μάθημα τοῦ νέου καθηγητοῦ τῆς Σχολῆς κ. Π. Παρασκευοπούλου.

Τὸν ἐναρκτήριον τοῦ κ. Παρασκευοπούλου παρηκολούθησαν καὶ αἱ δύο τάξεις τῆς Σχολῆς. Τὸν νέον καθηγητὴν παρουσίασεν πρὸς τοὺς Σπουδαστάς ὁ Πρόεδρος τῆς Σχολῆς κ. Ἐπ. Χαρίλαος ἔξαρτας τὴν σημασίαν τοῦ μαθήματος. Ἀνηλθεν κατόπιν ἐπὶ τῆς ἔδρας ὁ κ. Π. Παρασκευόπουλος, ὅστις προτοῦ εἰσέλθῃ εἰς τὸ θέμα τοῦ μαθήματος τοῦ ἐξήγησεν τὸν σκοπὸν ὃν ἐξυπηρετοῦν αἱ γνώσεις τῆς ἐμπορευματολογίας, καὶ ἀνέφερεν ὅτι ἀποφάσει τῆς Διοικήσεως τῆς Σχολῆς, θὰ γίνουσι ἐκτὸς τῶν τακτικῶν τῆς ἐμπορευματολογίας μαθημάτων, καὶ ἑκτακτὰ ἐπὶ ὀρισμένων ἐμπορευμάτων μαθήματα (ὡς ἄ.χ. περὶ σίτου, οἴνου, τσιμεντοῦ, καουτσούκ κλπ.) τὰ ὁποία θὰ ἀνατεθοῦν εἰς διευθύνοντας σχετικούς παραγωγικοὺς κλάδους. Κατόπιν ὁ κ. Καθηγητὴς ἐξήγησεν διατὶ αἱ στοιχειώδεις γνώσεις τῆς χημείας θεωροῦνται ὡς ἡ ἀπαραίτητος τῆς ἐμπορευματολογίας εἰσαγωγή, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου κατηνάλωσεν τὴν ὥραν τοῦ ἐναρκτήριου μαθήματος.

Ο ΠΥΡΠΟΛΗΤΗΣ ΚΑΝΑΡΗΣ

Ἐξεδόθη καὶ κυκλοφορεῖ εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα ἢ βιογραφία τοῦ ἥρωος τοῦ Ἐθνικοῦ ἀγῶνος, τοῦ ἐνδόξου πυρπολητοῦ Κωνσταντίνου Κανάρη, ὀφειλομένη εἰς τὴν ἀρίστην πέναν τοῦ ἐκλεκτοῦ δημοσιογράφου κ. Ἐμμ. Θ. Γρηγορίου. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἔργου, μετὰ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν εὐσυνειδησίαν ἔδωκεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινόν, ἕνα τέλειον ἔργον, ἀντάξιον τοῦ θέματος, μετὰ τὸ ὁποῖον ἀψησολήθη. Μετὰ τὴν δύναμιν τῆς περιγραφικότητος καὶ τὴν παρατηρητικότητά τοῦ τὸν διακρίνουσι, βαθύς μελετητὴς καὶ ἐρευνητὴς τῆς ἑθνικῆς μας ἱστορίας, ὁ κ. Γρηγορίου, μᾶς δίνει εἰς τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου του ζωντανόν τὸ ἀνάγλυφον τοῦ μεγάλου ἥρωος, καὶ τὴν παλυσχιδῆ δράσιν του, κατὰ τὸν ἑθνικὸν ἀγῶνα καὶ τοὺς μετέπειτα χρόνους, μέχρι τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς Βασιλείας τοῦ Γεωργίου τοῦ Α', ὅπου ὁ Κανάρης ἀνέρχεται εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ πρῶτου πουργοῦ. Τὸ ἔργον κλείνει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κανάρη. Ὁ συγγραφεὺς παραθέτει πλήρη βιβλιογραφίαν, ὡς καὶ εἰκόνας τοῦ μεγάλου ἀνδρός κατὰ διαφόρους περιόδους τῆς ζωῆς του.

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΣΙΒΙΤΑΝΙΔΕΙΟΥ

Τὴν 30ην τοῦ λήξαντος μηνὸς ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς κ. Ἀνδρ. Ὑυρος Ἡλιάδης ἐξέδωκε τὴν κάτωθι ἡμερησίαν διαταγήν: «Ἐπὶ τῇ σημερινῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ Προέδρου τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς κ. Ἀνδρέα Χατζηκυριάκου, ἡ Διεύθυνσις τῆς Σχολῆς, τὸ προσωπικόν καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτῆς ἀπευθύνουσι πρὸς αὐτὸν τὰς θερμότερας τῶν εὐχὰς διὰ τὰς ἐξόχους ὑπηρεσίας ἃς προσφέρει εἰς τὴν Σχολὴν καὶ διὰ τὸ στοργικὸν ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἐπιδεικνύει ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς ταύτης καὶ τῆς ἀρτιωτέρας ἐκπαιδεύσεως τῶν μαθητῶν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀντιπροσωπεῖα τῆς Σχολῆς ἐκ τῶν Ἀρχηγῶν μαθητῶν τῆς ἐφορείας τῆς μαθητικῆς Κοινότητος, μετ' ἐπικεφαλῆς τὸν καθηγητὴν κ. Γ. Πυρουνάκην θέλει μετὰβῆ σήμερον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Χατζηκυριάκου ἕνα ὑποβάλλῃ τὰ σέβη τῆς καὶ τὰς εὐχὰς πρὸς τοῦτον, προσφέρει δὲ συγχρόνως καὶ δῶρον ἀναμνηστικόν εἰς ἔνδειξιν τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης, σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως.

Τὸ δῶρον τοῦτο εἶναι μικρὸν καλλιτεχνικὸν τραπέζιον φιλοτεχνηθέν, κατὰ πιν σχετικῆς ἐντολῆς ἡμῶν, ὑπὸ τοῦ κλάδου Μεταλλοπλαστικῆς.

Ἐπίσης εἰς τὸν ἑορτάζοντα ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ἐξοχώτατον Κύριον Ἀνδρέαν Ἀποστολίδην ἢ Διοίκησις, Δίσις, προσωπικόν καὶ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς, ὑποβάλλωσι τὰς θερμότερας εὐχὰς τῶν.

Ἡ ἐφορεία τῆς Μαθ. Κοινότητος ἐντέλλεται ὅπως προσφέρει ἐπίσης εἰς τοῦτον ἀναμνηστικὸν δῶρον ὁμοίον μετὰ τὸ εἰς τὸν κ. Χατζηκυριάκον προσφερθέν, εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης τῆς σχολῆς πρὸς τοῦτον διὰ τὴν ὑπὲρ τῆς σχολῆς καὶ τῶν ἀπόρων μαθητῶν αὐτῆς, γενομένην ἐπιχορήγησιν ποσῶ 1 1/2 ἑκατ. δραχμῶν.

Ἐπίσης ἐντέλλεται ὁ Ἀρχικλητὴρ ὅπως ἀναρτήσῃ εἰς τὸν κοινὸν τοῦ προαυλίου τῆς σχολῆς ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς σημερινῆς ἑορτῆς τοῦ προέδρου κ. Ἀνδρέου Χατζηκυριάκου τὴν σημαίαν.

Ὁ κ. Χατζηκυριάκος εὐχαριστήσας δι' ἐπιστολῆς τοῦ τὸν κ. Ἡλιάδην, καὶ ἀναθέσας εἰς αὐτὸν νὰ εὐχαριστήσῃ ἕκ μέρους τοῦ ἅπασαν τὴν Σχολὴν, κατέληγεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ὡς ἑξῆς:

«Εὐχαριστήσατε παρακαλῶ ἐπίσης τὴν 34ην φάλαγγα, καὶ τὸν Διοικητὴν αὐτῆς κ. Τσιφλάκον, καὶ συγχαρῆτε τοὺς νεαροὺς φαλαγγίτας ἕκ μέρους μου, δι' ὅσους ἐπαίνους τὸ παράστημι τῆς ἡμετέρας φάλαγγος προκαλεῖ κατὰ τὰς παρελάσεις, γεγονός σπουδαῖον διὰ τῆς Σχολῆς, τῆς ὁποίας προωρισμὸς εἶναι νὰ παρασκευάσῃ ὄχι μόνον καλοὺς τεχνίτας, ἀλλὰ καὶ καλοὺς πολίτας, καὶ καλοὺς Ἕλληνας στρατιώτας»

Τὴν 6ην Δεκεμβρίου ἀπὸ πρωίας οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ὑπαρχηγοὶ τῆς Σχολῆς, ἐξέδραμον ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν καθηγητοῦ τῶν εἰς Χασιά— Μονὴ Κλειστῶν — Φρούριον Φυλῆς. Ἡ ἐκδρομὴ, ὀργανωθεῖσα ὑπὸ τῆς Μαθητικῆς Κοινότητος τῆς Σχολῆς ἐκτὸς τοῦ ψυχαγωγικοῦ χαρακτηῖρος εἶχε καὶ ἐκπαιδευτικὸν σκοπὸν.

Εἰς τὴν Μονὴν ὠμίλησε ὁ καθηγητὴς κ. Κανδύλης περὶ τῆς ἱστορίας τῶν Μοναστηρίων καὶ τῆς Βυζαντινῆς τέχνης τῶν Οἰκοδομῶν.

Τὴν 11ην παρελθόντος ἀπεβίωσεν ὁ Σύμβουλος τῆς Σχολῆς καὶ ἐπιφανὴς Ἕλληνας νομομαθὴς Λουκάς Γιδόπουλος, Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἡ Σχολὴ ἐπένησεν ἐπὶ τῷ θανάτῳ του.

ΑΙ ΒΑΚΧΑΙ

Ἡ ὕλη τοῦ παρόντος φύλλου συνέπεσεν νὰ συγκεντρωθῇ λίαν ὀγκώδης, τοῦθ' ὅπερ ἐπέβαλλεν ἡμῖν νὰ ἀναβάλλωμεν διὰ τὸ προσεχὲς τὴν συνέχειαν τῆς μεταφράσεως τῶν Βακχῶν τοῦ Εὐριπίδου ὑπὸ τῆς Δεσποινίδος Χονδροδήμου.

ΜΑΡΙΑ Μ. ΚΑΖΟΥΛΗ

Πένθος βαθύτατον έπληξεν την οικογένειαν Δραγούμη έξ άφορμής του έν Αιγύπτω συμβάντος άπρόοπτου θανάτου της Κυρίας Μαρίας Μ. Καζούλη, συζόγου του εκεί έγκατεστημένου όμογενοϋς κ. Μιχαήλ Καζούλη και θυγατρός του άειμνήστου Πρωθυπουργού της Ελλάδος, Στεφάνου Ν. Δραγούμη.

Η μεταστάσα έγκατασταθείσα έν Αιγύπτω άφ' ης ένυμφεύθη, άπετέλεσεν έν τή εκεί έλληνική κοινωία δημοφιλεστάτην φυσιογωμίαν, και φαινόμενον δραστηριότητος, διότι καθ' όλον τον βίον της έπρολάμβανε και τά τέκνα της παραδειγματικώς να αναθρέψη και εις τάς φιλαθρωπικός κινήσειςιά πρωτοστατή.

Η δραστηριότης της έφθασεν εις τό κατακόρυφον, δε μετά την μικρασιατικήν καταστροφήν μετέβησεν έν Αιγύπτω, Μικροασίαν προσηυγες τους όποιους η Μαρία Καζούλη, όχι μόνον ως ολόκληρα τους έφρόντισεν, αλλά και εις έναν έκαστον έξ αυτών ιδιαιτέρως προσεπόθησεν να έξασφαλίση βιοποριστικήν εργασίαν.

Έπίσης σπουδαίον έργον της ητο ο βρεφικός σταθμός «Μάννα» τον όποιον ίδρυσε άπό πολλών έτών. Συνεργασθείσα δε μετ' άλλων επιλέκτων της Έλληνικής παροικίας προσώπων, ίδρυσε καιόπιν Όρφανοτροφείον διά παιδιά μέχρι έπτά έτών. Αμφότεροι οι όργανισμοί είχαν σημαντικός εισπράξεις άπό την άνοιξιάτικην έορτήν ητις όργανοϋτο εις τον ώροίον διμόσιον κήπον Νοβοχα, έορτήν την όποιαν ώργάνωνε με έλληνικούς χορούς, και έν γένει έλληνικός διασκεδάσεις η πρωτοβουλία της Μαρίας Καζούλη.

Κατά την προπαρασκευήν αυτοϋ του έορτασμοϋ η Μαρία Καζούλη μόνη της έπεσκέπτετο έλληνικός οικίας και έλληνικό καταστήματα διά να διανεληνη εισητήρια. Τά εισητήρια αυτά έσυνήθιζεν εις μόν τους πλουσίους να τά πωλή, εις δε τους μη εύποροϋντας να τά δίδη δωρεάν, υπολογίζουσα όρθως ότι και έξ αυτών που άπέκτησαν δωρεάν την εισοδον έν τώ κήπω θα προκύψη κέρδος, διότι και αυτοί εκάμαν ώρισμένην κατανάλωσιν μεταβαίνοντες εκεί. Παρέμειναν παρομιώδεις αι περιουσίαι της αύται κατά τάς ήμέρας της διανομής των εισητηρίων. Ούδεις Έλλην είτε εύπορος είτε άπορος, ήρνείτο εις την κόρην του Στεφάνου Δραγούμη, την υποστήριξιν του έργου του όποιου αδητη ητο η ψυχή και η ζωή. Σύν τώ χρόνω και οι δύο όργανισμοί έλαβον τον τίτλον «Μάννα». Αλλά η κοινή γνώμη των Έλλήνων της Αλεξανδρείας, ώνόμασεν Μάνναν και την Μαρίαν Καζούλη, άναγνώρισσα ούτω ότι ούτή ητο μητέρα, όχι μόνον διά τά παιδιά της, αλλά δι' όλον τον κόσμον.

Πρό όλίγου διαστήματος, η δωρεά Σαμαρίνα, συντετέλεσεν εις τό να έγκρατασταθοϋν εις μεγαλοπρεπές οικησιν, ο βρεφικός σταθμός και τό όρφανοτροφείον. Η τελετή των εγκαινίων του μεγάρου ητο η τελευταία χαρά που ειχεν η Μαρία Καζούλη της όποιας τον πρόωρον θάνατον βαθύτατα επένθησεν ο έλληνισμός της Αλεξανδρείας, κηδεύσας μετ' πρωτοφαιούς συροής την άπροσοκίτως άπωλεσθείσαν πολύτιμον υπαρκτήν.

Οι «Νέοι Δρόμοι» όλοψύχως συλλυποϋνται την οικογένειαν Δραγούμη, επί τή άπώλειά πολυτίμου μέλους αυτής, μηδόλως ύστερήσαντος άλλων μελών της οικογενείας ταύτης, εις εύγενή αισθήματα και εις δράσιν κοινωφελή.

ΣΧΟΛΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ίδρυθείσα υπό των έν Αθήναις Συνδέσμων των Έλλήνων Βιομηχάνων και Βιοτεχνών και του Συνδέσμου των έν Ελλάδαδι Άνωνύμων Έταιρειών.

Σκοπός της Σχολής είναι η δια τακτικών μαθημάτων και διαλέξεων ειδική μετεκπαίδευσις των στελεχών της Βιομηχανίας, Βιοτεχνίας και των προς αυτάς συγγενών παραγωγικών κλάδων, διά της παροχής γενικωτέρας οικονομικής, νομικής και τεχνικής μορφώσεως, προς έξύψωσιν της έν γένει επαγγελματικής Ικανότητος αυτών.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ. Έπαμεινώνδας Χαρίλαος Πρόεδρος, Άνδρέας Ν. Χατζηκυριάκος Άντιπρόεδρος. Μέλη: Άγγελος Γεωργιάτος, Εύάγγελος Ίατρίδης, Θ. Λεκατζάς, Άριστοτέλης Μακρής, Κοσμάς Πανοϋτσος, Μιχαήλ Ρινόπουλος, Λουκάς Κανακάρης Ρούφος, Ιωάννης Τερζάκης, Άντώνιος Φίξ.

Η φοίτησις προς άπόκτησιν πιστοποιητικού σπουδών είναι διετής.

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α

Έγκυκλοπαίδεια Δικαίου. Καθηγητής Στέφανος Γ. Στρέϊτ, δικηγόρος. Πολιτική Οικονομία. Καθηγητής Κ. Μαλαματιανός Μέλος του Άνωτάτου Οικονομικού Συμβουλίου.

Λογιστική. Καθηγητής Άνδρέας Νέζος, καθηγητής της Άνωτάτης Σχολής των Οικονομικών και Έμπορικών Έπιστημών.

Οικονομική των Έπιχειρήσεων. Καθηγητής Νικόλαος Φωτιάς, καθηγητής της Άνωτάτης Σχολής των Οικονομικών και Έμπορικών Έπιστημών.

Κοινωνική Πολιτική. Καθηγητής Δ. Ν. Δαμασκηνός δικηγόρος, πρώην Εισαγγελεϋς των Έφετών.

Βιομηχανική Πολιτική. Την διδαχήν του μαθήματος τούτου αναλαμβάνει ο κ. Άνδρέας Ν. Χατζηκυριάκος πρώην ύπουργός, επίτιμος πρόεδρος των Βιομηχάνων και Βιοτεχνών. Εις δε την τάξιν των δευτεροετών η διδαχή της Βιομηχανικής Πολιτικής γίνεται παρά του κ. Έπαμεινώνδα Χαριλάου.

Βιομηχανική και Έργατική νομοθεσία. Καθηγητής Γεώργιος Τρίμης τμηματάρχης Υφυπουργείου Έργασίας.

Έμπορευματολογία. Καθηγητής Παναγιώτης Παρασκευόπουλος, διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Βερολίνου.

Βιοτεχνική και Βιομηχανική Ίστορία. Καθηγητής Ν. Π. Άποστολόπουλος τέως μέλος του Άνωτάτου Οικονομικού Συμβουλίου Καθηγητής των Τεχνικών Σχολών Σιβιτανιδείου και Ήφαιστου.

Όργάνωσις Γραφείων. Καθηγητής Εύγένιος Άποστολόπουλος διπλωματοϋχος του Πολυτεχνείου Στουγάρδης, διευθυντής των Μηχανουργείων της Σιβιτανιδείου Σχολής.

Όργάνωσις Παραγωγής. Καθηγητής Ιωάννης Ματζουράνης, Μηχανολόγος Όργανωτής διδάκτωρ του Πολυτεχνείου του Βερολίνου, μέλος της Gesellschaft für Organisation.

Έν άρχή έκάστου έτους τό Διοικητικόν Συμβούλιον της Σχολής θέλει καθορίζει και σειράν διαλέξεων έκ μέρους διακεκριμένων παραγόντων της οικονομικής ζωής του τόπου.

Όροι διδασκαλίας: Μεταξύ 7—9 του άπογεύματος.

Ένιαύσιοι έξετάσεις εις τό τέλος έκάστου έτους.

Διά την έγγραφην έν τή Σχολή δέον να υποβληθώσιν:

α) Πιστοποιητικόν έμφαίνον τουλάχιστον έπταετείς έγκυκλιους σπουδών.

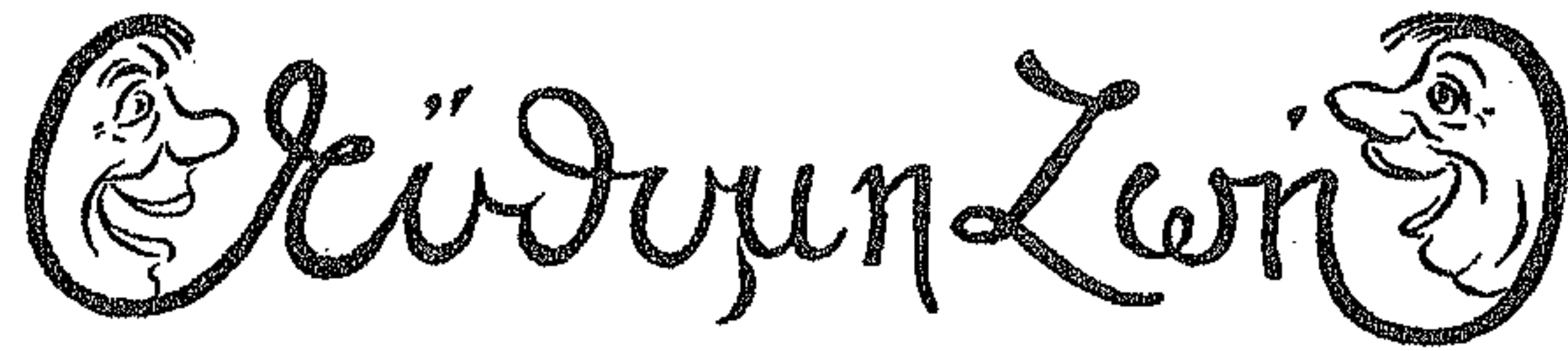
β) Πιστοποιητικόν έμφαίνον προϋπηρεσίαν εις Βιομηχανικήν ή Βιοτεχνικήν έπιχείρησιν.

Οι σπουδασταί της Σχολής εις έκάστην ένιαυσίαν έγγραφην ύποχρεοϋνται να καταβάλουν δραχ. 100 ως δικαίωμα έγγραφής, και δραχ. 500 ως διδάκτρα δυνάμενα να καταβληθώσιν εις δύο δόσεις.

Η Σχολή έγκατεστάθη επί της οδοϋ Άκαδημίας 78.

Τά γραφεία της Σχολής λειτουργοϋν καθ' όλα τά άπογεύματα (5-8) παρέχοντα πάσαν πληροφορίαν και ένεργοϋντα έγγραφάς σπουδαστών.

(Εν τῷ παρόντι πίνακι γίνεται ἡ σύντμησις τῆς λέξεως τεθχος διὰ τοῦ γράμματος τ. καὶ ἡ σύντμησις τῆς λέξεως σελις διὰ τοῦ σ.)

ΣΤΙΧΟΙ ΣΚΟΠΕΥΤΗ

Ἄϊβασίλης ἔρχεται μὲ σάκκων ἀγγαρεῖαν
 πλὴν ὄχι ὅπως ἄλλοτε ἀπὸ τῆν Καισαρεῖαν.
 Ὑπὸ συνθήκας τραγικῆς, μὲ βῆμα σιγανὸ
 ἀπὸ τὸ Ζίγκφριδ ἔρχεται, κι' ἀπὸ τὸ Μαζινὸ
 Κι' ὅπως ἐφέτο περπατεῖ
 ἀλλάζουν χρῶμα ὄλοι,
 Δὲν ἔχει πέννα καὶ χαρτί
 ἀλλὰ κρητὰ πιστόλι.

Ἄϊβασίλης ἔρχεται κομίζων μέρας σκοῦρες...
 Κάθε σακκί του γέμισε μὲ ὄπλα καὶ σκοτοῦρες,
 κι' ὅπὸ τὴν τόσον δυνατὴν πολεμικὴν κρεπάλην
 μοιράζει κάδρα τοῦ Λεμπρέν—τοῦ Χίτλερ—καὶ τοῦ Στάλιν.
 Κι' ὅπως περνα στῆς γειτονιαῖς
 καὶ ὄλο κοντοστέκει,
 δίνει σὲ νέους καὶ σὲ νιαῖς
 μπαροῦτι καὶ νιουφέκι.

Ἄϊβασίλης ἔρχεται, ἐν μέσῳ μαύρης μπόρας,
 διήλθεν καθὼς φαίνεται, κι' ἀπὸ τὰς Κάτω Χώρας,
 Μὰ δυστυχῶς δὲν δώρησεν τὴν Διεθνῆ Εἰρήνην
 μῆτε στὸν Βέλγον Βασιλεῖα, μῆδὲ στὴν Βιλελμίνην.
 Κι' ὅπως περνα σὰν ἀστακὸς
 ζωσμένος τόσα ξίφη,
 τρομοκρατεῖ κακῶς κακῶς
 τὰ σαστισμένα στήθη.

Ἐδῶται σ' ὄλους τοὺς λαοὺς νὰ καταστοῦν αὐτάρκεις.
 Ἄϊβασίλης ἔφθασεν καὶ διηγεῖται φθάνων
 πῶς τὰς θαλάσσας διελθὼν προῦέκρουσε ἐπὶ νάρκης
 καὶ στὰς ξηρὰς τὸν κτύπησαν βολαὶ ἀεροπλάνων.
 Οἰκτεῖρει τὰ ἐπίγεια,
 Κι' εἰς σύνολον ἀνθρώπων
 δαρίζει καταφύγια
 καὶ μάσκες τῶν προσώπων.

Ἄϊβασίλης ἔφθασεν εἰς τῶν βροτῶν τὸ γένος
 καὶ ψυχικῶς ἀλλοιώτικος καὶ παραμορφωμένος,
 γιὰ τὴν γενειάδα του, τὴν εἰς πιυχὰς ποικίλην
 πρὸς ἀργαλειοὺς τὴν δώρησεν αἰτοῦντας «πρῶτην ὕλην».
 Βλέπει μὲ μάτια καθαρὰ
 τὸ σὺμπαν πῶς ρισκάρει.
 Κι' ὅπου κι' ἂν στρώσει μπακαρὰ
 τραβοῦνε στὸ πεντάρι

Ἄϊβασίλης ἔφθασε μὲ κεκμηκότας κνήμας.
 Μιλεῖ γιὰ τάνκς ποῦ βούλιαξαν στῶν Φινλανδῶν τὰς λίμνας,
 καὶ περιγράφει καθεμιὰ τῆς Φινλανδίας λίμνη
 σὰν κάστρο λάμποντος λαοῦ, ποῦ τοῦ ταιριάζουσι ὕμνοι.
 Ἄϊβασίλης προχωρεῖ σὰναβρασμῶν ἀγκάθια...
 Πλὴν στὴν Εὐρώπην συμφορὰς ἐπέπρωτο νὰ πάθῃ ἰ...
 Ἄλλοῦ τοῦ ζήταγαν ἀγὰ, ἄλλοῦ ζητοῦν καλὰθια
 γιὰ τὸ παντοῦ ἐχάσανε ταῦτά μὲ τὸ καλάθι.
 Δὲν τοῦ εὐφραίνουσι πιά τὸν νοῦ
 μὲ μιὰ βασιλοπῆτα,
 Κι' ὄλα τὰ ἔθνη στοῦ Σπανοῦ
 πατήσανε τὴν πῆτα.

ΑΡΘΡΑ

Ξενοφῶντος Χατζησαράντου. Ἡ 25ῃ Μαρτίου τ. 15 σ. 1
 » Ὁ Ἑλληνισμὸς ὡς παράγων τοῦ Ἀνθρωπισμοῦ τ. 18 σ. 1
 » Τὸ πνεῦμα τῆς Πολυτελείας τ. 19 σ. 1
 Ἀνδρέου Ν. Χατζηκυριάκου: Ἰωάννης Δροσόπουλος τ. 20 σ. 15
 Ἡ συμπλήρωσις μιᾶς τριετίας, ἀρθρον τῆς Συντάξεως τ. 20 σ. 1
 Ξένης Ἀξελού: Ἡ πνοὴ τῆς 4ης Αὐγούστου τ. 22 σ. 1
 Δ. Ν. Δαμασκηνοῦ. Ἡ Ἀναγνώρισις μεγάλων ὑπηρεσιῶν τ. 16 σ. 1

διὰ τὸν κ. Ἀνδρέαν Ν. Χατζηκυριάκον τ. 16 σ. 44 καὶ τ. 16 σ. 1
 Ὁ νόμος περὶ Ἐμποροβιομηχανικῶν Ἐπιμελητησίων τ. 14 σ. 36
 Ἡ Ἀγγλικὴ Βουλὴ διὰ τὰς ἐξαγωγικὰς βιομηχανίας τ. 15 σ. 40
 Α. Βαντζίου: Ἡ Ἡπειρωτικὴ Βιοτεχνία τ. 16 σ. 40
 Τουρκικὴ Βιομηχανία τ. 20 σ. 43 καὶ τ. 21 σ. 41
 Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς εἰς τὰ ἐρρυστάσια «Λαοσφά—Κύριση» τ. 21 σ. 37
 Ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις διὰ τὰς πρῶτας ὕλας τ. 23 σ. 21

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἡ λήξις τῆς ἐβδομάδος τοῦ Πρασίνου ὑπὸ Ρέπορτερ. τ. 15 σ. 29

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἡμερολόγιον Ἀρχαιολογικῶν Γεγονότων συνιασόμενον ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν Ἀλεξ. Θ. Φιλαδελφέως τ. 13 σ. 52—τ. 14 σ. 41 τ. 19 σ. 50 τ. 20 σ. 50 τ. 21 σ. 46 τ. 22 σελ. 23 τ. 23 σ. 26 καὶ τ. 24 σ. 25.
 Ἀνακοινώσεις τοῦ κ. Πέρσον τ. 21 σ. 51

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Κρηνοσοβίτη: Ἡ Ἀρχόταγη τ. 13 σ. 20
 Mario Puccini (κατὰ μετάφρασιν Ἑλένης Π. Ψημένου): Ὁ Πευκῶνας τ. 14 σ. 13
 Χρήστου Ἡλιοπούλου: Τὸ Χωρικὸ ποῦλο τ. 14 σ. 26
 Σοφίας Κακογιάννη: Ἡ Ἀθανασία τῆς Ἀγάπης τ. 15 σ. 18
 Κ. Ζ. Χριστοπούλου: Τὸ Ὀνειρο τ. 17 σ. 1
 Ξένης Ἀξελού: Χριστουγεννιάτικο τ. 24 σ. 2

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Βιογραφία Γεωργίου Νικολαΐδη τ. 13 σ. 1
 » Δημοσθένους Ρούσσου ὑπὸ Ἀλ. Φιλαδελφέως τ. 13 σ. 3
 » Πρίγκηπος Βάλδεμαρ τῆς Δανίας τ. 14 σ. 1
 » Μ. Κέπετζη τ. 14 σ. 35
 » Δ. Τσοποτοῦ τ. 14 σ. 36
 » Ρ. Καὲν τ. 14 σ. 39
 » Μ. Ἐμμανουήλ τ. 14 σ. 38
 » Ὄσιας Φιλοθέης τ. 15 σ. 29
 » Α. Γιαλλινᾶ τ. 15 σ. 35
 » Πίου ΙΑ τ. 15 σ. 40
 » Εὐγενίου Πατσέλλη τ. 16 σ. 34
 » Σ. Μερκούρη τ. 17 σ. 36
 » Ἀρ. Ζάχου τ. 17 σ. 89
 » Σταύρου Κ. Τσαλδάρη τ. 18 σ. 18
 » Χούλιο Παλένθια Ἀλβαρέζ τ. 20 σ. 42

ΕΙΚΟΝΕΣ

Γεώργιος Νικολαΐδης τ. 13 σ. 1
 Νικόλαος Δ. Λεβίδης τ. 13 σ. 7
 Πρίγκηψ Βάλδεμαρ τῆς Δανίας τ. 14 σ. 1
 Λεόντιος Οἰκονομίδης τ. 14 σ. 5
 Σπήλιος Οἰκονομίδης τ. 14 σ. 11
 Τὰ χρωματογραφεῖα Πειραιῶς τ. 14 σ. 9
 Σπουρίδων Λάμπρος τ. 15 σ. 13
 Ἀνάγλυφον Ἰωάννου Μεταξᾶ τ. 15 σ. 23
 Ἡ λήξις τῆς ἐβδομάδος τοῦ Πρασίνου εἰς τὴν Κοινότητα Φιλοθέης τ. 15 σ. 29 καὶ 30
 Ἀνδρέας Ν. Χατζηκυριάκος τ. 16 σ. 1
 Ἐργαστήριον τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ἐταιρίας Λιπασμάτων τ. 16 σ. 11
 Εἰκὼν ἀπὸ τὸ ἐργαστήριον τῆς Γενικῆς Ἐταιρίας Τσιμεντῶν τ. 18 σ. 36
 Βριτυο Lavagnini τ. 17 σ. 15
 Εὐάγγελος Ἰατρίδης τ. 19 σ. 47
 Σταύρος Κ. Τσαλδάρης τ. 18 σ. 18
 Εἰκὼν Χαριλάου Τρικούπη κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ χειρισμοῦ τοῦ Ἑπτανησιακοῦ ζητήματος τ. 18 σ. 25

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Μ. Οἰκονομίδου: Αἱ Ἀπαρχαὶ τῶν ἐπιστημονικῶν Βιομηχανικῶν ἐν Ἑλλάδι τ. 14 σ. 3.
 Ἀπονομὴ μεταλλίων εἰς βιομηχανίας τ. 14 σ. 35 καὶ τ. 14 σ. 38
 Ὁ Σύνδεσμος Βιομηχανῶν καὶ Βιοτεχνῶν

- *Η προτομή του Μπαμπή Αννίνου υπό Λουκίας Ν. Γεωργαντή τ. 18 σ. 17
 Νεοέλληνες Ποιηταί (Προβελέγγιος—Σουρής Παλαμάς, Πολέμης, Στρατήγης, Δρουσίνης, έργων Γ. Ροϊλού) τ. 19 σ. 23
 *Ο κ. 'Αλέξ. Φιλαδελφεύς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν ἀρχαϊκῶν ἀγαλμάτων Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου. τ. 18 σ. 44
 *Ιωάννης Μεταξᾶς τ. 20 σ. 1
 *Οσία Φιλοθέη τ. 20 σ. 11
 Εὐστράτιος Ράλλης τ. 21 σ. 3
 Τὰ Γραφεῖα τῆς Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν τ. 22 σ. 27
 *Ἡ νέα αἴθουσα τῆς Σχολῆς τ. 23 σ. 30
 I. Φιλήμων τ. 23 σ. 3
 K. Λεβίδης τ. 23 σ. 5
 Δ. Κουμουνοῦρος τ. 24 σ. 14
 *Ανατολίτικα Σχέδια ἐν Νεαπόλει τ. 24 σ. 1

ΕΥΘΥΜΗ ΖΩΗ

- Σκοπευτή: Μπούργκος—Σαλαμάνα τ. 14 σ. 51
 * Αὐτοκτονία τ. 14 σ. 51
 * Τελευταία ὄρα τ. 15 σ. 52
 * Στὴν Ἀριζόνα τ. 20 σ. 38
 * Μπελάδες τ. 20 σ. 38
 * Λέμπλον τ. 20 σ. 38
 * Τὸ παραμῦθι τοῦ παπποῦ τ. 21 σ. 34
 * Καλύματα Γάμου τ. 22 σ. 33
 * Ἐγκαίνια τ. 22 σ. 33
 * Στοκχόλμη τ. 23 σ. 21
 * Λίβασίλης τ. 24 σ. 30

ΙΣΤΟΡΙΑ

- N. Π. Ἀποστολοπούλου: Ὁ Στρατηγὸς Ράλλης τ. 21 σ. 3 καὶ τ. 23 σ. 33
 N. Π. Ἀποστολοπούλου: Ἡ Βιβλιοθήκη Νικολάου Δ. Λεβίδη τ. 13 σ. 5
 N. Π. Ἀποστολοπούλου: Ἀλέξανδρος Κουμουνοῦρος τ. 24 σ. 14
 N. I. Κοκίδη: Ἡ κατάληψις τῆς Θεσσαλίας τὸ 1881 τ. 13 σ. 23 καὶ τ. 24 σ. 16
 B. Σπυθοπούλου: Ὁ Γολγοθᾶς τ. 14 σ. 31
 . . . : Ὁ Ναὸς τοῦ Σολομῶντος τ. 15 σ. 25
 Τοῦ ἰδίου: Βηθλεὲμ τ. 24 σ. 7
 K. Z. Χριστοπούλου: Ὁ Χόντζας τῆς Ἐλασσῶνος τ. 15 σ. 32
 X. Θ. Δαγαλέξη: Πρῶτος πλοῦς Ἑλληνικοῦ Ἀτμοπλοίου τ. 22 σ. 3
 N. Γ. Σταθάκη: Ἡ Προέλευσις τοῦ ὀνόματος Μοροζίνη τ. 15 σ. 50
 N. Γ. Σταθάκη: Ὁ Βαυαρὸς Χόλτμανν τ. 23 σ. 8
 Μαργίας T. Μομφερράτου: Ἡ Ὅσια Φιλοθέη καὶ αἱ Ἀθῆναι τοῦ 16ου αἰῶνος τ. 17 σ. 21 τ. 18 σ. 11 καὶ τ. 19 σελίς 11 καὶ τ. 21 σ. 50
 Δ. Δαμπίκη: Ἱστορικὸν σημείωμα περὶ N. Δ. Λεβίδη τ. 17 σ. 50
 I. Βεζανή: Παράδοσις καὶ ἑλληνικὴ ζωὴ τ. 18 σ. 50

- *Ἡ Φιλαρμονικὴ Κερκύρας «Μάντζαρος» τ. 20 σ. 39
 Δ. Γρ. Καμπούρογλου: Ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ὀσίας Φιλοθέης τ. 20 σ. 9
 Γ. Ἀναστασοπούλου: Σελίδες τοῦ Παρελθόντος τ. 23 σ. 1
 Δ. Α. Γέροντα: Ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν τῶν Παλαιῶν Ἀθηνῶν (ἤθη—ἔθιμα κ.λ.π.) τ. 21 σ. 15 τ. 22 σ. 8 τ. 23 σ. 9 καὶ τ. 24 σ. 21
 Δ. Γατοπούλου: Οἱ πατέρες τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου: I Φιλήμων καὶ K. Λεβίδης τ. 23 σ. 3
 *Τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Κασσομούλη τ. 23 σ. 12
 O Μοριζαμί: Ἀνατολικά σχέδια τ. 24 σ. 3
 Νέον ἔργον περὶ Κανάρη τ. 24 σ. 26

ΙΑΤΡΙΚΗ

- A. Ζαμποῦρα: Διατριβὴ περὶ Κήλης τ. 15 σ. 20

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

- Σ. Καντζίκη: Ἡ Μεταλλοπλαστικὴ ἐν τῇ Σιβιτανιδείῳ τ. 15 σ. 23

ΚΕΙΜΗΛΙΑ

- Βιβλία καὶ Χειρόγραφα τ. 19 σ. 48
 *Ἡ ἐν Βάσιγτων Πινακοθήκη τ. 19 σ. 49
 *Ὁ «Ἀδιάφορος» τοῦ Βατῶ τ. 21 σ. 42

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις τ. 13 σ. 49
 Συλλογικὴ σύμβασις καπνεμπόρων—καπνεργατῶν τ. 16 σ. 31

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

- Εὐαγγέλιον Παρασκευαῖδη, κριτικὸν σημεῖωμα ἐπὶ τοῦ ἔργου A. A. Πάλλη. «Γιὰ νὰ γνωρίσουμε καλῆτερα τὴν Ἀγγλίαν καὶ τοὺς ἄγγλους» τ. 15 σ. 47
 Τὸ περὶ «Κοινωνικοῦ ζητήματος ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ» νέον ἔργον τοῦ Δ. Στεφανίδου καὶ σχετικαὶ περὶ ἔθνικοσοσιαλισμοῦ γνώμαι τοῦ κ. Ἀνδρέα Χατζηκυριάκου τ. 20 σ. 46 καὶ 47

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

- Στέφανος Σταμάτης τ. 13 σ. 53
 Κάκια Γ. Νέζου τ. 13 σ. 53
 Α. Τσίμης τ. 14 σ. 40
 Α. Μουράτογλου τ. 14 σ. 49
 Μιχ. Κατσαράς τ. 15 σ. 46
 *Ἀλεξ. Δεμερτζής τ. 15 σ. 51
 I. Πανούτσος τ. 16 σ. 47
 Θαλῆς I. Τσιριμῶκος τ. 16 σ. 52

- Σταῦρος K. Τσαλδάρης τ. 17 σ. 49
 *Υακίνθη K. Φίξ τ. 19 σ. 48
 Χρήστος Βλαχάνης τ. 21 σ. 53
 Κωστὴς Ράλλης τ. 22 σ. 26
 Θεόδωρος Ἀφθονίδης τ. 22 σ. 32
 Νικολάος Τριανταφυλλάκος τ. 23 σ. 31
 Μαργία M. Καζούλη τ. 24 σ. 28

ΟΜΙΛΙΑΙ

- N. Π. Ἀποστολοπούλου: Εἰσηγήσεις εἰς τὴν περὶ χρωματουργειῶν διάλεξιν τοῦ κ. M. Οἰκονομίδη τ. 13 σ. 52
 I. Τερζάκη: Ἡ εἰκοστὴ πέμπτη Μαρτίου τ. 16 σ. 13
 Αἱ διὰ τὸ Βραβεῖον τῆς Εἰρήνης ὀμιλίαι τοῦ Ροιταριανοῦ Ὀμίλου τ. 16 σ. 46
 II. Διαμαντίδη: Ὀμιλία ἐπὶ τῇ 25ῃ Μαρτίου τ. 16 σ. 48
 N. Ἀθανασιάδη: Περὶ Ἀναστασίου Μεταξᾶ τ. 19 σ. 37
 Περίληψις τῆς περὶ Ἰωάννου Πεσμαζόγλου ὀμιλίας τοῦ κ. Σ. Κιούση τ. 18 σ. 52
 K. Μαλαματιανοῦ. Προσφάνσεις πρὸς τοὺς πρωτοετείς Σπουδαστὰς τῆς Σχολῆς Βιομηχανικῶν σπουδῶν τ. 23 σ. 30

ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

- Θωμᾶ Π. Κουμπῆ: Περὶ Σωφρονισμοῦ καὶ Ἀναμορφωτισμοῦ τῶν ἀνηλικῶν ἐν Ἑλλάδι τ. 13 σ. 29
 Ἰωάννου Τερζάκη: Περὶ προφυλάξεως ἀπὸ τῶν ἄρχῶν τοῦ Ἀριστερισμοῦ τ. 14 σ. 17
 Στατιστικὴ τῆς διεθνούς παραγωγῆς πετρελαίου τ. 17 σ. 43
 Σταύρου K. Τσαλδάρη: Ὁ περὶ ἄρσεως τῆς Σταθεροποιήσεως νόμος 5422 τ. 18 σ. 19
 Σ. Γεωργιάδη: τὸ περὶ νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ Βιομηχανικῆς πίστεως ἔργον τοῦ κ. X. Βασιλακάκη τ. 18 σ. 53

ΠΟΙΗΣΙΣ

- K. Δωρικοῦ: Σύννεφα τ. 13 σ. 2
 M. Καλλοναίου: Γυναικες τ. 17 σ. 20
 > Δημοτικὸ τ. 13 σ. 4
 > Φυσιολατρικὸς Ὕμνος τ. 15 σ. 28
 Amedeo Finamore: Ποτάμια (κατὰ μετάφρασιν Ἑλένης Π. Ψημένου) τ. 13 σ. 18
 Χαρ. Πετροπούλου: Πρωτοχρονιά τ. 13 σ. 32
 > Ὁ Κόσμος τ. 15 σ. 22
 Νέμου Ἀνέμη: Στραφὲς τ. 21 σ. 28
 > Φεύγει ὁ χρόνος τ. 13 σ. 43
 > Εἰν' ὁ Θεὸς μου, τ. 16 σ. 10
 . . . : Ὁ τάφος τ. 20 σ. 29

- X. Βασιλακάκη: Ἡ Ἀλήθεια τ. 14 σ. 2
 > Ἡ Ζωὴ τ. 20 σ. 32
 > Τὸ Πρωτοβρόχι καὶ ὁ Ζεφύρος τ. 21 σ. 20
 F. Matacotta: Δελοῖ (μετάφρασις Ἑλένης Π. Ψημένου) τ. 14 σ. 16
 Καλλιόπης Λιακάκου: Ἐνα Ἄλογο τ. 19 σ. 29
 > > : Θυμοὶ καὶ Καίτες τ. 14 σ. 15
 > > : Τὰ Μόνα δῶρα τ. 15 σ. 24
 > > : Τραγουδάκι τ. 22 σ. 5
 > > : Τὸ Ψέμμα τ. 20 σ. 8
 Βαρβάρης Θεοδοσοπούλου—Λιβαδά: Δάση Μουνιᾶ τ. 15 σ. 8
 > > : Κατάδικος τ. 19 σ. 58
 Σκοπευτή: 25 Μαρτίου τ. 16 σ. 43
 > Ἐλεγείον εἰς Σ. Μαρκουρήν τ. 17 σ. 14
 > Ἐπτάνησος τ. 18 σ. 26
 > Μπαμπῆς Ἄννης τ. 18 σ. 17
 K. M. Γαρηνίου: Φθινόπωρον τ. 23 σ. 3
 Τοῦ ἰδίου: Χριστούγεννα τ. 24 σ. 13
 Δ. Σούτζου: Ὡδὴ στὸν Ἥλιο τ. 18 σ. 24
 Rainero Nicalai (κατὰ μετάφρασιν Ἑλένης Π. Ψημένου): Ἐγκώμιο γιὰ τὸ τέρας τ. 18 σ. 8
 Diego Valeri: Κυριακὴ τ. 19 σ. 9
 Carlo Nicoletti: Κολυμβήτρια τ. 19 σ. 16
 Alberto Musatti: Πεσμένο Ἄλογο (κατὰ μετάφρασιν Ἑλένης Π. Ψημένου) τ. 21 σ. 12
 P. Κράους: Ἡ Πατριδα τ. 19 σ. 20
 > Τὸ Μεσολόγγι τ. 20 σ. 17
 Rilke: Παράπονο (κατὰ μετάφρασιν Ἰωνος A. Δραγοῦμη) τ. 22 σ. 2
 Rilke: Φθινόπωρον κατὰ μετάφρασιν Ἰωνος Δραγοῦμη) τ. 21 σ. 14
 Σιβίλλης Ἀλεράμο: Ναὶ σιτὴ Γῆ, κατὰ μετάφρασιν Ἑλένης Π. Ψημένου τ. 20 σ. 20
 V. Biagi: Ὁ Θρήνος τῶν Δέντρων (κατὰ μετάφρασιν Ἑλένης Π. Ψημένου) τ. 22 σ. 6

ΣΧΟΛΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

- τ. 13 σ. 44 τ. 13 σ. 52 — τ. 14 σ. 50 καὶ 52 τ. 15 σ. 44 τ. 16 σ. 41 τ. 17 σ. 49 τ. 18 σ. 48 τ. 19 σ. 46 τ. 20 σ. 47 τ. 21 σ. 52 τ. 22 σ. 27 τ. 23 σ. 30 καὶ τ. 24 σ. 26
 *Ἐκαμεινώνδα Χαριλάου: Σειρὰ μαθημάτων εἰς τὴν Σχολὴν περὶ Βιομηχανίας καὶ Βιομηχανικῆς Πολιτικῆς τ. 15 σ. 3 τ. 16 σ. 3 τ. 17 σ. 3
 Γεωργίου Πεσμαζόγλου. Παρατηρήσεις ἐπὶ ὠρισμένου μαθήματος τοῦ κ. E. Χαριλάου τ. 16 σ. 41
 Στεφάνου Γ. Στρέιτ Σειρὰ μαθημάτων εἰς τὴν Σχολὴν περὶ Ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ Δικαίου τ. 16 σ. 16 τ. 17 σ. 24 τ. 18 σ. 28 τ. 19 σ. 30 τ. 20 σ. 33 τ. 21 σ. 30 τ. 22 σ. 16 τ. 23 σ. 15

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

- Ευαγγέλου Παρασκευαΐδη : Ὁ ποιητὴς Στρα-
τήγησ τ. 14 σ. 23.
- Ν. Π. Ἀποστολοπούλου : Ὁ Λυρισμὸς τοῦ
Σπυρίδωνος Λάμπρου τ. 15 σ. 9.
- Στεφ. Μόρφη : Συντηρητισμὸς καὶ Τέχνη
τ. 17 σ. 16.
- Φιλολογικὸν Μνημόσυνον εἰς μνήμην Μπά-
μπη Ἀννίνου τ. 18 σ. 39.
- Ἡ Ἐκθεσις Μπυντέ εἰς τὰς Ἀθήνας
τ. 18 σ. 38.
- Πνευματικὴ συγκέντρωσις πρὸς τὴν Ἀλε-
ξάνδρου Φιλαδέλφωσ τ. 18 σ. 43.
- Ν. Π. Ἀποστολοπούλου : Τὸ Σπίτι τοῦ
τοῦ Βλάχου τ. 19 σ. 17.
- Ἀλεξ. Θ. Φιλαδέλφωσ Αἱ Βάνχαι τοῦ Εὐρι-
πίδου, ἀναλυτικὴ μελέτη τ. 19 σ. 24 καὶ
τ. 20 σ. 24.
- Περὶ τὸ σπίτι τοῦ Βλάχου τ. 20 σ. 51.
- Ἐλένης Π. Ψημένου : Σιβύλλη. Ἀλεγάμο
τ. 20 σ. 18.
- Αἱ Βάνχαι τοῦ Εὐριπίδου (μετάφρασις Παλ-
μύρας Χονδροδήμου) τ. 21 σ. 21 τ. 22 σ. 12
τ. 23 σ. 13.

ΧΡΟΝΙΚΑ

- (Ἡμερολόγιον τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτε-
ρικῶν γεγονότων)
- Τ. 13 σ. 45, τ. 14 σ. 33, τ. 15 σ. 35, τ. 16 σ.
31, τ. 17 σ. 35, τ. 18 σ. 37, τ. 19 σ. 37, τ.
20 σ. 39, τ. 21 σ. 35, τ. 22 σ. 19, τ. 23 σ. 23
τ. 24 σ. 23.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

- Ὑπὸ Σκεπτικιστῆ τ. 21 σ. 1.

- Κατάλογος τῶν εἰς αὐτοτελῆ τεύχη ἀνατυ-
πωθέντων ἐκ τῶν «Νέων Δρόμων» τ. 19 σ. 55.

ΑΝΑΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΩΝ «ΝΕΩΝ ΔΡΟΜΩΝ»

Ἀνετυπώθησαν εἰς τεύχη αὐτοτελῆ αἱ κάτωθι εἰς
τούς «Νέους Δρόμους» δημοσιευθεῖσαι ἐργασίαι :

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑ ΧΑΡΙΛΑΟΥ :

Βιομηχανικὴ πολιτικὴ (μέρος πρῶτον)

Ν. Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ :

Ἡ Βεβλιοθήκη καὶ τὸ Ἱστορικὸν καὶ Πολιτικὸν
Ἀρχεῖον Νικολάου Α. Λεβίδου

ΣΤΑΥΡΟΥ. ΚΩΝΣΤ. ΤΣΑΛΔΑΡΗ :

Ὁ περὶ ἄρσεως τῆς σταθεροποιήσεως Νόμος 3422

ΕΝ ΑΡΧΑΪΚΟΝ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

Πρὸς τὴν τὴν τοῦ κ. Ἀλεξ. Φιλαδέλφωσ

ΕΥΡΩΤΑΣ ΑΛΕΥΡΟΠΟΙΗΤΙΚΗ Α.Ε.

ΚΥΛΙΝΑΡΟΜΥΛΟΙ ΑΔΕΛΦΩΝ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΟΥ
ΕΥΡΩΤΑΣ ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1929—ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ : 250.000 κελὰ

Διεύθυνσις (Ἀθηνῶν—Πειραιῶς) Πειραιεὺς Τηλ. : 43411

Ἐμπορ. τμήμα (Ἀθηνῶν—Πειραιῶς) » 42218

Τηλ. Κέντρον » 44081

ΑΝΩΝ. ΕΙ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ἀριθμὸς Τηλεφώνου 25 404

Ἐκεφάλαιον καταβεβλημένον Ἀρχ. 15.000.000

Ἀποθεματικὰ τῆς 30)12)36 » 10.810.000

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Οἰνοποιίας καὶ Οἰνοπνευματοποιίας ἐν Καλάμαις.

ΟΙΝΟΠΟΙΪΑ Ἐν Καλάμαις—Δόγγα—Θούρια.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Ζυμῶν Ἀλοποιίας ἐν Σταφίδος ἐν Καλάμαις

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Παραγωγῆς τραγινῶν δέξων ἐν Πειραιεὶ (ὁδὸς Θηβῶν)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 158

Γεωργίου Κοφινᾶ: Μαθήματα Φορολογικοῦ
Δικαίου τ. 18 σ. 3 καὶ τ. 19 σ. 3 καὶ τ. 20 σ. 3

ΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

- Ἐφεύρεσις φωτεινῆς πινακίδος ἀριθμῶν
κυκλοφορτικῆς αὐτοκινήτων τ. 13 σ. 47
- Ἐφεύρεσις λαμπτήρος, μὲ ἀνταλλακτικὸν
φωτιστικὸν νῆμα τ. 13 σ. 47
- Κ. Μ. Μελά: Ἡ Ψυχολογικὴ Μελέτη τῶν
σχεδίων ἐνὸς νοσοκομείου τ. 14 σ. 28
- Ἐφεύρεσις μεταξοτριχῶσ τ. 14 σ. 34
- Τὸ Ἴνστιτούτον Χημείας καὶ Γεώργιος «Νι-
κόλασ Κανβιλλόπουλος» τ. 16 σ. 11 καὶ
τ. 16 σ. 32 καὶ τ. 16 σ. 46
- Τὸ Ναυπηγεῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ
τ. 19 σ. 39
- Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ Ἄρσεως τ. 20 σ. 49
- Ἡφαίστειον Σανταρίνης τ. 21 σ. 37, 38 39
καὶ 40 τ. 22 σ. 19
- Ὁ ἐξ ὕλου τυπογραφικῆς χάρτης τ. 21 σ. 52

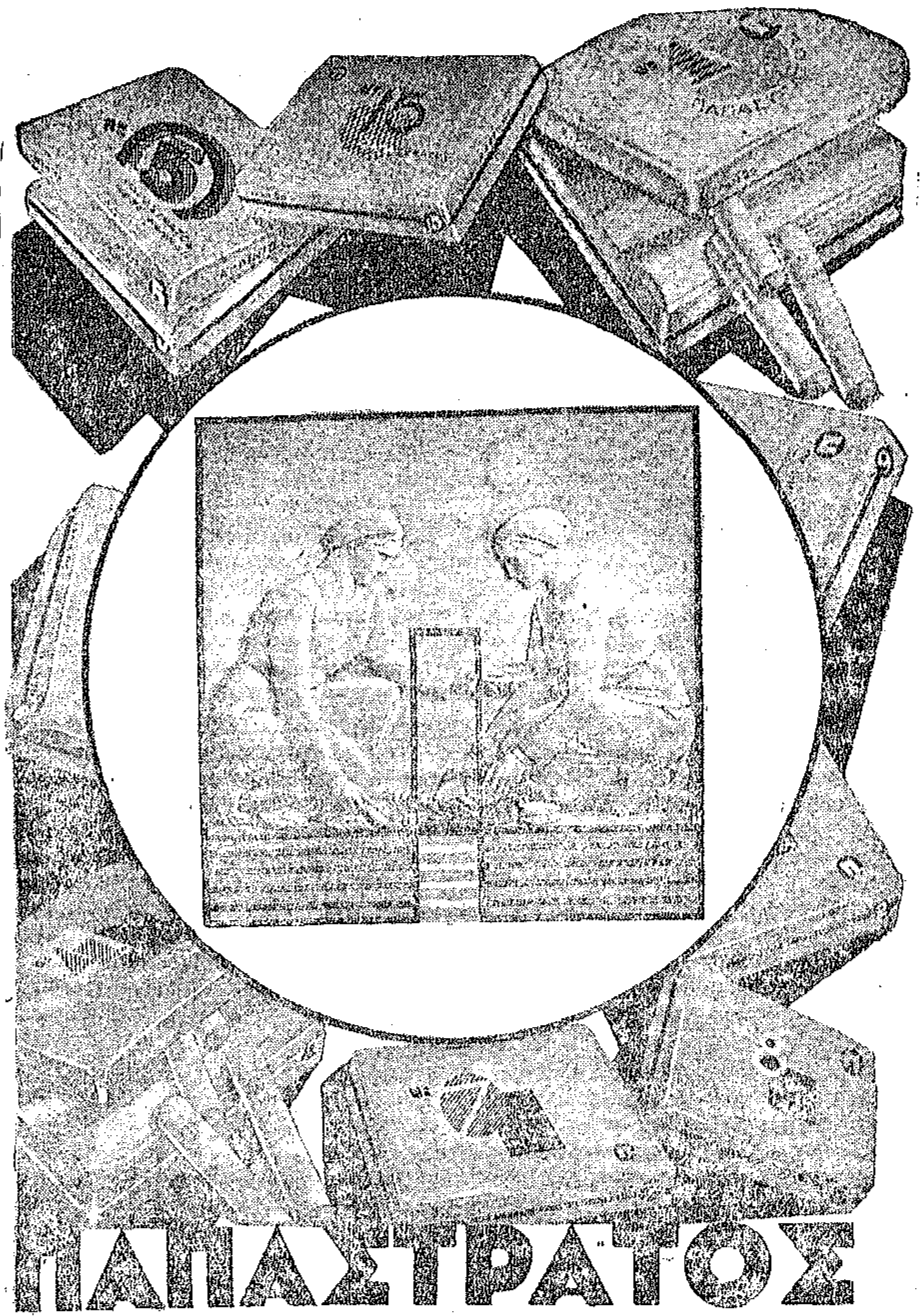
ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

- Ἡ κίνησις τῆς Σιβιτανίδαίου τ. 14 σ. 50
- » » » τ. 15 σ. 45
- » » » τ. 16 σ. 48
- » » » τ. 17 σ. 51
- » » » τ. 18 σ. 49
- » » » τ. 19 σ. 45
- » » » τ. 20 σ. 48
- » » » τ. 21 σ. 53
- » » » τ. 22 σ. 26
- » » » τ. 23 σ. 29
- » » » τ. 24 σ. 27
- Ἡ Κίνησις τοῦ Ἡφαίστου τ. 19 σ. 47

Ἡ Κίνησις τῆς τεχνικῆς Σχολῆς «Ἀρχιμή-
δου» τ. 20 σ. 52

Οἰκοκυρικὴ καὶ Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ
τ. 19 σ. 49

Ι. Δημητροπούλου: Αἱ ἐκπαιδευτικαὶ προ-
σπάθειαι διὰ τὴν Λαϊκὴν Τέχνην τ. 20 σ. 30

ΔΗΛΩΣΙΣ

Η ΕΡΓΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΝΑΟΥΣΗΣ ΛΑΝΑΡΑ - ΚΥΡΤΣΗ ΣΙΑΣ Α. Ε.

Φέρει εις γνώσιν του κοινού, ότι η ειδική επεξεργασία των υφασμάτων κατά το σύστημα

“LONDON SHRUNK,

τήν οποίαν εξαγγέλλει συνάδελφος, επιχειρήσις ὅτι μέλλει αὕτη τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι νὰ ἐφαρμόσῃ ἐπὶ τῶν υφασμάτων τῆς, ἐφαρμόζεται ὑφ’ ἡμῶν

ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1928

καὶ εἰς αὐτὴν ὀφείλεται ὁ λόγος διὰ τὸν ὅποιον τὰ υφάσματά μας οὔτε μαζεύουν, οὔτε τσαλακῶνουν, ἀποκτήσαντα οὕτω τὴν ἀμέριστον καὶ ἀνεπιφύλακτον ἐμπιστάσυνην καὶ ἐκτίμησιν τῆς πολυπληθοῦς ἡμῶν πελατείας.

ΕΡΓΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΝΑΟΥΣΗΣ ΛΑΝΑΡΑ - ΚΥΡΤΣΗ & ΣΙΑ Α.Ε.

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ. — Τέρμα Κολοκυνθοῦς

ΚΕΦΑΛΑΙΑ : Ἀποθεματικά καὶ Κρατήσεις Δρχ. 200.000.000

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ :

1) Ἐν Ἀθήναις	Κλωστήριον, Ὑφαντήριον, Φινιριστήριον καὶ Βαμβάκοκλωστήριον
2) Ἐν Ναύσῃ	

Προϊόντα :

Ὅλα τὰ εἶδη τῶν μαλλίνων υφασμάτων ἀνδρῶν καὶ γυναικείων.

Παραγωγή :

3.000.000 μέτρα υφασμάτων ἐτησίως, ἀξίας 300.000.000 δραχμῶν

Ἀπασχολούμενον προσωπικόν :

- 1) Ὑπαλληλικῶν : 150
- 2) Ἐργατικῶν : 4.200

ΧΡΩΜΑΤΟΥΡΓΕΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Σ. Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ & ΣΙΑ Α. Ε.

Βιομηχανία ιδρυθείσα τῷ 1883

ΕΔΡΑ - ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ - ΓΡΑΦΕΙΑ :

Νέον Φάληρον — Τηλέφωνον : 44.151—44.152

ΑΠΟΘΗΚΑΙ ΠΩΛΗΣΕΩΝ :

Ἀθῆναι—Λυκούργου 18. Τηλέφωνον : 52 381

Πειραιεύς—Λεωφ. Μιαούλη 27α. Τηλέφ. 40-211

Θεσσαλονίκη—Ἐρμού καὶ Ἀριστοτέλους. Τηλέφ. 25-10

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

ΧΡΩΣΤΙΚΑΙ ΟΥΣΙΑΙ παντός εἶδους (χρώματα ἀνιλίνης, χρωμίου, ἀλιζαρίνης, θειοῦχα κλπ.) Διάφορα Φαρμακευτικά καὶ Χημικά προϊόντα, Ἄνθρακικὸν δξύ, Ἀμμωνία ἀέριος καὶ ὑγρό, Τουρκικὸν ἔλαιον, Θεϊκὸν νάτριον κρυστ., Ὑδροφίλος βάμβαξ, Βάτται (ραπιῶν), Πάγος κλπ.

Η' ΑΝΑΤΟΛΗ, Α.Η. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Ἔτος Ἰδρύσεως 1906 ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Φιλελλήνων 15

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ : ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ : Τσιμισιή 19
ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ : Μακρὰς Στοᾶς καὶ Κέκροπος

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ : ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΕΝ Τῷ ΕΣΩΤΕΡΙΚῷ : ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῷ, ΣΟΥΔΑΝ ΚΑΙ ΚΥΠΡῷ

Ἀσφάλεια : **ΖΩΗΣ - ΠΡΟΣ**

καὶ τίτλοι κεφαλοποιήσεως μετ' ἐπιμήνου κληρώσεως

ΑΝΩΝ. ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡ. ΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ : ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ (Ὁδὸς Κοραή 1) — ΤΗΛΕΦ. 22 475

Μεταλλεῖα Νικελίου ἐν Λαρίμνῃ Λοκρίδος

» Χρωμιούχου Σιδήρου ἐν Λαρίμνῃ καὶ Λουτσῶ (Λοκρίδος)

» Λευκολίθου ἐν Εὐβοίᾳ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ **ΞΕΝΟΦ. ΙΩ. ΧΑΤΖΗΣΑΡΑΝΤΟΥ**

ΠΟΙΝΙΚΑ — ΑΣΤΙΚΑ — ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ

ὉΔΟΣ ΚΟΡΑΗ ΑΡΙΘ. 4

— ΤΗΛΕΦ. 24-532 —

ΑΘΗΝΑΙ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΗΜΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Πατησίων 30 α

Τηλεγρ. Δ)σις «ΟΣΤΕΔΕΡΚΟ»

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ : Ὁδ. Ὁρφέως (Ρούφ)

ΤΗΛΕΦΩΝΑ : } 24.181 Γραφεῖα
563.313 Ἐργοστάσιον

Προϊόντα Φυτόκαρπον :

Ἐνεργὲς ἀποχρωστικὸς ἀντίραξ δι' Οἰνοποιῶν, Ἀμυλοσάκχαρον, Ζαχαροποιῶν, Ἐλαιουργίαν, Πυρηνελαιουργίαν, Σπινελαιουργίαν κλπ.

Ἄτερα προϊόντα ἐργοστασίων

Κόλλαι : Ὄστεοκόλλα (ΓΑΥΡΟΣ), Δερματόκολλα, Νευροκόλλα, Ζελατίνα Οἰνοποιῶν, Ζελατίνα Βιομηχανική, Κόλλα Lapin Saic (Κορμυσοποιῶν), Πάστα τυπογραφικῶν κυλίνδρων.

Σάπωνες : Rhododerma (Ρυδόδερμα), Bull Kake κλπ. ἄρωματικοί, Saic (Τύπου Σανλάιτ), Ρούφ εἰς κόνιν, Ἀμυγδάλω, Κοινὸ πλύσεως (Τύπου Μασσαλίας).

Λεπίσματα : Ὑπερφωσφορικὸν καὶ Ὄστεάλευρον (ἐξ ὀστέων), Ἀζωτάλευρον (ὀργανικὸν λίπασμα).

Τροφαὶ ζώων : Κτηνοτροφικὸν (κόνις ὀστέων) (διὰ ζῶα καὶ πουλερικά)

ΑΝ. ΕΛΛ. ΕΤ. ΧΗΜ. ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : ΚΟΡ. Η' ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΑΡΙΘ. 22 631, 22-632, 22 671

Ἐμπορικὴ Δ)σις καὶ Ἐργοστάσια : ἐν ΠΕΙΡΑΙΕΙ (ΔΡΑΠΕΤΣΟΝΑ)
Ἀριθμὸς Τηλεφώνου : 40 351

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΥΑΛΟΥΡΓΕΙΟΥ : Ὑαλοπίνακες : Κοινὸ, Διαμαντέ, Ἀδιαφανεῖς (Μάτ) καὶ Λεῖα Ἐπιφανείας. Ὑάλινα εἶδη Οἰκοδομῶν : Φωταγωγοί, Τοῦβλα, Πλακάκια, Κέρτρι.

ΕΙΔΗ ΗΜΙΛΕΥΚΟΥ ΥΑΛΟΥ

Φιάλαι γυμναί : Κοινά, Οἴνου, Λικέρ, Σουμάδας, Ζύθου, Ἀεριοῦχων ποτῶν, Μεταλλικῶν ὑδάτων καὶ Βιομηχανικῶν παντός εἶδους.

Γαλόνια Γυμνά καὶ Πλεκτά.

Δαμιζάναι Γυμναί, Πλεκναί καὶ μετ' κόπφας.

Παγονιέροι Πλεκταί

Βαρελάκια Γυμνά καὶ Πλεκτά.

ΕΙΔΗ ΛΕΥΚΗΣ ΥΑΛΟΥ

Ποτήρια Ὑδατος, Οἴνου, Ζύθου, Λικέρ, Οἴζου — Φιάλαι Τραπεζῆς. — Νυκτοφιάλαι — Κανάτια — Φρουτιέρες καὶ Σαλατιέρες — Πιατέλαι — Δισκάκια — Ἀλατοδοχεῖα — Γλυκοδοχεῖα — Μελανοδοχεῖα — Βεντοῦζες — Ἐσώκάνδηλα — Ἄνθοδοχεῖα — Λάμπαι — Λαμποδοχεῖα — Λαμπογιαλα — Ἀγπαζοῦρ. Πλήρης σειρά Φαρμακευτικῶν διαλυτῶν καὶ βάζων μαρμελάδας.

ΠΑΓΙΔΕΣ διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς ΜΥΓΑΣ τῆς ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ
ΕΚΘΕΣΙΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ : Πανεπιστιμίου ἀριθμὸς 8
Τηλέφωνον : 27-781

Τηλεγραφικὴ διεύθυνσις : ΟΞΕΑΛ ΑΘΗΝΑΣ
ΠΕΙΡΑΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΥΦΑΝΤΗΡΙΑ Α. Ε.

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Τηλεγρ. Διεύθ. «Ελληνιφ»
Νέα Σφαγεία—Όδος Πειραιώς Τηλέφ. 92·61

- 1) ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΒΑΜΒΑΚΕΡΩΝ α) Άπαντα τὰ Βαμβακερά είδη είς έκλεκτάς ποιότητας. β) Νήματα Βαμβακερά.
 2) ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΜΑΛΛΙΝΩΝ α) Μάλλινα Νήματα. β) Ύφάσματα Μαλλοβάμβακα, Άνδρικά και Γυναικεία είς πλουσίαν συλλογήν.

Α. Ε. ΕΛΛΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ "ΕΛΛΑΪΣ", ΝΕΟΝ ΦΑΛΗΡΟΝ — Τηλ. 44 - 361

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ:

- Α) ΕΛΑΙΩΔΗΜΑ : α) Έξευγενισμένα : Έλαιόλαδον, Βαμβακέλαιον, Καρυδέλαιον, Ζωϊκόν λίπος β) Ύδρογονωμένα : Έλαιόλαδα, Βαμβακέλαια, Καρυδίη, Ίχθυέλαια. γ) Τυποποιημένα : «Έλαιόλαδον άγνόν» Τύπος έλαιου πρός έξαγωγήν. «Φυσική» Άγνόν φυικόν βούτυρον, «Φιντολίνη» αντίλαθιστώσα τό φρέσκον βούτυρον, «Στερεόλ» Μαγειρικόν βούτυρον άπο λεικοτικώς έξ έλαοολόδου «Έλαϊς ΟΤΣ» Λευκή έλληνική βρώμη συμπιεσμένη.
 Β) ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ : α) Λινέλαια : Όμό, βρασμένα, διπλοβρασμένα, ραφινάτα, διπλοραφινάτα, λευκά, Stand oil β) Όξυγόνον. γ) Λιπαρά και ότεατικά όξεία.
 Γ) ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ : Λινάλευρον, Βαμβακόπητα, Καρυδόπητα, Πίτυρα, βρώμης κ.λ.π.

ΜΕΤΑΞΟΨΦΑΝΤΟΥΡΓΕΙΟΝ Η "ΧΡΥΣΑΛΙΣ", ΣΤΥΛ. Η. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α. Ε.

Κεφάλαιον όλοσχερώς κατ/νον Δρ. 50.000.000
 Κεφάλαια Άποθεματικά » 19.000.000
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ : Έν Άθήναις Πεδονίφτη) και έν Γουμινίτση (Μακεδονίος)
 ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΗ : Χονδρικής πωλήσεως Μητροπόλεως 48.
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ : Ταχυδρομ. Γραμματ. 68 Τηλεγρ. Μεταξοχουσαλίσ Άθήνας
 ΤΗΛΕΦΩΝΑ Έργοστ. Πεδονίφτη άρ. 81-951-81-952 Άποθήκης 20-248
ΕΙΔΗ ΤΙΝΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΜΑΣ
 Κρέπ. Σιν—Φουλάρ—Ζωρζέτ—Κρεπόν—Μαροκαίν—Σατέν—
 Σεμιζιέ, Λατέν, Κλοκέ, Έμπριμέ.

ΚΡΕΠ ΕΙΣ ΜΕΓΑΛΗΝ ΠΟΙΚΙΛΙΑΝ ΤΥΠΩΝ
 Μαλλομέταξα έπανωφορίων, Μετακροδτες, Κουκουλίρικα, φόδρες, ραπτών, φόδρες καπέλλων, Μιναρέ τσαντών.
 Ύφάσματα επίπλων, Στόφες κλαδωτές.

ΑΠΑΝΤΑ ΦΕΡΟΥΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΥΓΙΑ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικά και Άποθεματικά Δραχ. 1.205.000.000
 Καταθέσεις (τῆ 30 Ιουνίου 1939) » 10.665.000 000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ : ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

Κεντρικόν Κατάστημα έν Άθήναις
 Υποκαταστήματα και Πρακτορεία είς όλην τήν Έλλάδα

Η Έθνική Τράπεζα τῆς Έλλάδος έκτελεϊ πάσης φύσεως τραπεζικῆς έργασίας και υπό έξαιρετικῶς συμφέροντας όρους. Δέχεται δὲ καταθέσεις είς δραχμάς (είς πρώτην ζήτησιν, εἰς προθεσμίαν, διαρκείας και ταμειυτηρίου) με λίαν εὐνοϊκῆν ἐπιτόκια.

Εἰδέκται εὐκολίαι και συμφέροντες όροι δια τὰ ἐμβάσματα και γενικῶς τὰς μετὰ τῆς Έλλάδος συναλλαγῆς τῶν έν τῆ ἄλλοδαπῇ Έλλήνων. Η Έθνική Τράπεζα διατηρεῖ πλήρες δίκτυον ἀνταποκριτῶν είς όλας τὰς χώρας τοῦ έξωτερικοῦ, εἶναι δὲ ἀνταποκριτῆς έν Έλλάδι τῶν μεγαλητέρων ξένων τραπεζῶν.

ΑΝΩΝ. ΓΕΝ. ΕΤ. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Μέγαρον Άφθονίδου — Δεύτερος όροφος όδός Παπαρρηγοπούλου 9 ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΧ. 14.600.000

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ : Είς Δοξαπετώνα Πειραιώς τσιμέντα «Ήρακλής» και υπερτσιμέντα Έργουού κύβου 90 000 τόννουσ έτησίως — Έν Βόλῳ τσιμέντα «Όλυμπος» και Πρασίαν τριγώνου 50.000 τόννουσ.
 ΤΗΛΕΦΩΝΑ : Κεντρικῶν Γραφ Διευθύνσεως 25.101. — Λογιστηρίου 21.921 Έργοστασίου Δοξαπετώνας Διευθύνσεως 42.863. — Έντολῶν 44 441 — Γραφείων Βόλου 3.72 — Έργοστασίου Βόλου 5.94 — Πρατήριον Άθηνῶν 52 211. — Πρατήριον Θεσσαλονίκης 2648.
 Τηλεγραφική Διεύθυνσις ΣΙΜΗΡΑΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ — ΒΟΛΟΣΤΙΜΕΝΤ ΒΟΛΟΝ. Αί μεγαλύτεροι και με τὰ πλέον συγχρονισμένα μηχανήματα έγκαταστάσεις. Τρεῖς περιετροφικοί κλίβανοι. Άρτιώτατα έργαστήρια χημικῶν και μηχανικῶν δικμῶν παρακολουθήσεως ποιότητος προϊόντων

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Οδός Σανταρόζα 3
 ΚΟΙΝΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΩΛΗΣΕΩΣ
 ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ Α Γ. Ε. Τ. (Ήρακλής—Όλυμπος—Τιτάν Χαλκίδος).
 Διεύθυνσις Σανταρόζα 3 Λο. Τηλ. 30 404
 Γραμματεία Σανταρόζα 3 » » 30 403
 Λογιστήριο Σανταρόζα 3 » » 30-405
 Τμήμα Παραγγελιῶν Σανταρόζα 3 » » 30-406

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ & ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
«ΕΛΛΗΝ ΤΕΧΝΗ»
Ε. ΤΖΙΝΙΚΑ & Κ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΟΥΛΕΜΙΟΥ 1 ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 5